

Treball de fi de grau

Títol

Informació independent?

Autor De

Jordina Salvat Masdéu

~~XXXXXX~~ Tutor De

Joaquin Puig González

Grau

Periodisme

Data

13/09/2014

Full Resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau: Informació independent?

Autor/a: Jordina Salvat Masdéu

Tutor/a: Joaquin Puig González

Any: 2014

Titulació: Grau en Periodisme

Paraules clau (mínim 3)

Català: informatius, mitjans públics, independència, política, influència, interessos

Castellà: informativos, medios públicos, independencia, política, influencia, intereses

Anglès: news broadcast, public broadcasters, independence, politics, influence, interests

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català: Condiciona el poder polític en el tracte que se li ha donat des dels informatius públics al tema de la independència catalana? En aquest treball es realitza un estudi comparatiu dels informatius diaris de TV3 i TVE durant la jornada prèvia, posterior i la coincident a la Diada de Catalunya, data que ha estat escollida des de l'Assemblea Nacional Catalana per fer les reivindicacions d'independentisme més rellevants de la història de Catalunya. S'analitzarà l'evolució del tracte informatiu en ambdós canals des de l'any 2010 al 2013 relacionat-ho amb els canvis de governs polítics per procurar resoldre aquesta qüestió.

Castellà: ¿Condiciona el poder político en el trato que se le ha dado desde los informativos públicos al tema de la independencia catalana? En este trabajo se realiza un estudio comparativo de los informativos diarios de TV3 y TVE durante la jornada previa, posterior y la coincidente a la Diada de Catalunya, fecha que ha sido elegida desde la Assamblea Nacional Catalana para hacer las reivindicaciones de independentismo más relevantes de la historia de Catalunya. Se analizará la evolución del trato informativo en ambos canales desde el año 2010 al 2013 relacionándolo con los cambios de gobierno políticos para tratar de resolver esta cuestión.

Anglès Does politic power determine the way public newsrooms treat the Catalan independence topic? In this thesis, a thorough comparison between daily news broadcasts on TV3 and TVE will be done to determine the treatment given during the previous day, the next day and the actual day of the Catalan Diada, date chosen by the National Catalan Assembly to vindicate the Catalan independent feeling throughout history. The treatment given within the news on this topic in both channels between 2010 and 2013 will be analyzed. Furthermore, relating this analysis to the changes in government will help resolve the thesis stated

Compromís d'obra original*

L'ESTUDIANT QUE PRESENTA AQUEST TREBALL DECLARA QUE:

1. Aquest treball és original i no està plagiat, en part o totalment
2. Les fonts han estat convenientment citades i referenciades
3. Aquest treball no s'ha presentat prèviament a aquesta Universitat o d'altres

À

I perquè així consti, afegeix a aquesta plana el seu nom i cognoms i la signatura:

Jordina Salvat Masdéu

***Aquest full s'ha d'imprimir i lliurar una còpia en mà al tutor abans la presentació oral**

La maduresa d'una democràcia es reflecteix també

en el seu model de televisió pública

(Agustín Garcia)

ÍNDEX

Introducció	p.2
Marc Teòric	p.4
1. Contextualització dels esdeveniments	p.4
2. Funció dels mitjans públics	p.10
3. Radio Televisió Espanyols (RTVE): funcionament i línia editorial	p.13
4. Televisió de Catalunya (TV3): funcionament i línia editorial	p.14
5. Breu història de RTVE en relació als canvis polítics	p.17
• 5.1 Naixement sota el règim franquista	p.17
• 5.2 El paper de TVE durant la transició i els primers governs d'Adolfo Suárez i la UCD	p.19
• 5.3 TVE en el primer govern socialista: Felipe González	p.20
• 5.4 Període de canvi de canvi: govern Partit Popular i Aznar	p.21
• 5.5 Recuperar la credibilitat: govern de Zapatero	p.22
• 5.6 Actualitat: Govern del PP, Mariano Rajoy	p.23
6. Breu història de TV3 en relació als canvis polítics	p.25
• 6.1 Naixement i etapa pujolista: 1980-2003	p.25
• 6.2 Etapa socialista i tripartit: 2003-2010	p.27
• 6.3 Actualitat: Govern d'Artur Mas	p.29
Metodologia	p.31
Investigació de Camp	p.32
1. Anàlisi	p.32
2. Interpretació dels resultats	p.66
Conclusions	p.78
Bibliografia	p.83
Annexos	p.87

INTRODUCCIÓ

Estem bombardejats per la informació. Contínuament. Imatges all  on mirem, discursos a tota hora, titulars per arreu. Aquest treball neix d'una pregunta que es va anar fent gran a través, precisament, de titulars com aquests:

- «La manifestación de la Diada, quinta noticia en el Telediario de la 1»

El País, 12/9/2012.

- « Los periodistas de TVE denuncian manipulación en el "caso Bárcenas" » Cadena Ser (web) 17/9/2013

- «Pol mica en TV3 por mostrar un mapa con Catalunya independiente »

La Vanguardia 8/1/2014

- «Catalan TV Network Reflects Separatist Fervor »,

The Wall Street Journal 8/1/2014

Segurament tothom es va adonar de la gran quantitat de temps que dedicava TV3 a parlar de la independència. També, si es comparava, era fàcil de veure que a TVE el tema no ocupava el mateix espai. El plantejament va ser investigar qu  hi havia darrera de tot aix  perquè uns i altres s'acusessin d'independentistes i/o d'antiindependentistes. Com a mitjans públics, la resposta només podia tenir dos opcions, o que s'estava fent bé la feina, o que s'utilitzava el canal per tal de donar la imatge que el Govern de torn, en aquest cas el Partit Popular i Convergència i Unió respectivament, l'havia agafat com a institucional per traslladar-lo com a general.

Així doncs, aquest treball és fruit d'una curiositat, però també d'una incertesa a l'hora d'escollir un informatiu, ja que s'ha arribat a un punt que sembla que es parli de mons diferents. També d'una voluntat de demostrar que la societat ha de ser crítica amb els mitjans i més quan, tant el PP com CiU, un cop arribats al poder, van canviar les lleis que garantien una certa independència dels mitjans públics quant al poder polític.

És doncs un treball amb voluntat d'anàlisi i voluntat crítica, però, en el fons, un treball per recordar la importància que és tenir una informació pública lliure de manipulacions econòmiques i de partit per tal de poder ser una societat crítica.

MARC TEORIC

1. Contextualització dels esdeveniments

Abans, el dia 11 de setembre era un dia festiu a Catalunya en què només algunes persones penjaven la senyera als balcons. Un nombre encara més reduït de gent s'hi atrevien amb la bandera estelada. D'això no fa pas tant: cinc anys enrere, la Diada Nacional de Catalunya era un dia important entre els catalans que se sentien catalans, sí, un dia de commemoració –encara que no tothom sabés ben bé de quin fet– i de mostrar estima per la llengua i la cultura catalanes. Fins i tot es podria dir que era una festa institucional de poc pes a les agendes, un dia per rememorar i homenatjar tot allò vinculat amb la identitat catalana, però no era, ni de bon tros, un dia assenyalat per desbordar l'èxtasi roent als carrers que s'ha pogut viure aquests darrers anys. Un percentatge de la població s'ho prenia, simplement, com un pont festiu que calia aprofitar. Tanmateix, no hem d'oblidar que el 1977, per aquesta diada, sortiren al carrer milers de persones.

Des de 1980, cada 11 de setembre se celebra institucionalment la Festa Nacional de Catalunya. La Diada serveix per commemorar la defensa de Barcelona el 1714: la Guerra de Successió comportà una lluita per la corona d'Espanya que va prendre forma de guerra civil, confrontant els partidaris borbònics, o filipistes, dels quals esdevindria rei Felip V –la part de la Corona de Castella que comprenia el nord-est de la península, Andalusia i Castella–, amb els dels austríacs defensors del dret de l'Arxiduc Carles com a rei, compresos en la Corona d'Aragó, en la qual hi havia el Regne de València, el d'Aragó, el de Mallorca i el de Catalunya.

A Barcelona s'esdevingué un dels episodis més ferotges de la guerra, popularment conegut com el Setge a Barcelona, un assetjament a la capital catalana que durà gairebé un any i va finalitzar l'onze de setembre de 1714, amb la victòria de les tropes de Felip V. Així fou com s'implantà el model d'estat absolutista i centralista oficialitzat en els Decrets de Nova Planta (1716). Això va suposar la derogació de privilegis nobiliaris i de les institucions d'autogovern que fins llavors havien estat respectades per la Casa d'Àustria. Per tant, la Diada de Catalunya és també un símbol per recordar l'abolició de les institucions i les llibertats civils catalanes.

Tot i que l'independentisme ara sembli, o s'interpreti, com una marea comuna entre els catalans, cal assenyalar que el que es considera el primer esdeveniment recent de gran amplitud social i mediàtica es va dur a terme el 2009, el 13 de setembre, quan diferents associacions i grups independentistes varen convocar un referèndum popular a Arenys de Munt per preguntar la voluntat del poble a favor d'independitzar-se d'Espanya. Tres mesos després aquesta consulta es va expandir a 167 municipis més arreu de Catalunya. Els habitants d'aquets municipis foren convocats a les urnes per respondre a aquesta pregunta: "Està d'acord que Catalunya sigui un estat de dret, independent, democràtic i social, integrat en la Unió Europea?". El sí va obtenir el 95% de vots, en una participació d'aproximadament el 30% de cens, atès que, de 700.000 convocats, en varen participar 200.000.

Però seria errar prendre aquest episodi, el Referèndum Popular de 2009, com el primer gran esdeveniment independentista, encara que sí que es pot considerar el punt de partida d'accions socials del brot independentista. La primera gran mostra d'aquest sentiment es va produir el 2010, en una manifestació multitudinària convocada per protestar contra la sentència del Tribunal Constitucional envers l'Estatut de Catalunya.

Sota el lema "Som una nació. Nosaltres decidim", el 10 de juliol de 2010, aproximadament un milió i mig de persones (segons Òmnium Cultural) varen sortir a pronunciar-se massivament pels carrers de Barcelona. Aquest acte reivindicatiu comptava amb el suport de tots els partits polítics catalans –menys el PPC i C's–, dels sindicats i de diverses entitats, com ara Òmnium Cultural, i fou la manifestació més nombrosa de la història democràtica de Catalunya fins llavors, ja que superà la de la Diada de l'Onze de setembre de 1977, quan centenars de milers de persones es van aplegar per reclamar "Llibertat, amnistia i estatut d'autonomia".

Paral·lelament a l'últim gran aplec popular, aquest cop, el 2010, el motiu també naixia de la demanda ciutadana al respecte per l'Estatut d'Autonomia. Des del govern central (PP) s'havia retallat l'Estatut redactat en el Parlament català (i al qual José Luis Rodríguez Zapatero, quan era Secretari General del PSOE, es va comprometre amb el primer tripartit a donar-li suport en un míting del PSC a les autonòmiques catalanes del l'any 2003) i aprovat el 2005 per l'òrgan de govern presidit per l'Honorable José Montilla. Des de Madrid, després de set esborranys modificant el document inicial, es presentava, el 27 de juny, una sentència en la qual el Tribunal Constitucional declarava

inconstitucionals 14 articles. La retallada per part del TC negava la condició de nació, no es reconeixien els drets històrics com a font de legitimitat política i es relegava la llengua pròpia com a secundària en benefici del castellà, no permetia la creació d'un òrgan judicial català i apuntava que qualsevol reglament d'àmbit estatal afectaria a les competències de la Generalitat (entre altres).

La resposta a tal sentència fou la convocatòria per part de l'entitat Òmnium Cultural d'una mobilització per manifestar-hi el desacord. Una marea humana mostrà suport a l'Estatut. La lentitud del procés i l'agressió a un document aprovat democràticament per més del 90% dels votants va incentivar el suport cap al text i, a més, la manifestació va agafar un caire independentista per part de molts dels assistents.

Entre els reunits hi havia tant el president de la Generalitat, José Montilla, com el del Parlament, Ernest Benach, a més de Pasqual Maragall i Jordi Pujol. El que havia estat president de la Generalitat durant 23 anys es va encarregar de treure ferro a les estelades i als cartells independentistes que lluien diferents ciutadans en la manifestació assegurant que el vertader motiu era el de defensar l'Estatut com estava abans de la retallada del Tribunal Constitucional. Artur Mas, llavors líder de l'oposició, apuntava que «Catalunya, lluny de rendir-se, es mostra disposada a assolir la seva veu pacíficament però de forma contundent».

El mes de novembre d'aquell mateix any es varen celebrar les eleccions autonòmiques. Convergència i Unió va guanyar en aconseguir 62 diputats; i, un mes després, l'abstenció per part del PSC permet que Artur Mas sigui el nou president de la Generalitat de Catalunya.

L'any 2011 va ser un any de canvi polític i assentament del govern CiU. La Diada Nacional es va celebrar en un context de defensa del català marcat per l'auto del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC), que instava la Generalitat a adaptar el seu model lingüístic per tal que el castellà fos també llengua vehicular. Cosa que, des dels diferents partits de la Comunitat, es va considerar un nou atac a Catalunya. Tot i això, l'abast i la transcendència de la Diada no van ser comparables als de l'any anterior.

El novembre de 2011 es realitzaren les eleccions a la presidència de l'Estat Espanyol. El PSOE quedà relegat en perdre 59 escons (una baixada històrica) i el Partit Popular,

liderat per Mariano Rajoy, va obtenir majoria absoluta al Congrés dels Diputats. Per la seva banda, Convergència i Unió va obtenir 16 escons –sis més que a les eleccions anteriors– i Esquerra Republicana de Catalunya situà 3 diputats al congrés. La situació quedava, doncs, amb Espanya presidida per Mariano Rajoy i el Partit Popular, i Catalunya governada per Mas i CiU, ambdós amb majories.

CiU es plantà al govern amb un discurs notablement nacionalista i, després de diferents episodis de tensió amb el govern central, dels quals destaca la reclamació d'un pacte fiscal perquè la Generalitat recaptés tots els tributs i disposés d'una Agència Tributària pròpia. En aquest context, l'Onze de Setembre de 2012 passà a convertir-se en la major reivindicació d'independència vista fins llavors.

Això és fruit de la convocatòria per part de l'Assemblea Nacional Catalana¹ de celebrar una manifestació a favor de la independència de Catalunya sota el lema «Catalunya, nou estat d'Europa», que va suposar un gran impacte mediàtic, social i polític, ja que la quantitat de gent que va sortir al carrer va superar l'aplegada el 2010 en la mobilització contra la sentència de l'Estatut. El que en un primer pla havia estat una manifestació suportada políticament pel govern de CiU per reivindicar el pacte fiscal –el mateix Mas havia animat al «poble de Catalunya» a sortir al carrer– va agafar una clara expressió i contestació independentistes gràcies a l'ANC, que va fer replantejar diferents punts dels fulls de ruta dels partits polítics.

El centenars de milers de senyeres, però sobretot estelades, van banyar els carrers de Barcelona acompanyades de crits i pancartes a favor de la independència. El pacte fiscal quedà en un terme molt secundari entre les llarguíssimes teles quadribarrades que acompanyaren els dos milions d'assistents, segons els convocants (1,5 segons la Guàrdia Urbana), i els seus crits de «independència». Aquesta va ser la major mostra popular de nacionalisme en la història de Catalunya i suposà una revolució en l'agenda política nacional que, sorpresa pel gran i creixent reclam popular, va haver de posicionar-se cap a un sector o un altre. L'Onze de Setembre estaria vinculat a partir d'ara no només amb un dia de celebració catalana, sinó de reclam per l'autodeterminació, com es veurà de manera encara més notòria l'any següent.

¹ Una organització de base transversal i unitària que té com a objectiu la independència de la nació catalana per mitjans democràtics i pacífics. L'ANC és hereva del moviment de les consultes sobre la independència que es van dur a terme arreu del país del 2009 al 2011 (<http://assemblea.cat/quisom>)

L'èxit de mobilització va alterar tant la política catalana que Artur Mas va convocar eleccions anticipades el 25 de novembre després que fracassés la reunió amb Rajoy amb motiu del pacte fiscal. Després de la multitudinària manifestació, diferents partits van posicionar-se en missatges autonomistes (PP), sobiranistes (CiU, ERC i CUP) o bé federalistes (PSC). La finalitat del govern era la d'aconseguir una majoria absoluta per dur a terme el seu pla sobiranista. La realitat va ser que CiU va perdre 12 escons i ERC es convertiria en la segona força per davant del PSC. Així doncs el resultat se li girà en contra a Mas, que va haver de pactar la legislatura amb l'Esquerra d'Oriol Junqueres.

A finals de gener de 2013 es féu la declaració sobiranista de Catalunya com a subjecte polític i jurídic sobirà. El govern espanyol hi va recórrer i el Tribunal Constitucional la va anul·lar el 8 de maig. Al febrer, la Generalitat va crear el Consell Assessor per la Transició Nacional per tal que es busquessin des d'aquesta institució vies legals per a la independència. Mentrestant l'ANC es llença a organitzar per a la Diada de Catalunya una cadena humana que recorri els 480 km que ocupa Catalunya de punta a punta com a clam favor de la independència.

Abans de la Diada Nacional, el 26 de juliol, Mas envia una carta a Rajoy per tal de negociar formalment la celebració d'una consulta per la independència.

En un clima de tensió entre les institucions governamentals espanyoles i catalanes se celebra la Diada Nacional amb un absolut èxit de la Via Catalana, que aconsegueix creuar tot el territori de nord a sud, fins al punt que en alguns trams es genera una doble cadena. Des del Govern de la Generalitat i l'Official World Record anuncien una participació de més de 1.600.000 persones al llarg dels 400 kilòmetres.

L'esdeveniment tingué un seguiment mediàtic molt ampli, no només en els mitjans estatals sinó també en els mundials: BBC, The New York Times, The Economist, Al-Jazeera...

A partir d'aquí el moviment polític cap a la consulta d'autodeterminació ha estat irrefrenable. El passat mes d'octubre de 2013 es va elaborar el Pacte Nacional pel Dret a Decidir al qual se sumen 800 entitats i institucions. Conseqüentment, el 5 de novembre, el govern publica els pressupostos en els quals inclou una partida de 5 milions d'euros per a la celebració de la consulta.

El 12 de desembre el President de la Generalitat, conjuntament amb els dirigents de ERC, ICV i CUP acorden que el 9 de novembre de 2014 es realitzarà un refer  ndum d'autodeterminació de Catalunya. En aquest, els ciutadans hauran de respondre les següents qüestions:

-Vol que Catalunya esdevingui un Estat?

I en cas afirmatiu

-Vol que aquest Estat sigui independent?

Davant aquest front obert que sembla imparable, la pregunta és: Quin paper hi juga, el considerat abans quart poder mundial, el periodisme i, en especial, els mitjans públics? A la qual en segueix una altra: Han estat, en específic els informatius, una eina per incentivar (TV3) i frenar (TVE) la independència?

A continuació, s'elaborar   una anàlisi exhaustiva de l'evolució i del tracte que han fet ambdós canals del tema de la independència, per aclarir si han seguit les normes ètiques com a mitjà públic i el codi deontològic periodístic, o, en canvi, s'han deixat manipular per les voluntats polítiques. Per a fer-ho, es comparar   el tractament de l'Onze de Setembre dels anys 2010, 2011, 2012 i 2013, donat que són les dates claus lligades a aquestes reivindicacions.

Abans, però, cal abordar el marc teòric de les funcions dels mitjans públics. Almenys sobre el paper.

2. Funció dels mitjans públics

«El rol dels mitjans de servei públic és el de promoure l'amplitud de la participació individual en els processos democràtics de l'Europa contemporània» (Gener, 2007)², o almenys aix   ho resumia el Comit   de Ministres del Consell Audiovisual.

Podr  iem citar infinites frases de polítics, periodistes, sociòlegs i revolucionaris sobre la importància que tenen els mitjans públics en la societat. Aix   prova que tots ells són conscients de la seva importància. D'altra banda si la informació és poder, aquest poder, sovint, només pot ser independent en els mitjans públics.

M  s enllà de la deontologia periodística –un document no “obligatori” que sovint molts ignoren però que hauria de regir l'ètica i el comportament de qualsevol activitat periodística–, ens centrarem en la part legal que determina les funcions i les missions dels mitjans públics en l'àmbit estatal: la Llei 7/2010, de 31 de Març, General de la Comunicació l'Audiovisual.

La indústria audiovisual significa un sector transcendental en la connexió política amb la societat i cada cop té un pes econòmic més elevat.   s el mitjà principal d'informació per a la majoria de la societat, el punt de connexió més directe entre el món i les persones (més enllà de les xarxes socials) i la via que s'utilitza per mobilitzar opinions, creences i explicar fets.

Però la Llei General de l'Audiovisual de 2010 no només s'encarrega de regular aquesta indústria econòmicament quant a propietat, sinó que centra els primers capítols en diferents punts que ens interessen per saber quins són, sobre el paper, els serveis que hauria d'oferir un mitjà públic:

En el Capítol I de Títol II es troben les lleis que garanteixen els drets dels ciutadans a rebre una comunicació audiovisual en condicions de pluralisme cultural i lingüístic:

«Totes les persones tenen el dret que la comunicació audiovisual es presenti a través d'una pluralitat de mitjans, tant públics, comercials, com comunitaris, que reflecteixin el pluralisme ideològic, polític i cultural de la societat» (Article 4, Llei Comunicació Audiovisual, 2010).

² (2010) *Informativos diarios en NNB y TVE: Los discursos de sus profesionales y receptores*. Ediciones La Torre

Per altra banda, aquesta llei general de la comunicació audiovisual s'encarrega d'atribuir drets als prestadors de serveis quant a llibertat de selecció de continguts, línia editorial i emissió de canals, que suposa un seguit de responsabilitats com l'editorial (Capítol II Títol II). En aquest apartat es troba un capítol dedicat a la regulació dels drets sobre continguts en règim d'exclusivitats on es protegeix el dret d'informació de tots els ciutadans com a dret prioritari i es fixen límits a l'exclusivitat en funció de criteris d'interès general que assegurin l'emiss   en obert de determinats esdeveniments.

La Llei de Comunicació Audiovisual fixa els límits per als operadors públics:

- Obliga que la seva gestió es realitzi segons els criteris empresarials
- Obliga que els criteris rectors de la seva direcció editorial s'elaborin per un òrgan que la seva composició reflecteixi el pluralisme polític i social de cada comunitat (Estat, Comunitat Autònoma o Municipi)

L'Estat, les Comunitats Autònomes i les Entitats Locals han de determinar el sistema de finançament dels seus respectius serveis públics de TV per al seu àmbit de competència. No obstant, el finançament públic no pot sostenir activitats ni continguts aliens al compliment de la funció de servei públic ni excedir-se del cost net de servei públic.

Una altra de les normatives que ens incumbeix per al tema que volem analitzar és la Llei 17/2006 que regula la ràdio i la TV de titularitat estatal. Aquesta els atribueix un règim jurídic que en garanteix la independència, neutralitat i objectivitat i que estableix estructures i un model de finançament eficaç i de qualitat, reforçant la supervisió de la seva activitat parlamentària i la supervisió de la seva autoritat independent. Com a institució pública principal dels mitjans audiovisuals:

- Crea la Corporació RTVE, societat mercantil de capital íntegrament estatal amb dos filials encarregades de la prestació directa del servei públic: TVE i RNE
- Reforça i garanteix la independència de RTVE, mitjançant un estatut d'òrgans de control adequats (Corts Generals i Administració independent de tipus supervisor)
- Articula instruments per al compliment de la missió de servei públic: *mandato marco novenal* de les Corts i objectius generals

Ens interessa entrar en detall a l'article 2 d'aquesta llei, que determina les funcions i la importància dels mitjans públics:

«1. El servei públic de ràdio i televisió de titularitat de l'Estat és un servei essencial per a la comunitat i cohesió de les societats democràtiques que té per objectiu la producció, edició i difusió d'un conjunt de canals de ràdio i televisió amb programacions diverses i equilibrades per a tot tipus de públic, cobrint tots els gèneres i destinades a satisfer necessitats d'informació, cultura, educació i entreteniment de la societat espanyola; difondre la seva identitat i diversitat cultural; impulsar la societat de la informació; promoure el pluralisme, la participació i els altres valors constitucionals, tot garantint l'accés dels grups socials i polítics significatius.

2. La funció de servei públic comprèn la producció de continguts i l'edició i difusió de canals generalistes i temàtics, en obert o codificats, en l'àmbit nacional i internacional, així com l'oferta de serveis connexos o interactius, orientats als fins mencionats en l'apartat anterior».³

Un altre article de rellevant importància per poder elaborar l'anàlisi degudament és el tercer d'aquesta mateixa llei, que encomana el servei públic de ràdio i televisió. Aquest atribueix a la Corporació de Ràdio i Televisió Espanyola, S.A, Corporació RTVE «la gestió del servei públic de ràdio i televisió en termes que es defineixen en aquesta Llei, per ser exercitada directament per les societats filials de la Corporació prestadores de servei de ràdio i televisió». En exercici de la seva funció de servei públic, la Corporació RTVE, haurà (entre altres) de:

- Promoure el coneixement i difondre els principis constitucionals i valors cívics.
- Garantir la informació objectiva, veraç i plural, que s'haurà d'ajustar plenament al criteri d'independència professional i al pluralisme polític, social i ideològic present en la societat, així com a la norma de distingir i separar de forma perceptible la informació de l'opinió.
- Facilitar el debat democràtic i la lliure expressió d'opinions
- Promoure la cohesió territorial, la pluralitat i la diversitat lingüística d'Espanya

³ BOE núm 134 LEY ORGÁNICA 5/2006, de 5 de junio, complementaria de la Ley para la eficacia en la Unión Europea de las resoluciones de embargo y de aseguramiento de pruebas en procedimientos penales, por la que se modifica la Ley Orgánica 6/1985, de 1 de julio, del Poder Judicial.

- Donar suport a la integració social de les minories i atendre a grups socials amb necessitats específiques.

Després de ser analitzades les característiques que haurien de garantir els serveis de comunicació públics i tenint en compte que tots els canals públics pertanyen a la Corporació RTVE (una empresa pública que depèn directament de l'Estat i que organitza la gestió indirecta de la televisió i la ràdio espanyola), ens podem centrar en els dos mitjans que seran motiu d'anàlisi en aquest treball: Televisió Espanyola (RTVE) i TV3 (Televisió de Catalunya).

3. Ràdio Televisió Espanyola (TVE): funcionament i línia editorial

Televisió Espanyola (TVE) va ser la primera cadena de televisió a Espanya. Creada el 1951 durant la dictadura franquista, les seves emissions regulars començaren el 28 d'octubre del mateix any. Sobre ella recau el pes d'haver nascut com a eina propagandista d'una dictadura, fet que l'ha condicionat en els seus atributs de neutralitat. Tot i això, arribada la democràcia, el país va procurar-li un rentat d'imatge que va acabar d'arrodonir-se l'1 de gener de 2007 quan passà a pertànyer a la Corporació de Radiotelevisió Espanyola (entitat que també compren SME Ràdio, l'Institut RTVE i la Orquestra i Cor de RTVE) i està associada amb la Unió Europea de Radiodifusió.

La Corporació RTVE es forma a partir d'un Consell d'Administració compost per nou membres escollits per les Corts Generals a raó de cinc pel Congrés dels Diputats i quatre pel Senat «d'entre persones de reconeguda qualificació i experiència professional». És el mateix Congrés dels Diputats que designa el president de la Corporació RTVE i del Consell, d'entre els nou consellers escollits. Per a tal resolució es necessita una majoria de dos terços a la cambra (Art.10 Llei 17/2006 regula la ràdio i la TV de titularitat estatal).

Tenint en compte que la Llei 8/2009, de finançament de la Corporació RTVE, així com la pròpia Llei General de la Comunicació Audiovisual impedeixen la inserció de publicitat en la TV pública estatal, el finançament de RTVE (per tant de TVE) passa a ser a través de compensacions pel compliment de les obligacions de servei públic consignades en els Pressupostos Generals de l'Estat; un percentatge sobre la taxa a reserva de domini públic radioelèctric; ingressos obtinguts per serveis prestats i exercici

de les seves activitats; productes i rendes de patrimoni; aportacions voluntàries; herències, llegats, donacions i una aportació obligatòria de tots els operadors de TV i telecoms d'àmbit geogràfic estatal o superior al d'una Comunitat Autònoma.

Des del mateix òrgan de RTVE s'explica la seva funció així:

«La principal raó de ser de RTVE és el dret de tots els ciutadans a disposar d'una informació veraç i independent (...) Els professionals de RTVE tenen el compromís d'oferir al conjunt de la ciutadania continguts que impulsin a la llibertat d'opinió, esperit crític, la convivència i la cohesió de ciutadans i comunitats com a membres d'un espai democràtic compartit».

«La independència, qualitat i pluralitat dels continguts i l'atenció als interessos de tota la societat determina el valor social de CRTVE, tot ell un combinat al mateix nivell d'exigència, amb un alt índex d'audiència, ja que un servei públic només compleix degudament la seva funció quan assoleix el major nombre de ciutadans possibles».⁴

4. Televisió de Catalunya (TV3): funcionament i línia editorial

TV3, com les altres entitats de comunicació autonòmiques, va néixer gràcies a la Llei 46/1983 de 26 de desembre, reguladora del «tercer canal», que va permetre l'explotació per part d'una societat de capital de cada CCAA, d'un tercer canal sobre la xarxa estatal, atorgat mitjançant concessions del Govern.

S'engloba dins del concepte de televisió autonòmica totes aquelles empreses que presenten una oferta televisiva exclusivament per a una comunitat autònoma determinada, en aquest cas Catalunya, ja siguin públiques o privades segons el tipus de finançament de què disposin.

La televisió que ens incumbeix és la pública catalana –en concret TV3– que es regeix mitjançant la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, l'organisme públic encarregat de gestionar els serveis de radiodifusió i televisió.

La Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) és un organisme creat i dependent de la Generalitat de Catalunya que s'encarrega de produir i difondre productes audiovisuals vetllant per la normalització lingüística i cultural de Catalunya.

⁴ Rtve.es (10/05/2014) Corporación RTVE

Va néixer amb la reforma que es va fer a la Corporació Catalana de la Ràdio i la Televisió (CCRTV) després que el Parlament de Catalunya aprovés la Llei 11/2007. La CCMA és membre de la Federación de Organismos o Entidades de Radio y Televisión Autonómicos (FORTA), una associació estatal que agrupa organismes o entitats de dret públic creats per les lleis dels respectius Parlaments Autonòmics per a la gestió directa dels serveis públics de Radiodifusió i Televisió a les diferents Comunitats Autònomes de l'Estat Espanyol.

El CAC té com a principis d'actuació la defensa de la llibertat d'expressió i d'informació, del pluralisme, de la neutralitat i de l'honestedat informatives, així com de la lliure concurrència al sector.⁵ A més s'ha de tenir en compte que l'organisme té plena competència sobre els prestadors de serveis audiovisuals d'àmbit autonòmic i local (ràdios i televisions públiques i privades; prestadors de serveis establerts a Catalunya) a més de competències sobre els continguts de les desconnexions per a Catalunya d'àmbit estatal. De fet, és el mateix consell del CAC el que acaba nomenant els directors dels mitjans públics catalans.

El CAC es compon per sis membres escollits pel Parlament, dels quals cinc són consellers i un president. Aquestes persones han de ser proposades, com a mínim, per dos grups parlamentaris. En cas que no s'obtinguin els dos terços requerits, en una segona votació feta en la mateixa sessió s'escollirien per majoria absoluta. El President és escollit entre els sis membres pel mateix Parlament. Els mandats són d'una durada de sis anys sense opció a renovar-se. «Els membres del Consell estan sotmesos a un règim d'incompatibilitats que els impedeix tenir interessos, directes o indirectes, en empreses audiovisuals, de cinema, de vídeo, de premsa, de publicitat, d'informàtica, de telecomunicacions o d'internet».⁶

La Corporació Audiovisual Catalana també té el caràcter d'organisme regulador. Entre les seves principals funcions destaquen: protegir el compliment de la normativa reguladora de l'audiovisual, és a dir, del pluralisme polític, religiós, cultural i de pensament; garantir el compliment de les missions de servei públic assignades als

⁵ Consell Audiovisual Catalunya; descripció.

<http://www.cac.cat/web/informacio/index.jsp?Mw%3D%3D&MQ%3D%3D&L3dIYi9pbmZvcmlhY2lvL2NvbnRlbnREZXNjcmlwY2lv>

⁶ Consell Audiovisual Catalunya; descripció.

<http://www.cac.cat/web/informacio/index.jsp?Mw%3D%3D&MQ%3D%3D&L3dIYi9pbmZvcmlhY2lvL2NvbnRlbnREZXNjcmlwY2lv>

mitjans públics i emetre un seguit d'informes sobre actuació del CAC i la situació del sistema audiovisual català. Sota aquest llindar es pot veure com el CAC juga un paper important a l'hora de garantir les característiques de servei públic en un mitjà com és TV3.

Com bé hem dit, l'any 1983 es va crear Televisió de Catalunya S.A. Des del Parlament de Catalunya es va aprovar el seu desenvolupament concebent-lo com una eina aliada per potenciar la normalització lingüística del català. Precisament va ser l'11 de setembre d'aquell any quan es van començar les emissions de TV3, el canal principal de la Televisió de Catalunya. Les primeres imatges que es van veure en pantalla en el canal català varen ser la retransmissió d'un partit de futbol des del Camp Nou entre el Futbol Club Barcelona i l'Osasuna. Les emissions regulars del canal, però, van començar el 16 de gener de l'any següent.

TV3 va néixer «amb l'objectiu principal de contribuir a la normalització lingüística i cultural del país, i avui dia és el principal mitjà de comunicació de Catalunya i la televisió de referència d'una gran majoria dels seus ciutadans». El seu model segueix el de les televisions públiques nacionals i «s'inspira en els principis propis d'un mitjà públic, com són el comprom  s amb els valors socials i democràtics, el pluralisme i el servei als ciutadans. Mirall de la vida col  lectiva i de la diversitat de la societat catalana».

TV3 té la missió d'oferir a tots els ciutadans de Catalunya, en compliment del mandat del Parlament, un servei públic audiovisual de qualitat, comprom  s amb els principis ètics i democràtics i amb la promoció de la cultura i de la llengua catalanes. La producció i difusió d'aquest servei es gestiona amb criteris d'eficiència i buscant la màxima acceptació per part del públic.⁷

⁷ <http://www.tv3.cat/corporatiu/> Descripció missions i valors

5. Breu història de RTVE en relació als canvis polítics

Televisió Espanyola ha estat, des del seu naixement, una finestra per a la societat. Un punt de reunió de famílies, un lloc comú, social, que unia i determinava diferents maneres de lleure i referents del conjunt de la població espanyola. Va ser la primera televisió que hi hagué al país i va protagonitzar els avanços tecnològics a primera línia i evolucionant al mateix temps que Espanya. on es produïa un canvi polític en passar d'una dictadura a la democràcia. Aquesta metamorfosi es pot seguir en el contingut que ha ofert el canal al llarg dels anys i que han servit per reflectir la situació del país. S'ha dit de TVE que ha estat camaleònica en el sentit que, com a mitjà públic, sempre s'ha tenyit del color del seu govern. Potser, el moment en el qual va aconseguir més imparcialitat política va ser durant l'etapa socialista de Zapatero, quan va rebre diferents premis internacionals que reconeixien la seva qualitat com a mitjà públic. Tot i això, per entendre l'actualitat de TVE és necessari fer un *flash back* als seus orígens i la seva evolució i ho farem en relació, precisament, als diferents canvis polítics que s'han esdevingut des de la seva creació, el 1956 –amb una funcionalitat clara de mitjà propagandístic del règim franquista–, fins a l'actualitat, després de la contrareforma del Partit Popular.

5.1 Naixement sota el regim franquista

Des d'uns estudis situats al Paseo de la Habana, a Madrid, el 28 d'octubre de 1956, es va fer la primera emissió regular de Televisió Espanyola. Era un temps en què els serveis de radiocomunicació tenien un pes molt més baix i depenien del Ministeri d'Informació i Turisme. Només 3000 televisors van rebre el senyal d'aquella estrena perquè els aparells eren *tecnologia punta* i, conseqüentment, assequibles per a molt poques famílies de l'època.

El Pla d'Estabilització Econòmica del 1959 va servir per donar un gran impuls a l'economia, passant de l'autàrquica a potenciar la de consum. La societat començà a conèixer l'estat del benestar i el 1970 el nombre d'aparells televisius ja arribava als catorze milions, cosa que significava que quasi totes les famílies del país podien utilitzar i sintonitzar la televisió i, per tant, TVE arribava a les cases de la majoria dels espanyols i aplegava en l'horari vespertí entre 7'3 i 10'2 milions d'espectadors.

No cal indagar en el marge de llibertat ideològic que es trobaren tant TVE com RNE durant l'etapa franquista, de fet la creació de la primera va ésser elaborada clarament amb la finalitat de servir com a eina propagandística i tots els programes i emissions estaven controlats perquè responguessin a la ideologia del règim i la promoguessin. Aix  i doncs durant aquest període la funció de TVE va ser més aviat de mit  a oci  s, amb programes d'entreteniment i amb l'emiss   de diferents pel  l  cules o documentals amb un sentit afí als principis de la dictadura.

En aquest marc TVE es va estrenar en els serveis d'informació. Quant al telenotícies, com el coneixem actualment, el primer espai s'anomen   *  ltimas noticias*, una espècie de telediari on s'oferien les notícies més destacades del *Diario Hablado* de la RNE. El format era m  s que senzill: David Cubedo apareixia llegint al paper damunt la taula les notícies que havien escollit del programa radiofònic. Aquest espai es convert  i en una trobada diària amb els espectadors i el programa an   evolucionant, paral  lelament amb el nom, que primer canvi   a *Edición Especial* i finalment va adquirir el tan popular de *Telediario*. En aquest punt va comptar amb una redacció al seu servei comandada per   ngel Marrero, periodista vingut de Radio Nacional. A partir de novembre del 1956, l'emiss   diària de RTVE guany   una hora d'emiss   i assol   les 4 diàries, amb les dotze de la nit com a límit màxim oficial.

El 1960 va suposar l'any de consolidació de TVE degut, bàsicament, a dos fets. Per una banda arribaren al seu cos de treballadors gent preparada en matèria de comunicació audiovisual, molts provinents de cursos universitaris. Per altra, el sat  l  lit de comunicacions *Telstar* revolucionaria el sector de la comunicació donant entrada a la possibilitat de fer connexions entre xarxes continentals de manera fàcil i r  pida.

Aquest període va servir per tal que la televisió avancés els aspectes tecnològics i de funcionament, perquè aprenguessin a ser un mit  a pròpiament dit i intent  s posar-se a l'alçada dels altres països europeus on ja hi havia una cultura televisiva, ja que en l'espai de debat i creació d'opinió hi havia molt poc marc per moure's f  ns que no arrib   el període de la transició. Aix  i doncs aquesta primera etapa va ser la de proves i creixement de la televisió com a eina lúdica i d'entreteniment m  s que no pas com a servei públic.

5.2 El paper de TVE durant la transició i els primers governs d'Adolfo Suárez i la UCD

Després de la fèrria submissió de TVE a la censura aplicada durant la dictadura de Franco poca gent s'imaginava que la cadena pogués jugar un paper important en el període de transició. Contra pronòstic, Televisió Espanyola va servir com a porta d'entrada a una pluralitat d'ideologies favorables i en contra de la democràcia i ho va fer a través de programes allunyats dels purament informatius: a través de concursos, serials, pel·lícules o l'humor. Aquets desprenien un missatge que es va convertir en un actor de canvi de la societat espanyola i va inculcar valors molts diferents als que havia transmès fins llavors, lligats a la llibertat i que crearen un espai per al debat i la creació de l'opinió pública.

Llavors la capacitat d'influència de TVE superava amb escreixos el seu abast actual ja que era l'única opció televisiva a l'abast dels ciutadans, un mitjà ràpid i que semblava més directe que la ràdio al mostrar contingut visual. Després, perquè era un mitjà innovador i els seus espectadors no tenien una cultura o una experiència a l'hora de consumir aquest tipus de producte, cosa que feia molt més fàcil poder influenciar-los. Entre el primer canal i el segon de TVE les emissions i la incidència assolien aproximadament els 18 milions de persones com a mitjana, tot això en una franja horària molt reduïda, tenint en compte que TV1 només emetia de les dues del migdia fins a les dotze de la nit i TV2 amb prou feines arribava a les quatre hores en antena diàries a mitja tarda.

El mateix director general de TVE durant el període de la Transició, Rafael Ansón, explica que «vaig provar de fer una Televisió que contribuís al fet que vingués la democràcia (...) Resulta divertit allò que es deia que la Televisió estava al servei del Rei i del President del Govern. Doncs clar, al servei de qui havia d'estar? Jo me'n vaig assabentar molt bé de quin era el projecte polític del Rei i del President del govern i vaig dir: "a servir"»⁸.

Aquest fragment evidencia com la directiva del mitjà es va posar al servei dels interessos del poder polític, però cal destacar que, a la vegada, en el canal s'hi obrien diferents escletxes que es direccionaven cap a una posició totalment contrària a la dels

⁸ PALACIO, M (2012). *La television durante la transicion espanyola*. Catedra

gestors. Aquest fenomen va ser fruit del fet que molts dels treballadors de RTVE es mostraren afins a la política d'esquerres i van anar introduint, progressivament, discursos contraris als dels govern a través de programes de ficció o d'espais on no hi havia un control tan accentuat. Com Manuel de Palacio conclou, «TVE va acabar complint un paper normalitzador dels canvis socials i polítics en virtut de la qual la televisió pública es va allunyar del govern per apropiarse a la societat» (Palacio, M. 2012)

Així doncs, tot i que fos un canal en què la directiva estava clarament disposada i polititzada per fer un contingut que ajudés a crear una opinió pública favorable a la del govern d'Adolfo Suárez, també és cert que hi havia altres espais on hi cabien idees afins a l'esquerra i a la renovació política espanyola i, per tant, tot i que de manera desequilibrada quant a vies, es va veure una pluralitat ideològica.

Un altre aspecte important és que per a molts la Transició va ser un procés en el qual un seguit de pràctiques nascudes en aquell període es van consolidar i resten encara avui dia, com el concepte de relacionar la televisió pública del país amb un instrument controlat pel govern de torn i utilitzat sistemàticament en benefici, en el cas del sistema de representació del Consell de RTVE segons quotes polítiques, i la fixació dels blocs de propaganda electoral assignats als partits segons la seva representació, establerts en aquesta etapa i mantinguts encara ara.

Malgrat tot, com explica el mateix Manuel Palacio (2012), «perquè es produís la consolidació de la democràcia calia que els espanyols comencessin a socialitzar-se en nous valors. I allí és on van intervenir els programes de televisió».

5.3 TVE en el primer govern socialista: Felipe Gonzalez

El govern socialista, escollit el 1982, s'enfrontava al repte de crear una televisió pública de qualitat. El PSOE, Partit Socialista Obrer Espanyol, va nomenar José María Calviño –doctor en dret– nou Director General de RTVE. Aquest va procurar introduir fórmules innovadores a la TV pública a través de mirar a l'exterior. Un dels canvis més destacats es va fer en l'espai d'opinió i debat on es va apostar per diferents formats. La creació d'un programa televisiu anomenat “*Si yo fuera presidente*” on els espectadors plantejaven queixes i demandes a un periodista que responia com hauria de respondre el

Govern, és un gran exemple de l'intent de potenciar aquesta pluralitat i interacció social i política.

El mandat de Calviño es va caracteritzar per una renovació dels periodistes encarregats dels serveis informatius donant entrada a alguns que pertanyien a les noves i joves fornades, com Concha García Campoy o Paco Lobatón. Per altra banda es va nomenar cap de serveis informatius a José Luis Balbin, destituït per Enrique Vázquez, que es va encarregar de renovar els informatius quant a personal i format i, aquest, per Enric Sopena.

TVE, sota el govern de Felipe Gonzalez, tampoc no es va salvar de rebre crítiques de politització. Entre les diferents acusacions de tracte de favor polítics un dels episodis més recordats serà la sobreimpressió de les sigles del PSOE en la repetició dels gols de Butragueño –jugador de la selecció espanyola– en un partit del Mundial de futbol de 1986.

Després de revalidar la majoria absoluta l'any 1986 el govern de Felipe González canvià el director de RTVE apostant per Pilar Miró, coneguda per ser directora de cinema, rellevada el 1989 per Lluís Solana i aquest, al cap de pocs mesos, per Jordi García Candau. L'últim, juntament amb la periodista Maria Antonia Iglesias es van veure amb la insòlita situació d'enfrontar-se a la competència de les cadenes privades, fet pel qual el seu gran repte va ser procurar no perdre pes ni audiència.

5.4 Període de canvi: govern Partit Popular i Aznar

Aquesta es podria definir com una de les etapes més convulses de TVE, ja que és quan s'enfrontà, ni més ni menys, a una sentència judicial que la condemnava per manipulació.

La victòria del Partit Popular en les eleccions del 1996 va suposar un canvi important en la RTVE. Es va designar a Mónica Ridruejo com a directora de l'entitat pública però ella mateixa va dimitir al veure que el Govern no va fer cas del seu plantejament de reestructuració de l'Ens Públic. Amb ella es col·locà a Ernesto Sáenz Buruaga que el 1998 féu el salt a Antena 3. Fernando López Amor i Javier González Ferrari es quedaren amb els dos llocs. Aquest últim va ser durament criticat per partits de l'oposició de partidisme i secretisme. Ell mateix, però, en el segon govern d'Aznar

iniciat el 2000, serà designat Director General de RTVE com a conseqüència del nomenament de Pío Cabanillas com a Ministre Portaveu del Govern del Partit Popular.

Va ser en aquest segon mandat i amb Alfredo Urdaci com a director de serveis informatius quan es realitzà el batibull legal que acusava TVE de manipulació informativa. El PSOE va demanar la seva dimissió el 2001 per la cobertura realitzada de la manifestació contra la Llei Orgànica d'Universitats. Va ser, però, el seguiment ofert de la vaga general del 20-J de 2002 el que va provocar que l'Audiència Nacional condemnés la cadena per manipulació informativa, després de la demanda feta pel sindicat de Comissions Obreres (CCOO). Dos anys després, arran de la condemna, l'Assemblea Parlamentària del Consell Europeu va citar TVE com a exemple de radiodifusió influïda pel poder polític: «la manipulació de la informació sota la influència política va portar a la condemna sense precedents de TVE per la seva cobertura de la vaga general celebrada a Espanya el juny de 2002».

Més endavant també es criticà el tractament dels informatius de la Guerra d'Iraq i dels atemptats de l'11 de Març de 2004, quan es va acusar a TVE de seguir les ordres del Govern que volia lligar els fets amb ETA per culpar-la, cosa que també va ser criticada per diferents televisions internacionals que argumentaven que el PP estava intentant evitar perdre les eleccions esforçant-se que no es relacionés l'atemptat amb la Guerra d'Iraq, conflicte en el qual el govern d'Aznar va ser partícip de plena voluntat i en contra d'una marea de gent que va sortir al carrer per mostrar el seu desacord.

5.5 Recuperar la credibilitat: govern de Zapatero

Després dels dos episodis que posaren en entredit la imparcialitat de TVE des de les mateixes institucions europees, el govern socialista de Zapatero havia de fer un rentat d'imatge de RTVE. Per tal d'aconseguir-ho es va renovar la directiva de RTVE.

Carmen Caffarel és l'escollida per encarregar-se de gestionar el deute històric i la transformació de l'ens públic de la Corporació de RTVE. La directora de la Corporació va nomenar al periodista Fran Llorente com a cap d'informatius de TVE, que hi restaria fins el 2012 –i que d'aquesta manera es convertí en el que més anys va manteni-se en el lloc–, tot un símptoma d'estabilitat. Aquest va canviar les cares dels informatius –a més dels dissenys i les capçaleres– col·locant-hi a Lorenzo Milá o Pepa Bueno, en el cas de *Desayunos TVE*. També va crear formats com els de *Tengo una*

pregunta para usted y altres programes d'anàlisi i debat polític. Entre algun dels seus reconeixements més importants hi va haver el premi internacional en els TV News Awards al millor informatiu l'any 2009 i el Global Peace Award el 2010 per la cobertura realitzada dels conflictes internacionals. Així doncs, TVE i els seus informatius tornaven a recuperar la neutralitat i la veracitat que es necessiten per a la qualitat d'un mitjà públic: el reconeixement d'aquest a escala mundial però, sobretot, la confiança per part dels espectadors.

A més de la bona direcció de Fran Llorente el canvi també es deu a dos aspectes resumits en la reforma de la televisió estatal que va fer l'any 2006 el govern de José Luis Rodríguez Zapatero. L'executiu va canviar la llei perquè el president de la Corporació fos escollit pel Congrés dels Diputats. D'aquesta manera, el 19 de desembre de 2006, Luís Fernández va ser nomenat president en l'acte que es considerarà el primer pas cap a la independència de la televisió pública espanyola, ja que la seva elecció era avalada per part d'ambdós partits majoritaris del Congrés. Per altra banda es va atorgar un pes important als principals sindicats, UGT i CCOO, que podien designar un conseller perquè els representés en la Corporació RTVE. Els restants –10 més– serien proposats pels grups polítics del Parlament. Els diferents presidents de la Corporació foren escollits a partir de llavors per consens polític parlamentari.

Un dels altre episodis que col·laboraren en aquesta nova imatge de RTVE va ser la prohibició de l'emissió de publicitat a TVE, un sinònim de garantia d'independència, al menys, quant a indústries econòmiques. Una mesura que va ser molt discutida ja que TVE sempre havia emès publicitat i les televisions autonòmiques van imitar el seu doble model de finançament: pressupostos de l'estat i publicitat. Per tal que això es produís, el 25 de juliol de 2010, el Consell de Ministres va autoritzar la fusió de "Televisión Española S.A", Radio Nacional de España S.A" i "Corporación RTVE, S.A" unificades en una societat única: "Corporació RTVE. S.A".

5.6 Actualitat: Govern Partit Popular, Mariano Rajoy

El canvi polític espanyol suposà, paral·lelament, un canvi a RTVE. Amb la majoria absoluta assolida a les eleccions de 2011 pel Partit Popular, amb Mariano Rajoy al capdavant, l'abril de 2012 s'aprova un Reial Decret-Llei que canvia la Llei elaborada el 2006 per la garantia d'una televisió pública i independent del partit polític de govern i

que exigia els vots de dos terços del Parlament per nomenar el director de la Corporació de RTVE. El nombre de consellers es redueix de dotze a nou, eliminant així la representació dels sindicats i reservant cinc consellers per al PP, tres per al PSOE i un a CiU, com a premi per haver donat suport a la reforma de la llei. El PSOE es va negar a presentar candidats com a forma de protesta.

Es va destituir a Julio Somoano i a responsables de programes de referència, com és el cas d'Ana Pastor, presentadora de *Los desayunos* fins llavors. A canvi es van recol·locar en llocs claus persones que ja van tenir un paper a RTVE abans del 2004, en el període de la nomenclatura d'Aznar. Per exemple, el nou director, Manuel Ventero, havia estat cap d'informatius de RTVE en aquest període.

Aquest canvi va suposar una davallada de telespectadors molt nombrosa, fins al punt que els *Telediarios* arriba al seu nivell més baix d'audiència de la història i per primera vegada perden el còmput global de totes les edicions en *share* i espectadors.⁹ D'aquesta manera es pot dir que la direcció i el plantejament de Julio Somoano i José Gilgado, director de continguts i exdirector dels Serveis Informatius de Telemadrid ha fet perdre el consolidat lideratge aconseguit en l'etapa en què Fran Llorente estava al capdavant dels Telediarios.

Molts dels membres de l'equip creat amb el nou govern del Partit Popular provenen de Telemadrid, televisió titllada de polititzada i acusada de manipulació pels seus propis treballadors. De fet, el passat mes de setembre de 2013, el mateix Consell d'Informatius de TVE, mitjançant un comunicat va denunciar –en referència a la cobertura de les declaracions a judici de M. Dolores de Cospedal¹⁰– que «amb la negativa d'identificar les fonts, TVE va prestar una maniobra de intoxicació i manipulació, incompatible amb les pràctiques que la llei exigeix a TVE i que només podria beneficiar a una alta responsable del partit polític que sustenta el govern o al seu entorn» i afirmava que entén que amb aquest comportament s'havia perjudicat la independència i la credibilitat de TVE i el dret dels espectadors a rebre una informació imparcial, objectiva i veraç.¹¹

⁹ Kantar Media 2011

¹⁰ Judici M. Dolores de Cospedal que presentava una demanda civil pel cas Bárcenas

¹¹ http://www.cadenaser.com/sociedad/articulo/periodistas-tve-denuncian-manipulacion-caso-barcenas/csrsrpor/20130917csrsrsoc_10/Tes

Des del comunicat s'afirma que es va obligar els autors de la notícia a afegir dades sobre la declaració judicial que es va demostrar que eren falsos i que només podien beneficiar a Cospedal. «Gravetat» que es mereixia un tracte molt més profund que no pas els 25 segons que es varen dedicar en el '*Telediario*', on no es van mencionar les lesions provocades als assistents, les seves reaccions o que en cap moment es mostra com el cap de grup agafa la bandera i la llença de forma rabiosa fora de l'escenari.

6. Breu història de TV3 i en relació als canvis polítics

Televisió de Catalunya és un mitjà relativament jove, de trenta-un anys, on sempre s'ha viscut paral·lelament a un govern, el de Convergència i Unió, amb un parèntesi de vuit anys protagonitzat pel tripartit (PSC, ERC i ICV). Malgrat que el seu principal paper és el de cohesió i identitat catalana emboirada pel franquisme, el mitjà públic tampoc se n'està de rebre, sovint, crítiques que el titllen de polititzat. Abans d'entrar en l'anàlisi de l'evolució del tractament del tema de la independència en els seus informatius cal fer una petita revisió a la seva història en camí, també, a la del govern de Catalunya.

6.1 Naixement i etapa pujolista: 1980-2003

Televisió de Catalunya va néixer l'any 1983 «amb l'objectiu principal de contribuir a la normalització lingüística i cultural del país (...). Ajudar a la consolidació i l'expansió de la llengua, la cultura, la identitat i projecció internacional de Catalunya, reflectint la diversitat de la nostra societat actual, és un dels objectius principals de TV3». Així ho explica la mateixa pàgina de TV3 i és una cosa amb la que coincideixen milers d'experts de tots els àmbits: si hi ha quelcom innegable que ha aconseguit TV3 és la normalització lingüística del català i potenciar el seguiment de la cultura i la tradició catalanes.

TV3 és filla del Govern de Jordi Pujol. De fet és la seva gran obra política. Pujol va crear un espai on la comunitat catalana podia reconstruir el seu sentiment nacional i veure-s'hi reconeguda. A més, el canal també va jugar un paper clau en l'hegemonia política del principal cap de Convergència i Unió, que va ser President de la Generalitat durant vint-i-tres anys.

La Transició Espanyola va obrir la porta d'entrada a la creació d'aquesta televisió degut al fet que la demanda de mitjans de comunicació amb idiomes cooficials a l'Estat

augmentava. A Catalunya varen sorgir mitjans on es parlava exclusivament en llengua catalana (Ràdio 4) i la delegació de TVE a la Comunitat Autònoma introduïa l'idioma en el seu circuit. En resposta a aquesta demanda Jordi Pujol presentà en el seu programa electoral la creació d'un organisme propi de televisió i radio públics que depengués, només, de les institucions governamentals de Catalunya.

El març de 1983 s'aprovà la creació de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió (CCRT) i a partir d'aquí es formaren Catalunya Ràdio i Televisió de Catalunya, amb TV3 com a canal principal i nom comercial. TV3 va ser la segona cadena autonòmica a néixer, just per darrera d'Euskal Telebista, del País Basc. Aquest mateix any es va fer el període d'emissions en proves, sota la direcció del periodista Alfons Quintà. Quintà va establir una programació que combinava informació i actualitat per tal de poder competir amb TVE. Com ja hem recordat al principi, l'emissió que inaugurava el canal es va produir un dia abans de la Diada de Catalunya a les 15.30, un dia en què s'estrenava la sèrie *Dallas* i es feia una retransmissió d'un partit de Lliga del Barça. El discurs inaugural va anar a càrrec de l'actor Joan Pera. Així doncs l'entrada de TV3 a les cases dels catalans va tenir un caràcter generalista.

L'any 1984, TV3 estrenava la seva emissió regular el 16 de gener amb la primera edició del *Telenotície'* (TN) amb Enric Calpena i Maria Gorgues de presentadors. Moguts per la competència José María Calviño, director de TVE va impedir que TV3 utilitzés les xarxes d'enllaç estatal per intercanviar imatges i va vetar la seva entrada a la Unió Europea de Radiodifusió. Gràcies a aquest fet es va crear l'Organització de Ràdios i Televisions Autonòmiques l'any 1986, un mitjà per intercanviar continguts entre Euskal Telebista, Televisión de Galícia i Televisió de Catalunya.

TV3 es va traslladar del Carrer Numància de Barcelona als estudis de Sant Joan Despí l'any 1986, cosa que beneficià l'augment de producció pròpia de programes i serials. En el mateix període hi hagué el relleu a la direcció de RTVE que quedava en mans de Pilar Miró, que va permetre el desbloqueig de la xarxa d'enllaços i el reconeixement internacional del canal. Això el faria més competent, sobretot, en programacions informatives i d'actualitat. En aquest àmbit es va portar a l'èxit a professionals i periodistes que després van fer el salt a mitjans estatals com Àngels Barceló, Carles Francino o Alfons Arús.

El canal català abraçava un gran ventall de contingut, de temàtica i públic gràcies a la creació del Canal33, on hi havia cabuda a la producció menys generalista. A més, el 1989 es van començar les emissions dels Telenotícies Comarques, fet que permetia descentralitzar la informació del nucli barcelonès per comprendre l'actualitat de les províncies de Lleida, Tarragona i Girona, un punt diferencial que va ajudar a crear més audiència i fidelitat en tota la CCAA. Però en la consolidació de Televisió de Catalunya també hi va jugar un paper clau l'espai dedicat a la programació infantil, que va assolir un èxit tant ampli que es va arribar a crear el programa infantil amb més socis d'Europa (2 milions): el Club Super3.

Contra pronòstic, l'aparició de les televisions privades en el mercat l'any 1990 va incentivar l'estabilitat de TV3 com a canal de referència a Catalunya. Gràcies a la competència TV3 va reforçar el caràcter generalista, d'entreteniment, d'actualitat i emissions de directes delegant els de servei públic i cultural al Canal33, a més de renovar i modernitzar la seva imatge corporativa. Amb la cobertura dels Jocs Olímpics de Barcelona la relació amb TVE es normalitza completament degut a la gestió conjunta del Canal Olímpic. L'any 1997 TV3 es convertia en líder d'audiència per primer cop en la seva història per no perdre aquesta posició en els continuats sis anys¹².

El període en de Govern de Jordi Pujol va servi doncs per consolidar TV3 com una eina de cohesió social i de recuperació de la identitat nacional difuminada durant la dictadura franquista. Això és un fet que cal reconèixer a Pujol sense cap mena de dubte, però, que no treu que el control de TV3 (i de Catalunya Ràdio) per part de la del seu partit va ser utilitzat com a instrument polític, fins que el 1999 es va permetre que la TVC depengués del Parlament i no del Govern.

6.2 Etapa socialista tripartit: 2003-2010

L'etapa socialista va significar una obertura en el sector informatiu i ideològic de TV3. El govern de Pasqual Maragall va donar llibertat als treballadors de la casa quant a creació de contingut i línia ideològica amb la finalitat de situar TV3 al costat de les característiques que simbolitzen la qualitat d'un mitja públic: pluralitat, credibilitat i objectivitat. Francesc Escribano seria el Director de TV3 en la etapa de govern del primer tripartit i Joan Major va ser el director de la CCMA.

¹² <http://www.324.cat/noticia/54909/altres/TV3-torna-a-ser-lider-dauidencia-per-quart-any-consecutiui-el-sise-des-del-1997> 25/5/2014

Segons explica Joan Manuel Tresserres, Conseller de Cultura i Mitjans de Comunicació entre 2006 i 2010, en aquest període hi hagué un compromís del tripartit amb la corporació per tal que el govern assumís el deute històric generat per l'etapa de Jordi Pujol. En la etapa de CiU la Generalitat aprovava en els pressupostos una partida per a la Corporació, però el dèficit fiscal era molt gran i la Generalitat no tenia aquets diners: pagava la primera entrega i la resta havia de ser demanada pel director general de la corporació com a crèdit per tal que el dèficit de la Generalitat quedés transferit com a dèficit d'empresa pública. Això va suposar que s'acumulés dèficit públic en les seves arques. Tresserres explica com mitjançant el període de govern d'ambdós tripartits, però principalment amb Maragall, se saneja la Corporació: «Quan arriba el govern d'esquerra assumim el deute de més de 1000 milions i posem el comptador a zero».

La llibertat atorgada per la primera etapa del govern Tripartit al canal va ésser resumida per Josep Cuní, en una conferència al Col·legi de Periodistes de Catalunya el Febrer de 2008 d'aquesta forma: «Els periodistes abusàvem de la confiança que ens va donar Pasqual Maragall i li vam fer tot el que no havíem gosat fer a Jordi Pujol durant 23 anys».

Tot i això en les eleccions catalanes de 2006 es torna a formar un govern tripartit amb José Montilla com a president. Amb ell es va elaborar la reforma de la Corporació. L'Octubre de 2007 PSC, ERC, ICV i CiU aproven una llei per regular els mitjans de la Generalitat, la Llei de la Corporació Catalana dels Mitjans Audiovisual. Aquesta es va fer amb la finalitat de desgovernalitzar la Corporació, que es passava a anomenar Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA). Amb aquesta llei es regulava la presa de decisions i els nomenaments dels membres de la CCMA, obligant a ser aprovats per dos terços dels diputats i que comportava que membres de govern i oposició es posessin d'acord.

Durant el període de provisionalitat es va perdre audiència de TV3 i per recuperar-la es va apostar per Mònica Terribas com a directora de TV3. Paral·lelament, a causa del nou organigrama de la CCMA, es va escollir a Rosa Cullerell com a directora general.

En aquesta etapa es recupera el lideratge en audiència tant de la cadena com d'informatius.

6.3 Actualitat: Govern d'Artur Mas

Les eleccions de l'any 2010 van donar majoria al govern de CiU. Aquest, doncs, després d'un parèntesi de vuit anys tornava a comandar les institucions governamentals catalanes i aix  i ho va fer notar en els mitjans públics.

El 22 de febrer de 2012 es va elaborar una llei que modificava diverses característiques de la Llei de Comunicació Audiovisual feta pel tripartit perquè fossin independents del govern. Entre altres coses, per una banda es va eliminar la necessitat de dos terços del cens per escollir el president de la Corporació per només la majoria. El Consell de Govern de la CCMA també va aprovar reduir les estructures directives de TV3 i Catalunya Ràdio amb la fusió de diverses àrees, aix  i, per exemple, es va eliminar la figura de director general de la CCMA, el paper del qual es va atribuir al president de la Corporació, que per tant assumia també les funcions de direcció executiva ordinària. Aix  i doncs, el president del Consell de Govern presideix també la CCMA.

El Govern va justificar aquests canvis al·legant que la crisi econ  mica obligava a la reducció del consell d'administració i que es dissenyava d'acord amb les polítiques d'austeritat econ  mica i racionalitat de la despesa adoptada pel consell. Un del nous canvis es va produir en la presidència de la CCMA que s'atorgà a Brauli Duarte, un altre el relleu de Rosa Marqueta, que havia estat set anys directora d'informatius de TV3, per Jaume Peral, periodista que havia treballat en el mitjà en l'etapa de Pujol.

La figura de M  nica Terribas va resistir fins el 25 d'abril, quan va ser destituïda per Eugeni Sallent, avalat també pel PP, que tornava a TV3 després de la seva vinculació al Grup Godó. Aquesta assignació no es va deixar estar de polèmiques i crítiques. Per una banda perquè Terribas havia simbolitzat l'etapa de màxima consideració d'independència política de TV3 respecte el govern, a més des del Comit   d'Empresa de TVC es va considerar que les dues dacions es van considerar que eren fetes per motius polítics i que Sallent havia estat partícip de la idea de suprimir la publicitat a Catalunya Ràdio, cosa que beneficiava a l'empresa on treballava llavors del Grup Godó perquè rebria m  s ingressos publicitaris (per tant RAC1, competència directe de Catalunya Ràdio tindria ingressos econòmics) per la qual cosa dubtaven de la seva capacitat de garantir els ingressos publicitaris fonamentals.

Posteriorment es va anunciar un ERE a la empresa que va arribar a un pacte l'agost de l'any passat, ja que les plantilles dels dos mitjans públics dependents de la CCMA i els seus gestors van firmar que només afectaria 225 treballadors. Tot i aix   es va mantindre en inc  gnita el pacte de la reducció salarial. Tot i la justificació de la rebaixa salarial per tal d'ajustar pressupostos, la Corporació va tancar 2013 amb un d  ficit d'onze milions d'euros a l'espera de computar els 15 corresponents a la reducció salarial.

El 2014 es va anunciar un pressupost per a la Corporació equivalent al 35% menys que en 2010. I a més, es va remoure tota la estructura informativa, es va canviar el plat  , el format dels informatius i la majoria de persones al càrrec.

Després de l'estrena, els treballadors de TV3 van proclamar una vaga general que va durar dues setmanes i més recentment, el 14 de març de 2014, el Parlament avalava, gràcies a CiU, PSC i PP privatitzar la publicitat de TV3 i es perfilava el Grup Godó com el favorit per obtenir la concessió de l'  rea comercial.

El conflicte entre treballadors i gestors està obert després d'un període de remodelació de lleis i estructures, tant econòmiques com directives aportades pel govern de CiU.

METODOLOGIA

Com estan tractant els mitjans públics el tema de la independència catalana? Aquest va ser la primera pregunta plantejada. El marc d'estudi era molt ampli, així que es va acotar: s'analitzaria com havien tractat els informatius de Televisió Espanyola i Televisió de Catalunya (TV3) la cobertura de la Diada nacional catalana. Per tal de poder veure l'evolució es fa en un recorregut de 4 anys, des de el 2010, quan es considera que va començar a rebrotar l'independentisme per la sentència del Tribunal Constitucional a l'Estatut d'Autonomia, fins l'any 2014. A més, s'ha volgut estudiar les repercussions i expectatives immediates que generaven aquesta cita de reivindicació catalana introduint els noticiaris del dia 10 i 12 de cada mes de setembre en l'anàlisi. I, per suposat, de l'onze de setembre.

Per realitzar el treball s'ha hagut de contextualitzar per una banda l'evolució de l'independentisme: la diada nacional i els diferents episodis que han portat a que, el passat onze de setembre, més de 1'6 milions de catalans a manifestar-se per la independència. Per altre, calia centrar-se en la funció dels mitjans públics. Després explicar del funcionament i la línia editorial de cada mitjà. A més s'ha fet una petita panoràmica de la historia dels canals per procurar demostrar com hi han afectat els canvis de govern.

Sense tot això no es podria concloure si els mitjans han seguit criteris normatius o els polítics en el tractament informatiu. No es podria fer un anàlisis adequat.

Per tal de donar-hi la màxima objectivitat possible hi ha un llarg anàlisis detallat del discurs informatiu de cada noticiari analitzat. Les valoracions comencen després de tot aquesta informació base per acabar amb unes conclusions on explicaré la visió personal i les hipòtesis pròpies respecte al tema en sí.

INVESTIGACIÓ DE CAMP

1. Anàlisi

Recentment, una notícia al diari estatal *La Vanguardia* titulava «Polèmica a TV3 per mostrar un mapa amb Catalunya independent», seguit del subtítol «milers de comentaris inunden les xarxes socials després de la inclusió d'un mapa polític en el qual es pot veure Catalunya com un estat independent». El diari ho explicava així:

«El *Telenotícies Migdia* de TV3 del pasado 6 de enero ha despertado miles de comentarios en redes sociales después de que la presentadora, Núria Solé, diese paso a una información sobre las elecciones en Bangladesh con un polémico mapa político a sus espaldas. En él se podía ver cómo una línea separaba Catalunya del resto de España y lo convertía en un país independiente más. El grafismo optó por utilizar el mismo grosor para separar España de Portugal y de Francia, pero también de Catalunya, cosa que ha despertado gran revuelo en algunos medios de comunicación.» (Redacción, *La Vanguardia*, 8/1/2014).

Fa cosa d'un any, el dotze de setembre del 2012, les pàgines de *El País* es feien ressò, en el seu apartat de política, de les queixes per la cobertura del *Telediario* de TVE sobre la manifestació independentista de la Diada Nacional de Catalunya d'aquell mateix any. La notícia venia titulada d'aquesta manera «La manifestación de la Diada, quinta noticia en el Telediario de la 1» i explicava que malgrat que l'endemà ja s'havia fet un seguiment més elaborat de la diada, el mateix vespre en què havia succeït la manifestació més multitudinària de la història de Catalunya, els informatius de la principal cadena pública espanyola ho havien cobert d'aquesta forma:

«El Telediario de las nueve de la noche de TVE situó en quinto lugar de importancia la noticia de la masiva manifestación de la Diada. El informativo de la televisión pública, que comenzó hablando de la visita del primer ministro de Finlandia a España –en la que ha destacado la “buena sintonía” entre Rajoy y su homólogo finlandés–, colocó la noticia de la marcha detrás del aniversario de los atentados del 11 de septiembre, la moratoria de Bruselas a Portugal para cumplir con el objetivo de déficit y el caso de José Bretón. (...) Decenas de usuarios han criticado en la red social Twitter la decisión de TVE y han destacado que la cadena británica BBC sí abrió su informativo con la marcha de la Diada. "La BBC considera noticia de apertura un acontecimiento que TVE

no. La CNN ficha periodistas que TVE despide [en referencia a la periodista Ana Pastor, que ha fichado por la cadena estadounidense] Algo huele mal en Torrespaña", decía uno de los mensajes. "El Telediario de La 1 de TVE sería capaz de hablar sobre el último discurso de Allende antes que sobre la independencia catalana # plumero", "De pena lo de TVE. La Diada al minut 20 del telediari. Als diaris internacionals portada", decían otros. El tema BBC se ha convertido en *trending topic*, uno de los diez temas más comentados. La página web de la BBC también destacó durante la tarde de ayer la manifestación como la noticia más importante». (Elsa García de Blas, El País, 12/09/2012).

Aquets són només dos exemples del degoteig de notícies que han anat apareixent en diferents mitjans sobre denúncies de casos de poca imparcialitat en els mitjans informatius públics principals a Catalunya i a Espanya. Ambdós són bones mostres d'on es pretén arribar a aquest treball. Com han tractat aquest tema els informatius de les televisions públiques? Hi ha tingut alguna cosa a veure el color del partit que predomina al parlament a l'hora d'elaborar el missatge que transmeten? Quin paper hi juguen els informatius d'aquests mitjans públics en la concepció que en té la societat?

Per procurar de resoldre aquests dubtes s'ha fet una anàlisi extensiva de com s'ha tractat el tema de la independència catalana en els informatius dels dos canals. Com a referència s'ha agafat el dia previ, el conegut i la mateixa jornada de la Diada Nacional de Catalunya, l'11 de setembre, perquè com ja s'ha explicat prèviament ha coincidit –de forma expressa– amb les majors mobilitzacions fetes pel poble català a favor de l'autonomia en els últims anys. El marc temporal comprèn els anys 2010, 2011, 2012 i 2013.

Abans de passar a les conclusions, per tal de poder corroborar-ho amb dades i fer-ho així de la manera més objectiva possible, s'explicarà de forma detallada quins temes són els que es van tractar en els informatius dels dies descrits comparant els d'un canal amb els de l'altre perquè així es vegin les primeres diferències i el lector pugui reconèixer l'evolució de la rellevància que ha tingut el tema fins arribar a la data d'avui. Això es fa amb la finalitat de poder veure que tot i que ara sigui un tema rellevant –sobretot en els informatius de TV3– es va començar d'una manera bastant secundària. Així també es preveu facilitar un marc per poder fer les valoracions sobre si tals mitjans citats han

actuat conforme als principis i codis deontològics dels mitjans públics i el periodisme o no.

Començarem doncs, per l'any 2010, i finalitzarem amb el 2013, ja que tot i que hi ha hagut diferents referents que poden exemplificar la tendència polititzada del canal públic català el 2014, l'abast de l'anàlisi seria desbordant i d'aquesta manera hi haurà un ordre i una justificació basades en la comparativa bilineal temàtica i en temps coetanis.

Any 2010

La diada de Catalunya d'aquest any estava marcada per la sentència del Tribunal a l'Estatut català, que va comportar una massiva concentració al carrer el 10 de juny per protestar en contra de la retallada que havia sofert. En aquest marc, l'onze de setembre de 2010 va tenir un pes relatiu en l'agenda dels telenotícies.

10 de setembre 2010

Per part de TV3 el *TN migdia* informava en un petit bloc de política que el català seria l'eix central de l'acte de la diada del dia següent i explicava els preparatius i les diferents actuacions que s'hi veurien. Va ser en el *TN vespre* on l'esdeveniment de celebració va tenir un pes més important. De fet, el missatge del llavors President, José Montilla, va ocupar el tema central de l'informatiu. Se li va dedicar m  s de dos minuts, tot destacant que feia una crida per solucionar la desafecció amb Espanya després de la sentència de l'estatut. La presentadora Raquel Sans ho resumia aix  :

«  s el missatge de José Montilla per la diada que arriba després de la sentència del Tribunal Constitucional contra l'estatut i que arriba abans d'una tardor electoral».

En contraposició, seguia la notícia amb les declaracions d'Ernest Benach, llavors president del Parlament, durant un acte d'homenatge als diferents presidents del Parlament català. Benach afirmava que els drets dels catalans havien d'anar més enllà de la sentència del constitucional sobre l'Estatut. El tema nacional es tancava amb un breu resum dels esdeveniments i de l'organització de l'acte institucional que es faria l'endemà al Parc de la Ciutadella.

La diada catalana no va aparèixer en els informatius de TVE d'aquell dia.

11 setembre 2010

Telenotícies migdia de TV3 obria els seus informatius amb dos destacats de la diada, el primer feia referència a com es va allunyar al públic del monument de Rafel Casanova per evitar els xiulets i el segon a les reivindicacions de la llengua catalana en l'acte constitucional del Parc de la Ciutadella. Al *Telediario* de les 15 hores **no es va posar el tema com a destacat** però sí que se'n va parlar. Maria Casado i Marcos López van explicar la diada com un acte on les eleccions autonòmiques hi tingueren molt de pes. Isabel Ojeda, des de Barcelona, explicava: «se ha respirado clima electoral porque los políticos han hablado de las próximas elecciones autonómicas, del estatut de autonomía y de la crisis económica» i es donava veu a Celestino Corbacho (Ministre de Treball en el govern del PSOE), i a Joan Herrera, que feien declaracions destinades a valorar la situació econòmica, i a Mas i a Puigcercós, centrats en la relació entre Catalunya i Espanya després de la sentència del Tribunal Constitucional.

TV3 va fer un repàs cronològic però també polític dels actes. Ramon Pellicer, habitualment presentador del *TN vespre* es vestia de corresponsal per fer la primera part dels informatius des del mateix Parc de la Ciutadella. Dels diferents punts tractats destaquen les reaccions dels partits al comunicat institucional del President de la Generalitat del dia anterior:

«Avui al parc de la Ciutadella no hi ha hagut declaracions del President de la Generalitat que ahir sí que va fer el comunicat corresponent a la Diada de l'onze de setembre i es va referir a la situació de la crisi financera, l'econòmica i la necessitat d'anar-la superant de mica en mica. També va dir que era necessari començar a abandonar qualsevol pulsio separadora».

El TN mostrava les reaccions dels polítics al discurs institucional de Montilla. Per una banda les crítiques d'Artur Mas, Duran i Lleida i Puigcercós cap al missatge de Montilla, per l'altra, s'introduïen les declaracions d'Isidre Moles, d'aquesta forma: «El PSC **com és lògic** subscriu les paraules del President i advoca per la unitat».

Es va donar una rellevància àmplia a la mesura de seguretat que allunyava el públic del monument de Rafael Casanova, de la qual també es va destacar que la retirada de la tradicional estelada del monument va fer la diada «atípica» .

Quant les edicions vespertines la diada va ocupar un lloc en els titulars de TVE, en concret en quarta posició per darrera d'un accident de cotxe, de la celebració dels atemptats de l'11-S i de la mostra de cinema a Venècia. Dels esdeveniments ocorreguts a Catalunya, es va donar un pes rellevant a la manifestació independentista de la tarda:

«Diada Nacional de Cataluña. Los independentistas se manifiestan/ Los partidos políticos han participado en los actos institucionales de esta mañana con la vista puesta en las próximas elecciones catalanas. Esta tarde ha sido el turno de las manifestaciones de los grupos independentistas que han acabado con algún incidente».

La idea del resum no dista gaire del que en va fer TV3 en el seu destacat, que tornava a ocupar la primera posició, però que no hi incloïen la manifestació independentista:

«Les elecciones del 28 de noviembre i també la crisi econòmica marca la diada de l'onze de setembre, la primera després de la sentència de l'estatut. L'última de l'actual legislatura. Els partits han fet girar els seus arguments al voltant del discurs oficial del President de la Generalitat que animava a evitar els impulsos separadors amb Espanya. Un missatge electoralista que ha estat motiu de crítica per ERC i CiU».

TV3 i TVE es centren en aquesta franja horària en fer un repàs de la jornada. El primer dedica una notícia de 2'30 minuts a la manifestació de la tarda, centrant-se, sobretot, en els que han participat en l'acte independentista i fins i tot després desplaça a altres punts de Catalunya on també se n'han fer (Girona o Reus). TVE, tot i destacar en els titulars l'incident, es contradeia:

«Decíamos que era una manifestación pacífica sin incidentes apenas, a salvo de algún hecho aislado cuando unos radicales han quemado la constitución española pero en conjunto ha sido una manifestación muy pacífica».

Aquest i el missatge de José Montilla al final de la tarda demanant una reflexió col·lectiva era la única novetat als informatius de la 1, en comparació a l'edició del migdia. La televisió catalana va tractar amb més profunditat el missatge del President dedicant-li un minut, per contra dels 15 segons de TVE i explicant les arrels de la manifestació independentista d'aquella mateixa tarda, per acabar amb un repàs a la Festa de la Llibertat convocada per Òmnium Cultural.

En general TV3 va dedicar 30 minuts a la diada en els seus informatius, sumant els 17 matí i els 13 del vespre i TVE no arribava als 7 en el conjunt dels dos.

12 de setembre 2010

El dia posterior a la diada cap dels informatius destaca cap conseq  ncia en el seus titulars. Ambdós parlen dels mateixos temes però amb diferents punts de vista i ordre de prioritats.

Per una banda es parlava des del *Telediario* que José Montilla «ha trazado sus lineas rojas» i que descartava pactar amb aquells que tenien la intenció de fer una consulta sobiranista. El mateix tema és l  ltim del qual es parla al *Telenotícies*, on té un caràcter més secundari i s  introdueix per les critiques que n  han fet els partits de la oposició:

«Artur Mas però també Joan Puigcercós van qualificar ahir de partidista el discurs de Montilla en motiu de la diada en què criticava el que anomenava “pulsions separadores”. Avui en declaracions a la cadena SER el mateix president ha volgut puntualitzar que no es referia exactament o no només a l  independentisme  .

Una altra coincidència   s l  aprovaci   del programa electoral de CiU. TV3 situava aquest tema com a pes principal del telenotícies subratllant que en el programa el partit assenyalava el dret a decidir aplicat al concert econòmic entre les seves prioritats en una consulta que volia convocar en la propera legislatura. Per això hauria de modificar prèviament la llei de consultes per evitar dependre de la organització de Madrid. Des de la 1 només es deia que Mas exigiria un concert econòmic. En el que coincidien era en el tall en el qual Mas criticava durament la economia duta a terme pel tripartit.

Passada la jornada, TV1 oferia un la mateixa informació que a la sessió concentrant els dos temes tocats en 1  40 minuts. De nou, només s  afegia que les enquestes eren favorables per la victòria de CiU però que aquest preveia un altre tripartit.

Als informatius catalans, per la seva banda, continuaven destacant el programa electoral de CiU, fent referencia al dret a decidir incl  s, però després incorporaven 1  40 minuts per explicar l  aplec independentista que es va fer com a commemoració del primer aniversari de la consulta sobiranista a Arenys de Munt. Els partits que hi varen participar van firmar ‘El comprom  s d  Arenys de Munt’ segons el qual es comprometien a proposar al Parlament un refer  ndum vinculat sobre la independència i reclamar suport de les Nacions Unides en el dret d  autodeterminaci  .

Any 2011

10 setembre 2011

«Demà 11 de setembre la diada es presenta en el context dels últims fets polítics el qüestionament de certs sectors de la immersió lingüística i de la reforma constitucional decidida pel PSOE i el PP. La celebració institucional tornarà a tenir el màxim relleu a la Ciutadella on avui s'enllesteixen detalls de l'acte. La seguretat és un objectiu prioritari».

Així perfilava TV3 la diada de l'endemà en el *TN migdia* del 10 de setembre. L'informatiu va dedicar una part a la preparació dels actes institucionals i a posar la diada en context social i polític. Destaca, si més no, la referència que es fa a la seguretat que se li aplicarien als actes, sobretot per la referència als indignats: «Ambient distès que no amaga l'especial cura en què aquest any s'ha preparat el dispositiu de seguretat de la diada. Els indignats i el desè aniversari dels atacs de NY exigeixen estar alerta». Aquestes paraules venien seguides d'unes declaracions de Felip Puig, conseller d'Interior, explicant el desplegament.

A TVE en canvi no es va fer cap referència a la celebració catalana fins a l'edició vespertina.

En aquesta es va introduir com a resultat del discurs del President de la Generalitat que sempre precedeix la Diada Nacional. Ambdues cadenes van destacar aquest tall del conjunt del missatge de Mas:

«La modificació unilateral de la constitució per part dels govern estatal trenca definitivament les regles del joc de la transició espanyola al deixar de banda un dels principals artífexs d'aquesta, el catalanisme. Això suposa un canvi profund del que Catalunya n'ha de prendre nota i que òbviament no serà neutral ni innocu en la relació entre Catalunya i l'Estat».

Ara bé, TVE només afegia que també demanava compressió a les retallades i que considerava la modificació de la constitució com una falta de respecte a l'autogovern i la cultura catalana, dedicant-li a la notícia minut i mig, mentre que TV3 obria el TN amb les declaracions de Mas.

Al llarg dels gairebé set minuts que l'informatiu català va dedicar a temes en relació a la Diada es va fer un resum de les expectatives de l'acte institucional de l'endemà al matí i de les crítiques de la oposició a CiU per pactar amb el PP. A les segones es dedicava un minut, mentre que al discurs d'Artur Mas, entre explicació i tall s'hi havia invertit 2

minuts 20 segons. Un altre assumpte que va ocupar l'agenda del TN vespre va ser com Garcia Albiol no havia replicat el missatge del govern i com esdevindrien els actes a Badalona un cop solucionat el conflicte.

11 setembre 2010

En la Diada Nacional els mitjans d'informatius de TV3 no es desplaçaven aquest any al Parc de la Ciutadella per explicar des d'allà tots els actes de la jornada relacionats amb Catalunya. Tot i així hi dediquen 20 minuts del seu informatius en temes vinculats a la celebració de l'Onze de setembre. Entre ells es destaca l'acte institucional com altament reivindicatiu amb la llengua i la immersió lingüística i apuntava en el sumari que «Mas afirma que el país està en un procés de transició nacional i posa com a exemple la reivindicació del pacte fiscal».

En la descripció dels actes institucionals s'expliquen la presència d'estelades i crits d'independència, dient que, «encara que només per una hora la política catalana ha fet pinya en un acte». També es dona espai a la crítica del PP al discurs de Mas, qualificada com a “contudent”:

«Segurament la proximitat de les eleccions espanyoles i les diferències que hi ha de fons en temes d'autogovern, identitat nacional i llengua entre el govern i el PP feia evident aquet xoc que s'ha viscut en plena diada».

Es va mostrar després l'opinió dels principals dirigents polítics, als quals es va repartir els minuts, segons sembla seguint el sistema de representació segons quotes de pes polític: Mas 34 segons, Núria de Gispert 28, Joaquim Nadal 26, Oriol Pujol 23, Carme Chacón 20, igual que Duran i Lleida. A la protagonista de les crítiques, Alicia Sánchez Camacho, 16, així com a Joan Herrera 17' i als partits més sobiranistes com són ERC, SI i Democràcia Catalana, 10', 9' i 7' respectivament.

Un altre punt d'atenció va ser el vinculat a la independència mitjançant una crònica de l'habitual acte independentista al Fossar de les Moreres¹³ i explicant la suma de 60 municipis a la marxa de torxes per la independència o com l'estelada havia lluit en una cinquantena d'Ajuntaments. En referència a la darrera notícia explicaven:

¹³ Acte que es fa cada any l'onze de setembre a Barcelona de caire independentista

«La presència d'aquesta bandera, un dels símbols de l'independentisme durant l'11 de Setembre, s'ha anat mantenint els últims anys malgrat que des de partits com Ciutadans se n'ha demanat la retirada».

A C's li van dedicar 40 segons a explicar els motius pels quals no s'ha presentat als actes oficials de la Diada i a l'acte paral  l que va organitzar.

TVE va situar els actes de l'11 de setembre en el quart tema de sumari del seu informatiu del migdia:

«En Cataluña celebran una diada marcada por las polémicas de la sentencia del catalán en las escuelas y los recortes del Gobierno autonómico. La tradicional ofrenda floral de partidos y entidades, se ha realizado en el acto oficial dónde han izado la bandera catalana».

No es va parlar de la reforma del constitucional com un dels temes principals i explicava que la jornada es va produir en un ambient festiu «marcat per polèmiques». Les declaracions polítiques comparteixen protagonisme amb les del TN però no contingut; per exemple, de Chacón es posa un tall en el qual afirma que Catalunya és la tercera comunitat on els nens surten de l'escola amb més coneixement del castellà i de Puigcercós s'introdueix un missatge victimista: «el conflicto lo tenemos aquellos que no podemos aun vivir en Cataluña en plena normalidad, utilizar el catalán en todas partes que se nos entienda en todas partes».

Tanca el tema amb el PP culpabilitzant a CiU de que al monument de Rafael Casanova torni a onejar la bandera independentista.

Les edicions de les nou del vespre segueien el mateix resum general dels informatius del migdia: actes marcats per les eleccions del 20N, la immersió lingüística i el canvi de la constitució, amb l'afegit de la manifestació independentista de la tarda. Es van explicar aix  :

- TV3: «Aquesta tarda milers de persones s'han sumat a la convocatòria de partits i moviments independentistes de la manifestació de l'11-S pel centre de Barcelona. La defensa del català a l'escola ha estat novament un dels principals arguments de reivindicació. La concentració ha començat amb un gran dictat en català en clara al  lusi   a la resolució judicial sobre la llengua. (Declaracions de Puigcercós dient que volien protestar de forma cívica). El dictat no ha estat només un acte simbòlic. ERC

esta compromesa a fer arribar al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya totes aquestes cartes perquè reflexionin i revoquin la interlocutòria que diuen que ataca al model català. Després ha començat la manifestació conjunta dels partits i entitats sobiranistes a favor d'una Catalunya independent. Aquest any, diuen, amb un argument més sobre la taula, la resolució judicial sobre la llengua».

- TVE: «Bajo el lema “Somos una nación queremos estado propio” miles de personas al margen de partidos políticos han recorrido las calles de BCN en la ya clásica manifestación de la diada de Cataluña este año más reivindicativa que nunca en favor de la inmersión lingüística y de un referéndum para la reforma de la constitución. Al terminar la manifestación un grupo de encapuchados ha prendido fuego con gasolina a una bandera española y se han oído gritos en favor de la independencia. Más tarde ha habido otro incidente de grupos radicales: dos encapuchados han quemado una foto del rey en el Fosal de les Moreres, Barcelona, un lugar emblemático para el independentismo catalán. Actos minoritarios en una diada de ambiente pacífico y festivo como en los actos oficiales de esta mañana».

12 setembre 2011

Ni els informatius catalans ni els generals es van despertar amb ressaca de la diada del dia anterior. Els únics temes que hi poden tenir un mínim de relació són els que tractaven la concentració de pares i alumnes per donar suport a l'escola en català, tractat per les dues cadenes, i que ERC va demanar al govern que s'allunyés del PP si realment volia iniciar una transició nacional, tema tocat superficialment en el TN migdia. Tot i això cap de les notícies tracten el tema de la independència, tal i com interessa per a l'anàlisi d'aquest treball, ni en la primera ni en la segona edició, així que es considera que no cal fer una descripció dels diferents temes de forma més ampliada.

Any 2012

10 setembre 2012

El dia anterior a la Diada es va veure com el dia previ a la manifestació independentista convocada per l'Assemblea Nacional de Catalunya.

Molt de pes del *Telenotícies* migdia se'l va emportar Carme Forcadell, la presidenta de l'ANC. Des dels informatius catalans es van dedicar gairebé tres minuts a parlar sobre la marxa i com els organitzadors l'encaraven:

«Els organitzadors de la Marxa per la Independència de demà denuncien un intent de manipulació i de desvirtuar l'objectiu de la manifestació. La presidenta de l'Assemblea Nacional Catalana ha contestat a Josep Antoni Duran i Lleida i Pere Navarro. En declaracions als *Matins de TV3* Carme Forcadell ha deixat clar que la manifestació serà per demanar al govern que comenci la cessació amb Espanya i que comptarà amb tothom que hi assisteixi com a independentista».

Es van introduir diferents talls de l'entrevista a la presidenta realitzada a *Els Matins de TV3* per tal de reflectir les seves idees: que la manifestació seria independentista malgrat els que «han intentat canviar-li el sentit»; que Mas haurà de moure fitxa i que no s'hauria de renunciar a res per a ser català, enfront les diferents veus que al llarg dels dies previs anunciaven que en cas de la separació s'hauria de renunciar a formar part de la Unió Europea. A més, l'informatiu dedica un breu resum a com va començar la mobilització i com es va organitzar.

Un altre punt de mira va ser el posicionament dels partits respecte la marxa. Dolors Camats d'ICV afirmava que hi serien per defensar el dret d'autodeterminació malgrat no ser independentistes. Jonqueres, per la seva banda, que tothom seria benvingut si hi anava a favor de la independència i Uriel Bertran, de SI, que s'arribava a un punt de no retorn. També es va donar cabuda als partits obertament contraris a la convocatòria, PP i PSC, del qual es va destacar per part d'Alicia Sánchez Camacho aquestes paraules:

- «Aquesta manifestació ha tingut un suport logístic del propi govern de CiU inclús utilitzant els mitjans públics de Catalunya que són de tots els catalans, TV3 no és la TV de CiU, és la de tots els catalans».

TV3 dedicava 1'52 minuts a exposar les reaccions des del govern central dient que Maria Dolores de Cospedal «carregava» contra la manifestació «afegint-se a la tesi dels

afectes adversos i perversos d'aquesta manifestació» i explicava que «no se n'havia estat» de retraure-li a Rubalcaba que tolerés que la gent del PSC anés a la marxa.

Després de l'explicació habitual de cada any dels actes institucionals del Parc de la Ciutadella –que han passat de ser tema principal a secundari en l'agenda dels informatius en qüestió de dos anys– s'elaborava una explicació de com actuarien els dispositius de seguretat i s'introduïen recomanacions viàries per a les persones que desitgessin assistir a la manifestació. La manifestació doncs, ocupava la columna vertebral del telenotícies català.

Telediario del migdia centrava gent del govern català i el PSC que «han animado a ir a la manifestación convocada por la ANC».

«El portavoz de la Generalitat rechaza entrar en polémicas sobre si la marcha es o no independentista y recuerda que la hoja de ruta de Artur Mas es la transición nacional»

Finalitzava el tema amb unes declaracions del conseller Homs i passava a donar veu a la líder del PPC que acusava al govern de promoure una diada de confrontació amb el govern de Rajoy. El tall de Sánchez Camacho era aquest:

- «Se inicia un camino que puede ser peligroso y puede llevar a la ruptura de la convivencia en Cataluña, eso es muy grave y preocupante».

Es donava pas a ERC que considerava l'esdeveniment com una marxa únicament independentista seguit de la valoració del PSC, que expressava que també es manifestava en contra de la situació econòmica i política.

A la nit es centrava en el discurs institucional de Mas, previ a la celebració de l'Onze de setembre i després recalcava les declaracions de la portaveu del PP català.

«Mañana se celebra en Cataluña la diada y el Presidente de la Generalitat ha pronunciado hoy su discurso institucional dando apoyo a la manifestación con reivindicaciones independentistas convocada para mañana. La presidenta del PP catalán, Alicia Sánchez Camacho ha clasificado de peligrosa su deriva soberanista».

TN vespre també agafava el discurs d'Artur Mas com a tema prioritari, tant és així que era la notícia escollida per començar l'informatiu:

«Ha estat segurament un dels discursos més reivindicatius d'un President de la Generalitat amb motiu de la Diada. Artur Mas ha tornat a animar a la ciutadania per participar en actes de

la diada i en especial de la manifestació per evidenciar així la voluntat de la ciutadania d'assolir més llibertat com a nació en la presa de decisions. El primer pas d'aquest camí és el pacte fiscal segons Mas, que també s'ha mostrat esperançat que Catalunya sortirà enfortida d'aquesta crisi». Això, seguit d'un tall del discurs del President, d'un minut i mig.

El cos del telenotícies seguia el de l'edició primera amb la diferència de dos talls, el del PSC que reclamava que Convergència donés una resposta adequada a la Diada, i el de ICV que es centrava en que el seu motiu d'assistència recauria en la capacitat de la gent per decidir el seu futur.

Del posicionament estatal afegixen que Cospedal no aniria a la marxa perquè la considerava contrària a la constitució i responen a les declaracions de José Antonio Monago, president l'Extremadura («Catalunya pide y España paga») amb un gràfic de la quantitat que Extremadura i Catalunya aportaven i rebien d'Espanya per tal de rebatre l'argument.

11 de setembre 2012

La cobertura informativa de la diada de TVE va rebre diferents crítiques per part de la ciutadania, com ja s'ha explicat a l'inici d'aquest apartat. Per poder fer-ne una valoració pròpia i el màxim objectiva, es farà en la mateixa línia als anteriors, un seguiment amb detall dels continguts ordres i fonts.

«La diada més reivindicativa; Mas demana més llibertat per a Catalunya; Actes institucionals arreu; Mobilitzats per la manifestació; Els primers a arribar; Crides a una manifestació cívica; Rajoy diu que no vol embolics». Aquets eren tots els titulars dels temes destacats de l'informatiu del migdia de TV3 llevat d'un, l'últim: «Madrid no aclareix si vol rescat».

Carles Prats i el plató d'informatius cedien el protagonisme de Lúdia Heredia, que des del Parc de la Ciutadella va cobrir tots els actes relacionats amb la jornada catalana. La crònica dels actes organitzats per el Govern i la Generalitat ja venia marcada per la marxa de la tarda: «Des del Govern s'ha dit i repetit que aquesta no es una diada qualsevol i això avui ha donat als símbols i als rituals de cada any una especial».

La descripció dels actes fets fins llavors s'interpel·laven amb notícies de l'abast internacional que estava assolint la manifestació independentista abans de començar. Seguint d'un tall amb declaracions en anglès d'Artur Mas, TV3 ho explicava així:

«Just després de l'acte institucional Artur Mas ha comparegut en roda de premsa i en resposta a preguntes de periodistes estrangers, en concret a la BBC, ha dit que si no s'accepta el pacte fiscal per Catalunya quedarà obert el camí per a la llibertat».

La cronologia dels actes del matí, dels quals es fa una descripció protocol·lària, perdia pes de minutatge a favor de les reaccions polítiques on es donava veu a Oriol Pujol, Pere Navarro, Joan Herrera, Marta Rovira, Uriel Bertran i Joan Laporta:

«El discurs obertament sobiranista d'Artur Mas i les declaracions de Mariano Rajoy en contra de més autogovern han centrat les declaracions polítiques d'aquet 11-S que els representats dels partits han fet al peu del monument a Rafael Casanova».

Seguidament, es donava veu als partits de posicions contràries. S'explicava que la número u del PP considerava que el seu partit ja no veia possible de fer-se entendre amb CiU. A Ciutadans se li dedicaven 27 segons per explicar la no participació als actes oficials, que per la boca d'Albert Riera eren un «falsejament de la història» i lamentava que es posessin fronteres a Espanya i Europa. En conjunt, a les veus oposades se'ls dedica 2'43 minuts de programació. Mig minut més del que s'inverteix en fer un repàs dels actes fets a les altres tres províncies catalanes.

La festa oficial feta al Parc de la Ciutadella queda endarrerida en prioritats i pes informatiu a favor de la manifestació de l'ANC a la qual es dediquen com pot afectar en la mobilitat, a més de consells per accedir i explicacions sobre el mode d'actuació dels voluntaris que organitzaven l'esdeveniment de la tarda. En aquest sentit es feia una notícia de com la manifestació assolia una repercussió en els mitjans internacionals:

«Periodistes dels principals mitjans de França, Gran Bretanya, els Estats Units, Japó, Ucraïna o Mèxic s'han acreditat aquest matí al centre de premsa. El món mira amb atenció a una manifestació que es preveu com històrica i que molts consideren el primer capítol d'una nova etapa cap a l'estat propi».

Quant a la repercussió exterior d'aquesta convocatòria es dedicava menys d'un minut per explicar la posició de Rajoy així:

«El President del Govern espanyol també s'ha manifestat en les últimes hores sobre la reivindicació del Pacte Fiscal i la manifestació independentista convocada aquesta tarda a

BCN. Ho ha fet en la seva primera entrevista a TVE des de que va guanyar les eleccions. Amb la inclusió d'un tall de veu en que deia que no tocava "l'ío, ni disputa ni polèmica" i que fixarien prioritats».

També s'explica la reacció des de les institucions europees:

«El portaveu s'ha referit a la manifestació d'aquesta tarda i diu que la independència de Catalunya es tracta d'un tema estrictament intern i ha evitat fer valoracions. Ara bé, ha assegurat que si Catalunya s'independitza d'Espanya quedarà fora de la UE. Segons aquesta interpretació dels tractats que fa la comissió, Catalunya hauria de demanar-hi l'ingrés i per tant obtenir la unanimitat de tots els estats membres per formar part de la UE». Al qual s'incloïen declaracions del Portaveu de la Comissió Europea, Olivier Bailli.

Televisió Espanyola no hi dedicava els 40 minuts d'informatius. La seva cobertura era de cinc minuts i ho resumia d'aquesta manera:

«Entre las noticias destacadas del día está también Cataluña que celebra la diada. Durante los actos institucionales de la mañana el presidente de la Generalitat ha puesto el acento en la reclamación del pacto fiscal y esta tarde está convocada una manifestación, que cuenta con más adhesiones que años anteriores → *conexión en directo* La presidenta del Parlamet català Nuria de Gispert ha hecho un llamamiento a la unidad y participación en esta manifestación que tendrá lugar esta tarde en la que se lucirá el lema Cataluña un nuevo estado en Europa».

A més de donar veu a les opinions de ICV i ERC es centrava en la opinió d'Alicia Sánchez Camacho que havia passat aquell matí pel programa *Desayunos TVE* on havia amenaçat de trencar les relacions amb el govern català

El *Telediario de las nueve* va cobrir la marxa independentista catalana, a la que hi va dedicar 4 minuts concentrant explicacions de la manifestació, declaracions de polítics de la comunitat i reaccions des de Madrid i va resumir l'acte matinal de la diada. El tema entrava en els destacats en cinquè lloc, per darrera de la visita de Jyrki Katainen, primer ministre de Finlàndia a Rajoy, de la commemoració dels atemptats a les torres bessones, de la moratòria de Brussel·les a Portugal i del cas de José Breton. El que havia estat la notícia d'actualitat més roent a Espanya només e situava per davant de l'estudi sobre el fet que el país era el que tenia més població Ni-nis a Europa. El titular era aquest:

«Manifestación soberanista en BCN en la diada catalana, participan al menos 1'5 de personas según la cifra de los Mossos d'Esquadra. Dos millones según los convocantes. Los asistentes corean gritos independentistas y reclaman un pacto fiscal».

Transcorreguts 20 minuts d'informatius en els que es van abordar les altres notícies, TV1 connectava en directe amb un corresponsal que explicava la quantitat de persones que hi havia participat, que Barcelona havia quedat col·lapsada en el tram de la manifestació i que la manifestació s'havia desenvolupat enmig d'un ambient festiu i «heterogeni». Després es donava veu a quatre ciutadans que exposaven aquestes idees:

- «Pagamos y nos dicen insolidarios / Queremos un país más justo / No venimos a pedir el pacto fiscal, sino la independencia / Mañana los políticos tendrán que coger nuestro testigo»

I seguia: «9 consejeros del Govern han secundado la marcha para la dignidad de Cataluña. También la mujer de Artur Mas y la vicepresidenta de la Generalitat. Para Joana Ortega supone un punto de inflexión y se ha mostrado convencida de que el estado escuchará la voz de los catalanes.

- Joana Ortega: “que el gobierno del estado sepa leer el pueblo catalán que sale a la calle para reclamar lo que es justo”».

A continuació explicava les posicions dels principals partits polítics catalans explicant que hi havien anat alguns dirigents socialistes que s'havien desmarcat de la postura oficial del PSC. També que ERC havia demanat a Mas que fes tot allò possible per convertir Catalunya en un estat propi i que ICV assegurava que la manifestació a més, era de malestar econòmic i social. De Joan Herrera s'introdueix un tall en el que diu que la marxa és una crida a la dignitat entre Estats i mercats. I seguia amb les mateixes declaracions d'Alicia Sánchez Camacho utilitzades en l'informatiu de sobretaula. Per últim deia: «Esperanza Aguirre reclama la revisión actual al Estado de Autonomías».

TN Vespre obria amb el titular «Catalunya nou estat d'Europa» –lema oficial de la manifestació que no s'anomena al llarg dels informatius de TVE– per explicar:

«Un milió i mig de persones, la manifestació més multitudinària de la història a Catalunya. Un clam reivindicatiu sense precedents que ha omplert fins a vessar els carrers de Barcelona. Ni al setembre del 77 ni al juliol del 2010 mai hi havia hagut una resposta ciutadana d'aquesta magnitud». Tots els altres destacats també són referents a la manifestació independentista, llevat dels dos últims, que expliquen que TV3 no es veurà al País Valencià, i un en l'àmbit esportiu, que si més no hi està relacionat indirectament ja que

parla de les alternatives que tindrien els equips catalans per competir en un escenari d'una Catalunya independent. Entre ells, però, destaca aquest:

«Mas marca el camí: El president Mas adverteix que si no hi ha acord en el pacte fiscal amb el Govern espanyol, Catalunya té el camí obert cap a la independència ».

Per cobrir el que havia donat de si la diada, Ramon Pellicer es desplaça al Parlament de Catalunya. Ell serà el conductor de les notícies relacionades amb la Diada nacional i farà una crònica amb un format proper a les valoracions:

«Estem veient gent arribada de tot arreu fent onejar estelades, famílies senceres, grans i petits, que han omplert Barcelona amb un sol objectiu el de fer sentir i ben fort la seva veu».

En primer lloc es dediquen uns minuts a l'acte de cloenda de la manifestació explicant com Núria de Gispert va rebre el manifest. A continuació es fan diferents blocs que expliquen cronològicament com es va esdevindre la marxa. Abans de donar veu a diferents assistents a la marxa afirmava que la manifestació havia estat «un clam independentista que havia desbordat el centre de Barcelona amb riudes de senyeres i, sobretot, estelades».

Les persones que expliquen el motiu de l'assistència reflecteixen una finalitat de canvi cap a millor. La primera explica que ha participat per fer millor el futur dels «nostres» fills i el segon que és una solució als problemes. Després es dona veu al cantant Lluís Llach, referent del moviment de la nova cançó que qualifica l'Onze de setembre com el primer dia d'una nova època. Veus, doncs, esperançadores i de futur.

En aquest moment es torna la connexió a Lídia Herèdia i Joan Carles Peris, dos dels presentadors principals del TN que retransmetien la manifestació des de les sis, ja que el desplegament de TV3 va permetre que es seguís en directe tota la jornada:

«El moment més especial significatiu o simbòlic segurament l'acte del final en que simbòlicament les persones que estaven concentrades a l'avinguda han votat un seguit de qüestions posades des de l'escenari referides a l'exercici del dret d'autodeterminació de Catalunya i també la necessitat que els polític i el poble si impliquin.

- Imatges preguntes: volem exercir el dret a l'autodeterminació?
- Volem la independència del nostre país? »

Es torna després a Ramon Pellicer, que explica com s'ha viscut la marxa des del punt de la capçalera, on hi havia Joan Rigol o Ernest Benach i exposa com l'ANC planteja el

seu full de ruta per convèncer als indecisos i demanen a les forces polítiques que facin un pas. Pel que fa a com s'ha viscut des dels partits polítics l'acte d'independència es dóna veu a la Vicepresidenta del Govern, Jordi i Oriol Pujol i a Duran i Lleida. Per altra banda conclusió IGUAL de ERC, ICV i SI de que els manifestants posaven al govern català davant la necessitat d'anar més enllà del pacte fiscal. També es dóna veu al sector catalanista del PSC. La crònica política de Miquel Moreno acaba amb aquestes paraules:

«Si hi havia dubtes pel caràcter d'aquesta manifestació el marc d'estelades que es veu per tot arreu esvaeix qualsevol dubte es una manifestació clarament independentista »

Li agafa el relleu a aquesta línia Pellicer des del parlament afirmant que la marxa tenia un lema inequívoc però que també va tenir un caire reivindicatiu per motius econòmics. Després d'explicar en directe com era la situació en els diferents punts claus de la manifestació i com havia afectat en la mobilització amb els transports, es dediquen cinc minuts a fer un repàs del que havien estat els actes institucionals del matí al Parc de la Ciutadella, on hi reapareix la posició de C's i PP respecte els actes i el missatge de Mas a la Diada.

Al cap de 35 minuts d'informació del que havia donat la jornada a Catalunya es torna a plató per explicar les reaccions que es van tenir des de fora de la comunitat. Raquel Sans explica el posicionament de Rajoy i de la UE:

«Mariano Rajoy no ha volgut pronunciar-se aquest migdia sobre els actes de la diada i ha dit que no comentava les manifestacions. Rajoy ha recordat que parlarà amb Mas sobre el pacte fiscal però que Catalunya té problemes més importants com els parats, el dèficit i el deute públic i que la prioritat, segons Rajoy, és créixer i crear ocupació en aquest sentit ha demanat prudència i unitat.» Amb un tall d'un minut en què el president destacava que era fonamental treballar junts.

«També s'ha parlat d'una possible Catalunya independent a Brussel·les, la Comissió Europea ha advertit que es un tema intern –la pronuncia d'aquesta paraula és molt destacada i pausada– però que si Catalunya s'independitzés automàticament quedaria fora de la UE. Les noves autoritats catalanes llavors haurien de demanar l'adhesió i obtenir la unanimitat dels estat membres».

12 de setembre 2012

Per primer cop un 12 de setembre la diada catalana obria els informatius de Televisió Espanyola i ho feia d'aquesta manera:

«Mas reclama una estructura de estado y el gobierno señala otras prioridades. La manifestación independentista de Barcelona durante la celebración de la Diada acapara hoy el debate político. El President de la Generalitat que no participó en la marcha aunque sí que lo hicieron la mayoría de sus consejeros. El clamor de ayer fue el de una nación que quiere progresar y quiere un estado propio. Artur Mas ha añadido que no se le puede quitar trascendencia a lo ocurrido pero tampoco añadirle dramatismo y cree que la soberanía fiscal de la que hablará el día 20 con Rajoy es el primer paso del proceso. La vicepresidenta del gobierno insiste que la prioridad en estos momentos es crear empleo y ha pedido responsabilidad. (*Tall declaracions de Mas valorant la manifestació*): Catalunya no disposa en aquest moment de la majoria d'estructures d'un estat normal i les hem d'anar contruint (*i de Soraya Sáez de Santamaría*): Ver las cosas con frialdad, analizar prioridades, y no equivocarse: país con 5 millones de parados».

El *Telediario* assenyalava aquell dimecres com un dia d'anàlisi i tractava amb profunditat la Diada posant en primer lloc una de les seves conseqüències: el missatge del President de la Generalitat que anunciava dotar Catalunya d'estructures pròpies d'estat.

«No estaba el Presidente de la Generalitat aunque Artur Mas hoy ha hecho suya la reivindicación de esa manifestación que pedía un Estado para Cataluña».

L'apartat de reaccions polítiques a Catalunya doncs tenia el pes central en aquest comunicat de Mas que, segons l'informatiu, va llençar un missatge a Rajoy perquè escoltés al govern però també al poble català. Les mateixes exigències que feia el PSC que destacava l'exigència a CiU que determinés «si está a favor del pacto fiscal y de llegar a acuerdos con el resto de España o de la independencia».

El seguia un espai dedicat a les reaccions de la cap del PP català en un tall en el que anunciava:

«Si va a poner frontera y aduana con Aragón, Valencia, las Baleares. Que hable claro y les diga a los catalanes que ese es el camino al que quiere llevar a Cataluña a establecer fronteras con el resto de España y llevar a Cataluña fuera del euro».

Resumen la posició d'ICV de buscar majories àmplies per no dividir el país i d'ERC que apostava per un referèndum o eleccions anticipades. Les reaccions ocupaven 3'18 minuts per donar pas a les reaccions des de l'Estat. Una explicació que donaria veu a les paraules de la Vicepresidenta del govern (que ja hem vist en el titular i que seran les mateixes que inclourà TV3) per donar pas al cap de 1'20 a la advertència de Margallo,

Ministre d'assumptes exteriors, que alertava de la dificultat que tindria Catalunya al viure a Europa. Les reaccions dels partits polítics espanyols respecte a la diada es sintetitzava així:

«El PSOE pide al gobierno y a la Generalitat dialogo y responsabilidad, Izquierda Plural que se escuche a quienes se manifestaron, el PNV respeta el derecho a decidir de todos los pueblos. El presidente del congreso cree que en estos momentos es mejor sumar esfuerzos contra la crisis».

A diferència del TN des de la 1 es dóna veu a Izquierda Plural i UPyD que qualifica la manifestació com una cortina de fum. Coincideixen les dues cadenes amb el posicionament del PSOE i en recollir la posició del PP, però en aquest cas es TVE la que obvia les declaracions d'Esperanza Aguirre i que assenyala la necessitat de revisar les estructures de les autonomies.

La televisió catalana segueix una estructura similar a la de l'informatiu del dia anterior, aquest cop des de plató i posant en primer pes l'èxit de la manifestació i les expectatives de l'ACN –font mínimament utilitzada per la 1– «en una de les mobilitzacions més importants sorgides mai de la societat civil». Després es centra a explicar el discurs de Mas durant 3 minuts. Es fa un resum de la jornada en el qual es dóna veu a diferents manifestants que donen una pluralitat d'opinions d'expectatives de futur positives i negatives per arribar a la valoració dels partits catalans respecte la diada. La diferència principal amb el *Telediario* és el tall d'Alicia Sánchez Camacho que adverteix de que CiU no estarà a l'alçada i que juga amb el canvi de discurs.

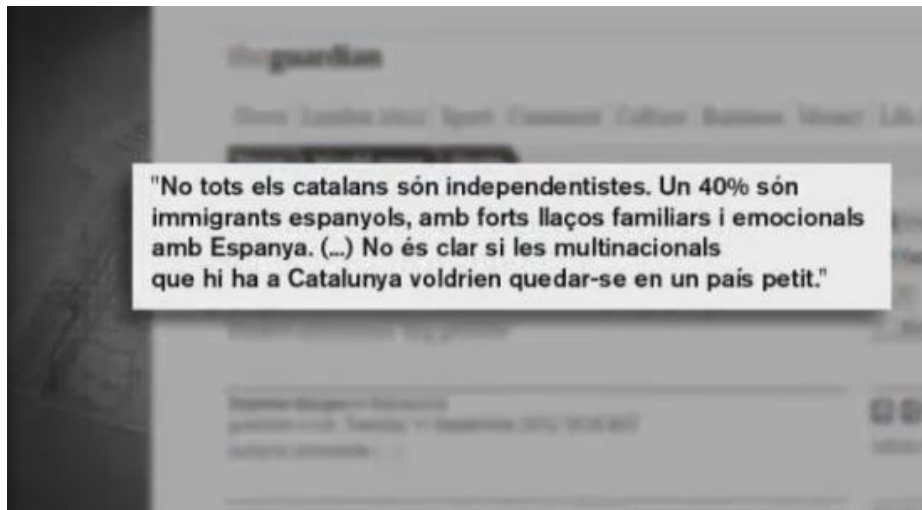
Quant a la capital espanyola es tracten les mateixes fonts dels membres que presideixen el govern, amb el mateix tall de Sáez de Santamaría, però Josep Capella explica la no declaració de Rajoy de manera diferent:

«L'estratègia passa perquè Mariano Rajoy no en parli perquè diuen que vol afrontar la situació amb calma, amb prudència, evitant missatges contundents. No es fan escarafalls ni respostes polèmiques a l'executiu que tiren de l'argumentari i diuen tots els ministres i dirigents PP amb el que parlis les mateixes explicacions: la independència no està a la agenda, no és una prioritat, toca sortir de la crisi i aquesta s'ha d'afrontar amb la unitat de tots els espanyols. I que la manifestació d'ahir va ser massiva perquè hi ha moltes retallades i també per la crisi. Avui al congres moltes preguntes i poques respostes».

Aquest apartat de la crònica de Marta Viladot des del Congrés és d'allò més interessant: «És el primer assalt i Rajoy no s'atura a parlar amb els periodistes, al segon intent tampoc ha tingut èxit, la tercera tampoc. Rubalcaba ha introduït la manifestació en la seva pregunta de sessió de control però Rajoy ha evitat pronunciar-se i s'ha centrat en la crisi que era la pregunta principal. La consigna de silenci l'ha seguit avui pràcticament tot el govern amb l'excepció de la número dos de l'executiu»

TV3 també es fa ressò de l'abast internacional de la manifestació.

«La manifestació d'ahir no ha passat desapercebuda fora de les nostres fronteres i ha tingut un ampli ressò internacional». Començant amb una connexió amb Brussel·les amb les paraules del diputat Joaquin Almunia i Olivier Bailly, que lamenta que es “malinterpretés” el que va dir el dia anterior, per acabar fent un repàs de la premsa de EUA i Europa on es reflecteixen com ho va cobrir la CNN, The Washington Post, Wall Street Journal i altres mitjans europeus. Amb l'anàlisi de *The Guardian*, mitjà britànic, es dedica per primer cop un espai a la possibilitat que no tots els catalans siguin independentistes (més enllà de l'opinió donada per l'oposició dels partits catalans):

Captura pantalla TN Migdia 12/9/1012

El missatge de *The Guardian* no hi serà en el *TN vespre* del mateix dia on es dóna pes a les reflexions fetes després de la manifestació independentista, dedicant-li al tema 10 minuts aproximadament per fer un telenotícies més plural en quant a temes. Així doncs aborda el tema amb una voluntat d'anàlisi centrant-se en les paraules d'Artur Mas d'aquell matí:

«El President de la Generalitat ja n'ha fet avui una valoració. En la línia del missatge de la diada ha recollit el clam de les persones que hi van assistir sense fer servir, això sí, la paraula independència. El dia 20 negociarà el Pacte Fiscal amb Rajoy però segons Mas Catalunya ha

d'anar més enllà i ha de dotar-se d'estructures d'estat. Ara bé ha deixat clar que el camí obert ahir encara és ple d'incerteses».

També destaquen, com al matí, la possibilitat llençada pel president de convocar eleccions si Rajoy diu no al Pacte Fiscal. La resta de contingut és molt similar al del migdia, més resumit, sense reportatges centrats en la manifestació en sí i qualificant el discurs del PP com un guió a seguir del que el President del Congrés espanyol “se n’ha desmarcat”. Torna a remarcat l’entesa de Esperanza Aguirre i Patxi Lopez “dos pols oposats” en què la manifestació no es pot menystenir.

Per la seva banda TVE relleva les reaccions de la manifestació al lloc número tres dels titulars i amb aproximadament tres minuts fa el mateix cos informatiu que en el programa de les tres, però en format resumit.

Any 2013

10 setembre 2013

Després de la diada de l’any 2012, que va fer parlar molt, l’11 de setembre de l’any passat, 2013, apareixia amb el marc de la Via Catalana com a eix principal, marcat, àmpliament, per la consulta sobiranista. Les eleccions anticipades de 2012 havien col·locat a CiU en una posició de poder més baixa respecte de la diada anterior i amb un paper més important per a ERC, cosa que va fer determinar la ruta de govern en posicions d’autonomia. El dia previ a la cadena humana es mostrava així des dels informatius:

TVE destacava la carta del President de la Generalitat als alcaldes, on reafirmava la seva posició sobiranista. Aquest espai ocupava el quart titular del *Telediario 1*:

«A unas horas de la diada el President de la Generalitat catalana dice a los alcaldes que apuesta por una consulta soberanista pactada que fortalezca el diálogo que ha establecido con el gobierno central para evitar una ruptura»

En el minut 13 del seu informatiu desenvolupava els moments previs a la diada destacant la consulta sobiranista com a marc als actes constitucionals i a la reivindicació independentista. Explicava que el govern català creia que la cadena humana tindria un gran impacte internacional amb conseqüències a llarg termini i que de moment consideraven que els serviria per reforçar el seu full de ruta.

A més de la carta, es donava veu a Alicia Sánchez Camacho destacant que per primer cop el PPC es plantejava no anar als actes institucionals i s'acompanyava la notícia amb declaracions a RNE de la número 1 del partit, on deia que CiU esperava guanyar temps per a les eleccions plebiscitàries i poder fer així una declaració unilateral d'independència. Pere Navarro (PSC) també havia passat per un dels programes de la cadena per dir que «Mas està atrapat per ERC» i que el govern català necessitava guanyar temps perquè no pot retrocedir.

TVE no es fa ressò en aquesta edició de les declaracions del Ministre Margallo, tema amb el qual obrien el TN migdia de TV3, que començava dient:

«Cop de porta del Govern espanyol a la possibilitat de celebrar un referèndum pactat, com planteja el President de la Generalitat».

TV3 ho interpretava com un enduriment de les posicions més fortes de l'executiu de cara a la celebració de la diada de l'endemà: «La posició de Margallo no és totalment nova però sorprèn el moment, la contundència i que hagi fet aquesta referència davant la possibilitat que hi pugui haver vies de sortida». Deia Josep Capella des de Madrid.

S'incloïa la resposta de Francesc Homs de que no es deixaria impressionar per uns i altres i s'explicava com Mas havia fet, el passat vespre, en una inauguració, una crida a la participació a la Via Catalana.

Després s'entrava a tocar l'opinió i l'objectiu de l'ANC per la Diada i s'explicava el recorregut, es feien recomanacions i es parlava sobre com podria afectar al trànsit i com actuaria la seguretat.

L'informatiu de la nit venia marcat en ambdues cadenes per l'habitual missatge institucional del President de torn abans de la Diada. Coincidien a destacar la voluntat de que el 2014 la societat catalana fos consultada:

TVE: «Ha sido un discurso muy centrado en la consulta y en el futuro político de Cataluña; dice Mas que el año que viene la sociedad catalana tiene que poder ser consultada respecto a su futuro político y que él mismo agotará todas las vías legales para que así sea. El President ha mostrado su compromiso respecto a esta cuestión a la vez que ha dicho que su voluntad es que este proceso se lleve a cabo con el máximo sentido común posible. Dice que solo

haciendo las cosas bien se pueden conseguir los objetivos. Ha hecho un llamamiento también a la perseverancia y ha dicho que los objetivos y los pasos de seguir de la ruta son claros, que la consulta de la transición nacional y las estructuras de estado son los pasos a seguir».

TV3 tenia un marc menys explicatiu per suportar-se en diferents talls del discurs: «Artur Mas ha refermat el seu compromís amb la consulta d'autodeterminació per l'any 2014. El seu missatge previ a la Diada ha insistit en la voluntat dialogant del govern per tirat endavant el procés amb esperit cívic i fent seguir totes les vies legals a l'abast.»

La cadena espanyola reiterava la notícia de la carta i anunciava que finalment ni C's ni PP assistirien a l'acte institucional. I aquest cop sí que es posaven les declaracions de Montoro respecte a la consulta. TV3 també tocava el cos informatiu del migdia afegint la rellevància internacional que s'augurava per a l'acte, ja que s'havien acreditat un centenar de mitjans internacionals i informava que:

«A la vigília de la diada, ofensiva mediàtica del govern a diversos mitjans entre els quals destaquen articles de premsa en *The New York Times*, on exposa els motius per fer la consulta i que el poble de Catalunya sent que s'han exhaurit totes les vies per negociar».

També apuntava la prohibició de realitzar la via a les Balears.

· 11 de setembre de 2013

La última Diada fins a dia d'avui ha estat la més multitudinària de la història recent. Això és producte del fet que el Govern es va afegir a la iniciativa de l'ANC de fer una cadena humana que recorregués Catalunya de nord a sud. Els informatius de les cadenes públiques ho van tractar de la següent manera:

El *Telediario* titulava en el seu primer destacat: «Diada más polémica. Mas quiere asombrar al mundo con la cadena independentista».

El *Telenotícies* tenia aquets titulars en els destacats: «Mas confía en sorprender el món; El sentir de la diada; Madrid demanda unitat; Movilitzats per la independència».

Els informatius de la cadena de RTVE centraven la importància de la Diada com la més reivindicativa i subratllaven les discrepàncies en la política catalana respecte de la

consulta d'autodeterminació. L'acte al Parc de la Ciutadella quedava relegat després del de la Via Catalana, que ocupava el pes informatiu mitjançant les declaracions de Mas:

«Artur Mas ha animado a participar en la Vía Catalana de esta tarde donde asegura que no sobra nadie, tiene ánimos, dice, para seguir negociando una consulta pactada pero alerta de que habrá un antes y un después de las reivindicaciones soberanistas:

“Si haciendo esto no se nos escucha y no se nos da una vía para canalizar todo este sentimiento patriótico catalán creo que el Estado Español tiene un problema de relación grave con Cataluña”».

També recordaven en dues ocasions la no participació del PP (per primer cop) i C's en els actes institucionals i dedicaven 40 segons a explicar els motius i l'alternativa a la celebració per la qual havien optat els dos partits.

Abans d'això, però, fa un recull de les diferents posicions polítiques dels partits catalans dient sobre Unió Democràtica que:

«A su socio de Unión Democrática no le convence el mensaje independentista de la cadena humana porque hubiera preferido un lema entorno al derecho a decidir».

D'aquest desacord, no se'n parla als TN de TV3. Pel que fa a reaccions dels altres partits, es toquen les mateixes fons: ERC, Pere Navarro i Joan Herrera apareixen en ambdós, tot i que a TV1 destaquen que el socialista ha dit que la independència no forma part del seu projecte polític, i a la cadena catalana subratllen que posar una data era un mal inici i que és més recomanable aconseguir que s'elaborés la consulta.

Per altra banda expliquen com es prepara des de l'ANC la cadena humana, l'abast logístic de l'organització i els seus objectius:

«Organizadores de Vía Catalana preparan la cadena humana. Su objetivo es hacer visibles las reclamaciones de independencia. Un debate que divide a la clase política catalana. Unió, PSC y ICV, aunque no participan, han dado total libertad a sus militantes. Los que sí la apoyan serían CiU, ERC y CiU, los que no PP y C's (...)».

Carme Forcadell és en aquest cas consultada, però sense atribuir-li un pes important, sinó perquè faci una previsió de l'abast de la cadena.

TV3 encara aquest dia d'una forma especial ja que desplaça el seu sistema operatiu a Plaça Catalunya, “un dels escenaris informatius sens dubte d'aquesta Diada”, en

paraules de la mateixa presentadora Núria Solé, acompanyada de Carles Prats. El canvi d'escenari ja pot ésser quelcom significatiu.

Es fa un repàs als esdeveniments institucionals de primera hora condicionats per la pluja i destaquen que per primer cop el PP no hi ha assistit. Es resumeix en dos minuts els diferents actes fets a l'escenari i s'informa que “aquest any s'hi han vist més estelades”.

D'aquí requeia el pes a la crida de Mas després dels actes: «En acabar l'acte institucional, el President Mas s'ha adreçat a tothom amb una crida a mostrar en aquesta diada la millor imatge de Catalunya. Mas apel·la al civisme i al respecte a tothom i confia a sorprendre el món amb la mobilització de la jornada

- MAS: “Mantenir la manera de fer catalana pulcra, pacífica, respectuosa. En els meus contactes sempre els faig evidents: escoltar la veu del poble català i trobar solucions a través d'una consulta”»

Quant a les reaccions dels polítics coincidien amb TVE que el denominador comú havia estat la crida a la mobilització de la tarda per omplir la Via Catalana. Destaca, d'entre els diferents fonts, el tall de Durant i Lleida on declara: «només hi aniria per respectar la consulta. Estic tip de que ens pengin la llufa de que som antiindependentistes, no som anti res».

Es dediquen un total de dos minuts a donar veu als partits oposats a la cadena humana com son el PPC i C's dels qual s'explica l'acte que han realitzat cada un i els motius, mitjançant declaracions, de la no participació en l'esdeveniment oficial. I es dona el punt de vista de Madrid:

«Tot i que no hi havia preguntes directes a Mariano Rajoy sobre Catalunya sí que se n'ha parlat, i força, als passadissos. No n'ha parlat Mariano Rajoy, que ho ha deixat en mans de la seva segona, Soraya Saéz de Santamaría, que ha apel·lat a la unitat i la Constitució espanyola i en canvi, des dels socialistes espanyols, sí que n'ha parlat per fer costat a les declaracions d'ahir del ministre d'Afers Estrangers, Margallo, perquè diu que sintonitza amb la seva proposta federalista»

El tret més diferencial amb els informatius de la 1 és que s'ha destacat la reunió d'Artur Mas amb els organitzadors de la Via Catalana i amb la premsa internacional, catalogades de «trobades ben significatives» de les quals en el *Telediario* no s'ha fet ressò:

«(...) Mitjans com *NYT*, *Al-Jazeera*, *BBC*, *Times* o *The Economist*, s'han interessat pel full de ruta, per reunions amb Rajoy, i segons fonts de presidència han mostrat la seva sorpresa per la falta de reacció que diuen que hi ha fins ara en el Govern espanyol. També ha rebut a la plana major de l'Assemblea Catalana (...)».

En la connexió als diferents punts de la via graven el dia a dia de la gent. Es fa tot un seguiment de com una família es prepara per anar a la via catalana, on es pot veure la família Rovira emocionada i alegre desplaçant-se cap al seu tram.

Per últim destaquen que finalment la cadena es podrà fer a Castell  , noticia de la qual també parla, amb la mateixa quantitat de temps, TVE.

Als informatius del vespre, tant en un canal com a l'altre, els destacats eren presidits per temes relacionats amb la Via Catalana. En el primer destacat els titulars coincidien, com les imatges que acompanyaven la veu en off, un recorregut per diferents trams de la via mostrant la panoràmica:

«Cientos de miles de persona forman una cadena humana por la independencia / Centenars de milers de catalans fan via »

Per altra banda, TVE destacava:

- La v   catalana pide a Mas que convoque la consulta soberanista en 2014
- Mas y duran ausentes, han participado 10 consejeros
- Soraya Sáez de Santamaría: "lo peor que puede hacer un político es obligar la gente a dividirse y separarse, no hay que generar conflictos; me gustaría una diada de todos porque todos son catalanes y para todos tenemos que gobernar, también somos gobierno. Dialogo con los márgenes de la constitución."

I TV3:

- Una imatge per al món
- L'Ebre també fa ple
- Via fins a la frontera
- Amb projecció exterior
- An  cdota intolerant
- Mes de 50 quilòmetres de cua
- 400 km units per la via catalana

Començarem pels de TV1, que dedica en conjunt 16 minuts a parlar dels episodis.

El repàs de TVE començava amb informació sobre l'assistència a la cadena i el seu "èxit" sempre per boca dels organitzadors, es descrivien els trams per on havia passat i com s'havia desenvolupat el moment de donar-se les mans. També es feia una cronologia per diferents punts de la cadena humana on es donava veu a persones que llençaven el missatge: "Que mis hijos vean Catalunya independiente en un futuro" o "Una imagen vale más que mil palabras, hemos dado buena imagen". Per donar pas després a la valoració dels organitzadors, que ho qualificaven com un èxit sense precedents i mostraven Carme Forcadell dient que Catalunya està al carrer perquè vol votar i decidir el seu futur l'any 2014.

Es van dedicar dos minuts i mig a la participació política en la cadena, en la qual hi destaca com a tret diferencial la imatge de Francesc Homs cridant independència, somrient, i recordant que Unió no secundava la mobilització:

«La CUP comparte la reivindicación de la vía que también ha pasado por el Parlament, allí se han sumado algunos diputados de ICV y del PSC a pesar de que sus partidos no la apoyaban. Tampoco lo han hecho el PP y C's.»

Retornant la connexió a plató es va fer un repàs dels actes matinals de la jornada i s'explicava la posició del govern des de les declaracions de Soraya Sáez de Santamaría.

TV3 segueix amb la seva edició especial amb el desplaçament de l'equip informatiu i també del plató. Hi dediquen 44 minuts en els quals posen, en el principi de l'informatiu, l'èxit de la convocatòria qualificant la cadena com «una imatge per a la història i per al món» i de l'assemblea. Es parla d'haver omplert el tram de l'Ebre com «una batalla guanyada». Apareixen les declaracions de Forcadell plorant emocionada demanant a les institucions que facin tots les passos legals «ara».

El TN vespre també para atenció en els polítics que hi han participat tot destacant l'assistència de Pasqual Maragall, i busca la primeríssima reacció; el periodista Jordi Pons, des de la Plaça Sant Jaume, responia:

«Que la via Catalana consideren que reforça la posició del govern a favor de la consulta i que és un toc d'atenció cap al Govern espanyol perquè no es quedi de braços creuats, deia el conseller Homs, i al camp internacional perquè obri els ulls al que està passant a Catalunya.»

Es dediquen 20 minuts a parlar de com s'ha viscut la cadena de nord a sud del país parant a les capitals de província, anant fins a la Catalunya Nord i a València per acabar fent una entrevista a la Vicepresidenta Joana Ortega que explica, resumint, que Catalunya no falla. Després es parlava de com havia influït la celebració a les carreteres i s'informava de les retencions de trànsit.

L'abast de la Via Catalana a Espanya i Europa es tractava al final del temps dedicat, resumint-ho així:

«Des del govern diuen que respecten el dret a manifestar-se i recorden que la Constitució i el diàleg són les seves torxes, i des del partit socialista respecten les diferents maneres de celebrar la diada i aposten pel diàleg i la negociació d'un model federal».

I quant a l'abast internacional:

«La comissió Europea mostra un gran respecte per la Via Catalana i afirma ser conscient de la seva importància. Buscava ressò internacional i l'ha assolit, si ens fixem en l'atenció de més o menys grau d'anàlisi que hi dediquen mitjans de tot el món. L'esdeveniment ha significat l'acreditació d'un miler de periodistes catalans espanyols i estrangers. *Al Jazeera* ho ha portat a la capçalera. També n'ha parlat la cadena pública francesa. *Wall Street Journal* ho ha col·locat en portada».

Un tema que va comportar dures crítiques a TVE és el tracte informatiu que es va fer dels altercats a la seu de la Generalitat a Madrid. S'introdueixen les transcripcions al complet per passar a fer-ne una anàlisi més detallada a la valoració que vindrà consegüentment:

Telediario

14.36 – 15.12: 1'16 minuts

«Todo esto en Catalunya. Y en Madrid un grupo de ultras de extrema derecha ha entrado por la fuerza en la sede madrileña de la Generalitat donde se celebraba el acto de la diada.

Un grupo de extrema derecha ataca la sede madrileña de la Generalitat (rètol). Han roto la puerta de entrada y parte del mobiliario. Según la policía han lanzado además gases lacrimógenos. Los autores del ataque han agredido a algunos de los presentes, entre ellos el diputado Josep Sánchez Llibre. Poco después del ataque llegaban agentes de seguridad».

(No es veu com tiren pe terra la bandera)

Telenotícies

36.25 – 38.33: 2'08 minuts

«La jornada ha estat marcada pel civisme però ha tingut una nota de greu intolerància en la recepció institucional que s'ha fet a Madrid. → corresponsal

Quan anava a començar l'acte institucional a la delegació del govern català de Madrid, han entrat en el local un grup de feixistes compost per membres d'Alianza Nacional, Falange i Democràcia Nacional; segons ha informat la policia, que els té ja plenament identificats, i han agredit a algunes persones, han trencat al mobiliari urbà, han llençat per terra la senyera, han fet crits i consignes feixistes hi havia presentació institucional. Quan ja marxaven han llençat gasos lacrimògens i han cremat vidres de la delegació. Finalment s'ha pogut fer l'acte en un pati al costat de la governació. S'han agut d'atendre alguns ferits».

12 de setembre 2013

Els informatius catalans es llevaven amb el sentiment de la Diada molt recent i obrien els informatius amb aquestes paraules:

La Via Catalana desborda els 400km de traçat en una jornada històrica per l'independentisme. Milers de persones enllacen sense incidents la mobilització més gran que s'ha organitzat mai a Catalunya

Seguidament es donava vas a la ANC, catalogant que havia fet una altre gran demostració de fòrça per seguir amb la reacció de Mas, de Madrid i Brussel  les.

L'inici de les notícies era molt narratiu:

«M   a m   de Pertús a Alcanar. Són les mans encaixades d'aquells catalans que volen la independència i que han fet una demostració pública com no s'havia vist mai. Ciutadans anònims de totes les edats es van posar al lloc del seu tram arreu de Catalunya.

L'èxit de la Via Catalana posa m  s pressió al Govern perquè faci efectiu el seu pla i organitzi una consulta sobre l'autodeterminació de Catalunya. A l'altre costat, el President Mas hi té el govern espanyol que, malgrat aquesta demostració al carrer, demana escoltar a la gent que es queda a casa. Madrid tampoc s'hi sent amb gaire marge de maniobra un cop ha pogut constatar que les peticions per part de les societats catalanes no es desinflen. Deixant de banda la guerra de xifres i les interpretacions que s'estan fent de tota mena, la multitudinària manifestació i mobilització de la Via Catalana no s'havia vist a Europa des de la cadena humana del 89, amb els ciutadans de les actuals repúbliques bàltiques que avui són independents».

Després d'aquesta valoració de la situació que deixava la Diada, es reconeixia el mèrit de l'ANC dient que la seva presidenta va fer un crit explícit a la independència i posa pressa a convocar la consulta. Es compara la reacció de Mas amb la de l'any anterior com a resposta a aquestes exigències i s'aprofita per fer un repàs dels membres del govern català que hi ha participat, tal i com ja s'havia explicat al telenotícies anterior:

«L'any passat va moure fitxa assegurant necessitar estructures d'estat. Avui considera que el full de ruta ja està traçat, el pas marcat i que cal cremar totes les etapes».

D'aquí dona cabuda a les diferents reaccions dels partits polítics, amb Junqueres dient que el contacte entre Rajoy i Mas no ha de ser positiu; el PSC, contràriament, demanant que es reactivi el diàleg amb el Govern, ICV recomanant fer la consulta com més aviat millor i la CUP exposant que ja es donen condicions per a un referèndum. Per altra banda posa en el mateix apartat C's i PP ja que diuen, ambdós, que consideren que la celebració de la diada va dividir els catalans.

Després del repartiment equitatiu de les veus es passa al blog de com s'ha viscut la diada fora de Catalunya. Les reaccions de Madrid les valorava així:

«Davant del clam del carrer, el govern espanyol es mou?

Ni un mil·límetre. La posició es la mateixa que la d'ahir i abans d'ahir. No te cap presa en prendre'n nota. Soraya Sáez de Santamaría afegeix avui una altre expressió: cal respectar la majoria silenciosa que no va sortir al carrer. Qui si que creu que s'ha d'escoltar als ciutadans de Catalunya que van sortir al carrer encara que no comparteixi la seva opinió es Rubalcaba que lamenta que l'executiu vulgui minimitzar el resultat d'ela Via i diu a Rajoy que en prengui nota i també adverteix a Mas que ha de fer el mateix».

D'aquí passava a fer un repàs de la premsa espanyola apuntant que havien ocupat portades i explicant què se n'havia dit, el mateix que farà amb els mitjans internacionals després d'explicar la reacció de la Via Catalana a Brussel·les, on s'atreveix a valorar la seva reacció:

«Un to molt sec per part de la Portaveu CE. Repetirien la resposta sense sortir del guió. Respecte, prenem nota, però es un *affaire* intern d'un estat membre. La portaveu no ha volgut fer literalment cap comentari.

Brussel·les fila molt prim perquè tenen autèntic terror que qualsevol comentari pugui ser mal interpretat o utilitzat políticament. Que no hi hagi un calendari definit en un marc dels pròxims mesos els dona l'excusa perfecta per no haver de dir res. Legalment no poden fer cap comentari si no ho demana expressament un Estat Membre, i que això no ha passat ni al RU ni

a Escòcia en un procés molt més pactat ni consensuat. No hi haurà cap pronunciament a favor però tampoc en contra».

Al *Telediario* no s'ofereix una informació tan valorativa sinó més descriptiva, que es basa sobretot en el debat polític que va comportar la diada. De fet, entra de ple en les reaccions polítiques de Mas sense donar una primera notícia breu del transcurs de la Via Catalana. Connecta amb Barcelona per explicar que Mas diu no sentir-se pressionat a avançar la consulta:

«Dice que mantiene ese calendario que ya fijaba que antes de fin de año se fijará esa fecha para la consulta, por tanto no varía la posición del gobierno y tampoco la de los partidos políticos catalanes. Los que daban apoyo a esa cadena humana se sienten hoy más reforzados en su voluntad de hacer esa consulta, los que la rechazan dicen que no todos los catalanes salieron ayer a la calle. Y en lo que hay más consenso es en pedir que ese diálogo iniciado entre el gobierno y la Generalitat continúe».

Dóna veu primer als partits contraris a la manifestació, com són el PP i C's, per acabar exposant les postures dels altres grups catalans, excloent-ne la CUP. Quant a la reacció del govern central, exposa la posició de la vicepresidenta del govern en nom del PP, de fer cas a les majories silencioses i resumeix les reaccions del congrés amb molts matisos però conformes amb la línia principal de la necessitat de diàleg.

Després d'explicar el cas de les persones detingudes per l'altercat a la Seu del Govern a Madrid i la condemna per part del govern i els polítics, recorda això:

«A los que todavía no se ha podido identificar es a este grupo de encapuchados que quemaron banderas de la UE, Francia y España. También quemaron la foto del Rey boca abajo en el escenario. Lo hicieron al finalizar una manifestación de grupos de izquierda radical en Barcelona.»

L'anàlisi de reaccions polítiques l'endemà de la diada també va ocupar el tema principal de política del *Telediario de las 21*. Aquest inclou com a contingut nou les declaracions de Mas tornant a demanar al Govern realitzar la consulta sobiranista. I introduïa les declaracions de Mas em resposta a la posició presa pel PP interpretada en declaracions de la vicepresidenta del govern així:

«Si ellos sospechan que realmente hay más gente en contra que a favor que hagan una consulta dónde se verá el resultado y todo el mundo a acatar las consecuencias de ese voto directo popular».

Després tornava a fer una anàlisi de les reaccions dels partits catalans de forma més reduïda per passar a introduir les declaracions del ministre d'exterior, que defensava el diàleg dins les institucions. Aquí és on inclou les declaracions de Sáez de Santamaria sobre la majoria silenciosa i la valoració que fa UPyD sobre la cadena humana, que qualifica de lamentable, tall que no s'inclourà als informatius de TV3. Després de 3'4 minuts d'informació sobre l'abast polític passa a explicar les conseqüències en forma d'altercats provocats per la diada:

«Ya son 12 los detenidos por entrar ayer por la noche en la librería Blanquerna en Madrid, mientras se celebraba un acto por la diada. Están acusados de un delito contra los derechos fundamentales, de daños lesiones y desordenes públicos. Los primeros seis pertenecen a grupos de ultra derecha, los otros seis se han entregado hoy a la policía.

Los Mossos de Escuadra investigan a los 3 encapuchados que ayer quemaron las banderas de la UE, Francia y España, también una foto del Rey boca abajo. También investigan a los organizadores del acto».

TV3 es referia en l'informatiu del vespre a les declaracions d'Artur Mas com «l'efecte de la via» i destacava en titulars que els que havien assaltat la seu de la Generalitat a Madrid estaven acusats de lesions i desordre públic:

«Una pregunta i una data per la consulta d'aquí a dos mesos i compromís reforçat per preguntar al poble l'any 2014. El govern de la Generalitat assegura que ha pres nota de la Via Catalana. De fet assegura que se sent avalat pels que van sortir al carrer i trasllada la pressió a Madrid. Fa només un moment el President Artur Mas ha demanat a l'executiu de Mariano Rajoy que actuï; des de la Generalitat es reclama a Madrid que accepti la consulta si vol saber quin és el suport a l'independentisme i quin el del que els ministres de Rajoy han batejat com "la majoria silenciosa que ahir es va quedar a casa"».

L'estructura de la informació pren la mateixa forma en els temes tractats, amb l'afegit de les declaracions de Montoro:

«El ministre d'exterior s'ha saltat la consigna de silenci per destacar l'èxit de la convocatòria i que s'ha de fer una reflexió i escoltar la veu del carrer».

En els 13 minuts que s'hi dediquen també es parla del ressò a les portades de Madrid, als mitjans estrangers, a la audiència del seguiment –que, diuen, va batre rècords– i a les declaracions del conseller Andreu Mas-Colell, que descarta un trencament econòmic

entre Catalunya i Espanya. En cap cas es parla, però, dels encaputxats que van cremar banderes i la foto del rei durant la Diada de Catalunya.

2. Interpretació dels resultats obtinguts

Diu Enrique Bustamante, basant-se en el Consell per la Reforma dels Mitjans de Titularitat Estatal de 2005: «La información es “el corazón del servicio público”, un factor primordial de su identidad, que debe hacerse veraz, imparcial, independiente del poder político y económico, plural en sus fuentes y actores, contextualizada, profundizada, “sin concesiones a la espectacularización y el sensacionalismo”»¹⁴. Aquesta frase és l'ídil·li de la informació, de la informació amb totes les lletres: el cor del servei públic apartat de qualsevol element extern que pugui malmetre la seva veracitat, imparcialitat i independència del poder polític.

Partint d'aquesta definició, es pot considerar que el poder polític ha jugat un paper circumstancial en el periodisme públic dels telenotícies de TV3 i de TVE quant al tracte informatiu del procés per la independència de Catalunya?

L'evolució dels temps que es dedica als actes de la Diada nacional catalana en el *Telediario* i el *Telenotícies* és inqüestionable. Passem de l'any 2010 en què a TVE se'n parla sumant, entre els noticiaris de vespre i nit, un total de 5'20 minuts entre el dies 10, 11 i 12 del mes de setembre; o bé el 2011, que el tracten poc més de 4 minuts el mateix dia de la Diada; a un salt el 2012 en què passa a ocupar un espai temporal mig de 5 minuts en l'agenda del noticiari de la cadena espanyola. Això s'incrementa el 2013 amb una suma total de 33 minuts dedicats a notícies relacionades amb la Diada catalana entre els tres dies. Passa el mateix amb TV3 on la diferència circumstancial es veu amb el pes que guanya el tema en els dies previs i posteriors a la Diada: l'any 2010 el 10 i el 12 de setembre tenien un contingut de notícies relacionades amb la diada de 5 minuts al dia –sumant-los tot dos. Si avancem fins el 2012 només al *TN migdia* del dia previ a la diada ja dedicava 25 minuts a cobrir les notícies relacionades amb els actes que s'esdevindrien en la jornada següent.

El motiu no és altre que l'evolució de l'independentisme català que escollí aquestes dates per reivindicar-se. La transcendència dels fets, a sobre, coincideix en un marc polític de tensió que es retroalimenta amb la sentència de l'estatut el 2010, la immersió lingüística el 2011, la multitudinària manifestació de 2012, i la tensió per la consulta el

¹⁴ (2011) *Periodismo en televisión: Nuevos horizontes, nuevas tendencias*. Comunicación social, Ediciones y Publicaciones. Colección Periodística

2013. Aquets aspectes polítics accentuen el focus d'atenció d'un moviment independentista que es fa fort gràcies a l'ANC.

A la vegada, però, ambdós canals viuen un canvi de direcció. El primer és TV3, que passa de la legislatura de Montilla a la de Mas el 2011, per entrar en una altra del dirigent de CiU convocada, especialment, per al pacte fiscal i el referèndum. Paral·lelament, el 2011, el PP passa a presidir el Govern central amb Mariano Rajoy al capdavant. No entrarem en el detall dels seus moviments perquè ja s'ha explicat a la primera part del treball, però cal contextualitzar els informatius en el temps per poder fer-ne una crítica adequada, seguint la qüestió plantejada al principi de la investigació: condiciona la relació periodisme públic i poder polític en el tracte de l'independentisme català?

El 2010, TVE i TV3 estaven en punt de bon cartell i reconeixement de la neutralitat i qualitat del seu producte. Al capdavant hi havia Fran Llorente com a cap d'informatius de TVE i Mònica Terribas com a directora de TV3.

Els informatius d'aquell any no tenen cap tracte que suposi una diferència destacable d'una cadena o altra, tots parlen del missatge de Montilla i del caràcter electoral que es visqué durant la Diada amb les eleccions a la vista. *Telenotícies* no s'està de mostrar les crítiques dels partits de l'oposició al discurs del President i, de fet, adjectiva de «lògic» el suport que se li dona des del partit i qualifica «d'electoralista» el discurs de Montilla. Unes paraules que mostren la llibertat de crítica del mitjà envers el seu govern. La cobertura dels actes per part de la cadena catalana és més amplia i situa el conductor principal prop del lloc dels esdeveniments, ni més ni menys que a Ramon Pellicer, periodista de pes en la cadena.

El *Telediario* coincidia a destacar el clima electoral viscut, que era fruit de les declaracions dels polítics durant la Diada i, en l'edició posterior, col·locaven la notícia de la diada i la manifestació d'independència entre els seus titulars. Tot i que se'n destaca l'incident en l'explicació, es parla d'un fer aïllat enmig d'una manifestació pacífica. En els informatius de la jornada següent la televisió autonòmica i l'estatal coincideixen amb el tall de Mas en el qual ataca directament la mala gestió econòmica del tripartit. La diferència és que TVE considera més rellevants les declaracions de Montilla quan diu que no pactarà amb aquells que vulguin fer una consulta sobiranista; des de TV3 aquesta notícia, en canvi, se situava en tercera posició.

En general no es veu cap reflex de politització en les línies ni de l'un ni de l'altre informatiu, al revés, TV3 es mostra crític amb el Govern i TVE situa la Diada entre els seus destacats.

El 2011 la Diada arriba amb canvi de govern a Catalunya. Encara que Mònica Terribas no va ser destituïda fins el 2012, crida l'atenció el tractament ofert en la notícia on es parla de la seguretat aplicada als actes, ja que equipara el desè aniversari amb els indignats com a motiu d'estar alerta. Llavors el Conseller d'interior era Felip Puig, protagonista per la càrrega que va ordenar als antidisturbis dels Mossos d'Esquadra en el desallotjament de Plaça Catalunya on acampaven els indignats. Aquí es pot perfilar una influència política en el sentit que s'equipara el nivell d'un possible atemptat terrorista amb la possibilitat que els indignats causin aldarulls a l'ordre públic.

Més enllà d'això, ambdues cadenes coincidien en les declaracions d'Artur Mas en el missatge previ a la Diada escollint el tall on explica que des del Govern central s'han trencat les regles del joc i que això no seria innocu en la relació Catalunya - Espanya. Cap dels dos informatius entra a valorar el discurs.

La diada va protagonitzar 20 minuts del *TN migdia* aquell any. Les reaccions polítiques catalanes al discurs de Mas es distribuïen segons el sistema de representació de quotes polítiques. Per altra banda però, donaven pes a les crítiques que se li van fer des del govern central, qualificant-les de «contundents» i relacionant-les amb les properes eleccions generals del mes de desembre que, segons la cadena, feia evident el xoc i per tant el posicionament del PP respecte a temes d'autogovern i identitat nacional. Cosa en la que TVE no va entrar. TV3 també posava l'accent en els diferents esdeveniments independentistes duts a terme de la Diada: «La presència d'aquesta bandera, un dels símbols de l'independentisme durant l'11 de Setembre, s'ha anat mantenint els últims anys malgrat que des de partits com Ciutadans se n'ha demanat la retirada».

Aquesta valoració crida l'atenció perquè pot ser interpretada com a símbol de resistència a les crítiques antinacionalistes i, a més, l'any anterior no s'havia comentat ni l'acte ni la petició de C's de retirar l'estelada. És paral·lel, doncs, al discurs cada cop més nacionalista adoptat des de les arques governatives del Parlament. En aquest parer la cobertura de la manifestació independentista de la tarda tenia les mateixes línies generals pel que fa a situar la immersió lingüística i el referèndum de la reforma de la constitució com a eixos catapultadors d'assistència, amb la diferència que TV3 hi

aprofundia amb la descripció d'un acte reivindicatiu polític i TV1 es centrava en dos altercats on es cremaren una bandera espanyola i una fotografia del rei. Després, però, els qualificaven com a actes minoritaris. Per la seva banda a TV3 s'exclou aquesta informació.

El 2012 és quan es comença a notar un distanciament per part dels dos informatius al mateix temps que és quan més espai ocupen els actes de la Diada en els programes. Actes que són, al cap i a la fi, els que reivindiquen la independència, perquè el cobriment de la celebració institucional al Parc de la Ciutadella cada cop té una posició menys rellevant en els informatius.

TN vespre escalfava motors de la manifestació independentista donant un pes especial a Carme Forcadell, presidenta de l'Assemblea Nacional Catalana, que és la institució que organitzava la marxa. Aquest pes es veu reflectit en la introducció de talls d'una entrevista que se li havia fet en un programa matutí de la mateixa cadena on desmentia diferents tòpics que s'havien inculcat als efectes negatius de la cadena. Del repàs del posicionament i de la participació del partits polítics catalans ressalta com escullen el tall d'Alicia Sánchez Camacho on acusa que la manifestació havia tingut un suport logístic de CiU i deia que havia utilitzat els mitjans públics catalans. Aquesta inclusió es pot interpretar com un intent de demostració de la no politització de TV3, però també pot tenir una lectura contrària: que es posi com a defensa en haver-se sentit atacada. En tot cas, aquestes declaracions no es consideren importants com per incloure-les als informatius de TVE.

On sí que s'entra en valoracions és al *TN* tot apuntant que Cospedal «carregava» contra la manifestació, afegint-se a la tesi dels efectes adversos i que «no se n'ha estat» de retreure a Rubalcaba tolerar la participació de part del PSC. Aquestes expressions, són, sí més no, poc neutrals en el sentit que 'càrrega' té una connotació negativa i 'no estar-se'n' és una expressió poc formal i més aviat amb un significat de no poder evitar, privar-se de quelcom, una expressió, almenys valorativa. En els manuals de periodisme ambdues frases haurien estat tatxades d'imparcials.

D'aquest dia destaca, però, la resposta des dels informatius a les declaracions del President d'Extremadura, José Antonio Monago, que acusava a Catalunya de demanar diners mentre Extremadura els pagava. El *TN Vespre* respon amb un gràfic on es comparen els diners aportats i pagats per tal de rebatre l'acusació. Aquí es torna a veure

el caràcter proteccionista quant a acusacions negatives des de fora cap a la independència de Catalunya o, si més no, cap al nacionalisme català. TVE destacava que el govern i algunes persones del PSC «animaven» a anar a la manifestació.

La primera gran acusació de politització a TVE esdevé pel seguiment que fa el *Telediario 2* sobre la manifestació independentista. Aquest situava la notícia en cinquè lloc de pes i només es destinaven quatre minuts de l'informatiu a parlar-ne. També podem notar com en l'informatiu només es referia a la marxa com a independentista en el titular i l'ús d'eufemismes referint-se a la manifestació com a «marxa per la dignitat de Catalunya», que ve seguit d'unes declaracions de Joana Ortega on diu que s'ha sortit al carrer per reclamar «el que és just». S'intenta així restar caràcter independentista a la manifestació evitant l'ús de la paraula tant en declaracions com en explicacions des dels periodistes. De fet en cap moment es senyala que la marxa fos independentista sinó que es van fer crits d'aquest caire. Tot el contrari que TV3, que obria l'informatiu amb el sumari titulat "Catalunya, nou estat d'Europa", el lema oficial de la manifestació que tampoc apareix en el discurs informatiu de TVE.

La cadena catalana compara la manifestació amb la del 1977 per tal de donar-li més magnitud i Ramon Pellicer introdueix diferents expressions valorant les notícies que està explicant: fer sentir, «i ben fort», diu, la veu dels manifestants. En la descripció de l'acte institucional de la Diada es remarca l'aparició d'estelades i crits d'independència. Mentre que a TVE es parlava de la marxa per la dignitat de Catalunya, a TV3 es refereixen a un clam independentista, termes que podrien estar en diferents sacs. Però de l'informatiu especial de TV3, en el qual es dediquen 35 minuts a la informació relacionada amb els actes ocorreguts a Catalunya falta afegir-ne cinc més de les reaccions de fora del territori. És aquí on, des dels propis corresponsals i presentadors es trenca una llança a favor de catalogar la manifestació com a independentista amb referència a la línia seguida des de la política central del país, que intentava relacionar-la amb els problemes econòmics:

- Miquel Moreno: Si hi havia dubtes pel caràcter d'aquesta manifestació, el marc d'estelades que es veu per tot arreu esvaeix qualsevol dubte: és una manifestació clarament independentista
- Ramon Pellicer: la marxa tenia un lema inequívoc

Potser per la pluja de crítiques que va caure sobre el *Telediario* per haver introduït la Diada en el minut 20 en comparació amb mitjans com la BBC que en parlaven en el sumari, el *Telediario 1* del 12 de setembre de 2012 va obrir destacats i informatiu tractant el debat polític que acaparava la manifestació independentista –aquest cop sí que utilitzaven aquestes paraules. Ells mateixos ho presentaven com un dia d'anàlisi dels fets ocorreguts al dia anterior. De fet entra en valoracions en dir que Artur Mas havia «fet seva» la reivindicació de la manifestació o que «havia llençat un missatge a Rajoy». Les primeres reaccions que s'introdueixen no són les de la segona força política catalana (ERC) o la valoració dels esdeveniments per part de l'organitzadora, ANC, sinó la posició d'Alicia Sánchez Camacho advertint que el camí de Mas és posar fronteres a Catalunya i deixar-la fora de l'euro. En aquesta línia s'introdueixen més endavant reaccions per part de l'Estat en què Margallo adverteix de les dificultats que tindria Catalunya de formar part d'Europa. Si bé és cert que toca la majoria de reaccions de partits, tant catalans com espanyols, destaca com s'obvia la posició d'Esperanza Aguirre, que parlava de la necessitat de revisar estructures autonòmiques i el posicionament del Parlament Europeu respecte al tema.

En aquest apartat TV3 canvia. No hi són les reaccions d'UPyD que titllaven la manifestació de cortina de fum per part del Govern de CiU, i les declaracions de Camacho es refereixen al fet que CiU no estarà a l'alçada i que juga amb el canvi de discurs. Per altra banda, la implicació de la televisió catalana amb el moviment nacional es pot perfilar en la crònica que fa Josep Capella de les no declaracions de Rajoy. Adjectiva com a estratègia de partit el fet que el president no es pronunciï i diu que des de les arques governamentals es «tira d'argumentari» amb les mateixes explicacions: «toca sortir de la crisi amb unitat de tots els espanyols» i l'intent de desviar la manifestació com una resposta a les retallades i la crisi. La crònica de Marta Viladot al congrés, en què parla de primer, segon i tercer assalt a Rajoy per part dels periodistes, és interessant pel caràcter de ring de boxa que es dona a la situació, una manera narrativa i amb un perfil d'implicació del que es podria haver dit de forma neutral amb un «després de diferents intents per part de la premsa Rajoy mantenia el seu silenci». Són diferents estils narratius que permeten veure un posicionament entre línies.

Tornant a la comparativa amb el tracte de TVE, des del *TN* es dedica un temps a mostrar com s'ha explicat en els mitjans internacionals la Diada. En aquest edició hi tenen cabuda diferents interpretacions que parlen de la força catalana, de la debilitat del

Govern espanyol, de la manifestació com a producte de la situació econòmica o bé com un moviment nacional català que ve de lluny, però també, i per primer cop, de que no tots els catalans són independentistes, tema que planteja el diari britànic *The Guardian*. Més que la inclusió d'aquesta explicació per part del periòdic anglès, crida l'atenció que fins aleshores no havia aparegut als informatius aquest plantejament. El fragment serà eliminat en el resum de la notícia de l'informatiu de les nou del vespre.

Això obre un debat: falten veus contràries a TV3? Si bé és cert que es dona espai a opinions de C's i PP també ho és que a l'hora de recórrer a fonts ciutadanes només s'escull aquelles que han participat en les mobilitzacions –parlo tant de la manifestació com de la cadena humana– i no es busca la cara oposada de com poden viure la Diada aquells catalans que no estan a favor o estan en contra de la independència. En canvi, el recurs de famílies i persones que acudeixen a les reivindicacions de forma emotiva i unida és recurrent. Però aquest tema es tractarà més endavant.

Ara, tornem als informatius posteriors a la manifestació per la independència. En l'edició vespertina, els noticiaris catalans expliquen que Mas, en el seu discurs, no ha fet servir la paraula independència. Un toc d'atenció per a l'espectador. També explica que el President Margallo s'ha «desmarcat del guió del PP».

El 2013 és l'any en què es veuen més trets de politització per les dues bandes. També és cert que el clima de tensió havia pujat, ja que el Govern Català aposta per la via separatista després de les eleccions on ERC guanya pes en primera línia governamental, i el directiu del PP es mostra clarament contrari a facilitar vies democràtiques a Catalunya per portar a terme la consulta d'autodeterminació.

S'escalfen motors en els informatius del dia previ a la Via Catalana des de TVE tot remarcant la carta als ajuntaments en la qual Mas, diu, busca una sobirania pactada – notícia en la qual TV3 passa de puntetes, només la cita dins una altra– i en els 6 minuts que es dedica en la suma dels dos *Telediarios* destaquen les posicions de la cap de llista del PPC i del socialista Navarro que opinen que CiU necessita guanyar temps, la primera perquè, segons ella, vol arribar a eleccions plebiscitàries, i, des de posicions socialistes, perquè està atrapat per Esquerra Republicana. El fet que TVE no expliqui les declaracions de Margallo en una clara negativa a pactar un referèndum pactat té una lectura que convida a pensar que des dels informatius fets a Madrid s'evita exposar la

negativa democràtica per part del govern central i centrar la cultura de la por mitjançant declaracions de partits catalans.

Des de Catalunya la visió que es dona és totalment oposada, fins al punt que s'obre l'informatiu amb la negativa del Govern a un referèndum pactat. Es qualifica com un «cop de porta» a la possibilitat de negociacions. Per altra banda el *Telenotícies* augurava un ressò internacional de la cadena humana i explicava l'«ofensiva mediàtica» del govern a mitjans internacionals. Ambdós expressions són paraules contundents que permeten captar el clima de separació i de discrepància des de les posicions d'un i altre informatiu.

Els informatius immediatament previs a la via reflectien dos mons diferents en una cadena i altra. Des de Catalunya es destacava el sentiment de les persones que participaven en la diada i la gran mobilització social cap a la cadena, alhora que l'esperança de ressò internacional expressada per Artur Mas. La capital espanyola deia «La diada más polémica» i personalitzava la Via Catalana en Mas en un titular en el qual se li atribuïa l'autoritat que volia enlluernar el món.

TVE centra les hores prèvies en la discrepància entre els partits polítics catalans que donen suport a la via catalana i els que no. Així doncs, mentre en l'informatiu de la 1 el tall escollit del PSC és un que diu que la independència no forma part del seu projecte polític, a TV3 en posen un on diu que el primordial és fer la consulta i no fixar una data. En aquesta línia per part de la televisió espanyola es parla que a Unió Democràtica “sòcia del govern” no la convenç el missatge independentista, plantejant-ho com un conflicte intern entre el govern de Convergència i Unió, mentre que a la televisió de la comunitat autònoma es dona una visió de conflicte extern ja que escull el tall en què Duran i Lleida diu que «només hi aniria per respectar la consulta. Estic tip de que ens pengin la llufa de que som antiindependentistes, no som anti res».

En la cobertura de TV3 es fan connexions a diferents trams de la via catalana on es veu la gent animada i expectant per arribar a l'hora; destaca, si més no, un breu reportatge que es fa a la família Rovira en el seguiment de com es desperten i es preparen per anar cap a la Via. La família té dos fills petits que revelen emoció per ser participants d'aquest acte i els pares celebren que puguin participar units en un reclam com aquest. La introducció d'un breu reportatge d'aquest tipus és més que qüestionable en un informatiu que, seguint les doctrines establertes, ha d'intentar buscar la màxima

neutralitat possible, i aquest recurs pot transmetre un doble sentit de la Diada: unió familiar i d'edats per a una finalitat comuna, la independència.

Els titulars dels sumaris dels informatius del vespre coincideixen amb el destacat en primer lloc però agafen diferent caràcter en els conseqüents. A TVE hi té pes la participació política i a TV3 la via com a moviment social i èxit unitari enfront un repte.

Al *Telediario* s'hi inverteixen 16 minuts i se n'estan de valorar el poder de convocatòria i d'assistència a la cadena humana, posant les paraules "èxit" i "massiva" sempre en declaracions de fonts. Per la seva banda el *Telenotícies*, al llarg dels 44 minuts que hi dedica, fa valoracions de la mobilització de caràcter històric, massiu, i èxit social, de convocatòria, mobilització i resposta catalana.

El més destacable és, però, el tracte informatiu que es fa des dels informatius de TVE a la irrupció d'ultres a la seu a Madrid de la Generalitat, al qual només dedica 25 segons. El tractament informatiu va ser criticat des del mateix Consell Informatiu de TVE afirmant que un "fet tan greu mereixia una informació profunda i extensa" i denunciant que no es van mencionar lesions ni danys que van patir els assistents (com es pot veure en les pàgines de les anàlisis)¹⁵. També es destacable que les imatges no mostrin en cap moment com un dels ultres llença la senyera que presidia l'acte fora de l'escenari.

Les conseqüències de la via també van tenir els punts de protagonisme diferent depenent de la cadena. A la catalana es definia com una jornada històrica que posava pressió al govern i centrava el seu mèrit en l'ANC, centrant-se en la figura de Carme Forcadell. D'ella, en treuen unes imatges en el discurs final de la Via Catalana on es veu parlant entre llàgrimes aplaudida pels assistents. TV3 apostava per fer comparacions amb altres manifestacions per donar-li grandiloquència a l'acte i buscava el paral·lelisme amb la diada del 2012 en explicar la posició del govern català, recordant que va moure fitxa. Es tracten les reaccions de fora de Catalunya mostrant un cert distanciament i minimització dels actes per part de l'executiu Espanyol i la Comissió Europea: «la posició no canvia ni un mil·límetre» referint-se al govern espanyol, «no te cap pressa en prendre'n nota » i, referint-se a Brussel·les, es categoritza de «to sec».

¹⁵ http://www.cadenaser.com/sociedad/articulo/periodistas-tve-denuncian-manipulacion-caso-barcenas/csrcsrpor/20130917csrcrsoc_10/Tes

TVE per la seva banda es centra en el debat polític que ha suposat la cadena humana sense entrar en valoracions, explicant el posicionament amb declaracions de forma indirecta i directa. Si és cert que dedica més temps a explicar l'acció dels ultres a l'acte de la seu de la Generalitat a la capital espanyola després, en contraposició, explica que no s'ha detingut als radicals ultraesquerrans que van cremar banderes i fotos del rei en finalitzar la manifestació de la diada. Això ho fa tant a la edició del migdia com a la de les nou de la nit.

El pes del que va comportar la Via Catalana es redueix en minuts al *TN vespre*, que conclou que el govern ha vist el seu compromís reforçat de cara a la consulta de l'any 2014. TVE, per la seva banda, afegeix en les declaracions de Montoro que destaca escoltar la veu del carrer, mentre que a la cadena catalana es destaca a més que ha dit que ha estat un èxit de la convocatòria i diu que s'ha de fer una reflexió.

I, per acabar, després de l'anàlisi realitzada en el seguiment del tracte durant 4 anys dels informatius previs, posteriors i corresponents a l'Onze de Setembre, es pot concloure que la balança de la influència política en els mitjans públics, pel que fa al tema de la independència, es decanta més aviat cap al sí.

Aquesta conclusió no està únicament basada en la informació donada al marc teòric, on es veu com des dels governs s'han canviat les estructures del CCAC i de RTVE dependent del govern de torn amb més cadires al parlament. Tant el govern de CiU com el del PP van fer una contrareforma per tal de canviar la llei i poder escollir els presidents i els membres de la comissió dels mitjans audiovisuals públics amb una majoria absoluta. Per què no es va deixar com estava si realment no hi hagués un interès en col·locar homes de confiança –i de partit– en aquestes posicions? Recorrent a tòpics: la informació és poder, i el periodisme hi va haver una època que se'l reconeixia com el quart poder.

Certament, aquesta actuació obre moltes sospites sobre el fet que els posicionaments s'han de correspondre amb tractes de favor en el temps, i s'han traduït en el tracte de determinats temes informatius d'una manera paral·lela a la ideologia del govern, com podria assenyalar-se en el cas de la cobertura de TVE a la guerra d'Iraq, denunciada des de la mateixa cúpula Europea. Tot i així, casos com aquest no es poden extrapolar directament en altres hemisferis.

Si ens basem únicament en la utilització de determinades paraules en l'explicació de continguts, podem veure que aquestes tenen connotacions significatives, o bé d'implicació o bé negatives, per definir-se a les posicions governamentals, cosa que ja n'és un clar argument. TV3 utilitza sovint el «nosaltres», les «nostres fronteres», el «nostre clam», això es pot interpretar com un exercici d'implicació amb el públic incloent-lo en la seva posició. També, sembla que dóna per fet que l'audiència és partidària a la línia que se segueix. Doncs si es cert que es dóna pluralitat de veu en els partits, també ho és que el pes principal de les declaracions i de les notícies se l'endú CiU. La figura de Mas per exemple és recurrent al llarg dels informatius.

Per altra banda, al final els *TN* de TV3 dediquen en els informatius de l'11 de Setembre de 2012 i 2013 una hora i vint minuts cada any a cobrir la diada. A més es fa un desplegament portant el plató al lloc informatiu per fer un telenotícies especial. Més enllà d'això, prioritzen centrar-se en demostrar la pluralitat de gent que participa en els esdeveniments, esforçant-se a remarcar que n'hi ha de totes les edats i nacions, fins al punt que recorren al sentimentalisme fent el seguiment de la preparació d'una família per anar a la Via Catalana. En aquest sac hi cabrien les imatges de Carme Forcadell plorant emocionada, que evoca l'esperit de victòria per la resposta dels catalans a la seva crida.

Un altre tema a destacar per part del tractament dels informatius catalans és la manera en què cobreixen la posició de l'estat central. Les cròniques dels enviats especials mostren una implicació i un posicionament catalanista arribant a fer categoritzacions de les declaracions –com hem vist en els casos de Brussel·les– o fent un exercici literari innecessari quan Rajoy adoptava el silenci. Amb la deontologia periodística a la mà, o bé tornant a rellegir la introducció d'aquest apartat d'Enrique Bustamante sobre la informació, es pot afirmar que està polititzada.

En els *Telediarios* també es veu una tendència a la desneutralització. Si és veritat que no entra tant en judicis valoratius i té cura que qualsevol adjectivació surti de la boca de les fonts hi ha diversos elements a destacar. Per una banda, se centra en les polèmiques que comporta la diada: polítiques i de vandalisme, sempre acaba posant l'accent en la confrontació. Per l'altra, dóna un pes molt rellevant a l'opinió del PPC, i les declaracions d'Alicia Sánchez Camacho solen venir immediatament després de les del

President de la Generalitat, tot saltant-se la segona força. També cal dir que aquesta    la política catalana que més cops apareix en els informatius espanyols.

TVE també se n'est   de mostrar les repercussions que tenen les manifestacions independentistes i tracta majoritàriament els esdeveniments des de la perspectiva política: quina ha estat la posició dels partits i quina    l'anàlisi que se'n fa. Com ha quedat la situació després de les reivindicacions entre Catalunya i Espanya i quins són els fils que es mouen. No enfoquen en cap cas el moviment com una victòria social, o almenys com una demostració de mobilització del poble català.

I, per descomptat, la cobertura de la manifestació independentista de 2012 explicada al cap de 20 minuts de l'inici de l'informatiu –fet criticat per molts espectadors des de *Twitter*– o bé la crítica que va rebre del mateix Consell Informatiu de la cadena per la poca profunditat amb què es va tractar la irrupció d'ultres a la seu del Govern català a Madrid. A això cal afegir-hi, com es denota en l'anàlisi, la tendència a evitar mostrar la negativa d'acord des de part de les arques polítiques espanyoles amb Catalunya i no donar pes a reaccions dels polítics del partit, que exposen la necessitat d'escoltar al carrer –cas de Monago– o no parlar directament de com la llavors Presidenta de la comunitat de de Madrid, Esperanza Aguirre, emfatitzava en la necessitat d'un canvi en el plantejament de les Comunitats Autònomes.

CONCLUSIONS

«El telediario es un producto con una alta sofisticación retórica que utiliza una puesta en escena muy estandarizada y requiere de una comunicación personalizada. No sólo fija la agenda informativa, invita, sobre todo, al espectador a participar en una experiencia vicaria y le crea la ilusión de presencia y participación en la actualidad», així ho expressava Rafael Díaz Arias en el llibre *Periodismo en Televisión* (2011). En aquesta línia es podria dir que els informatius són l'agenda-setting de la societat, els que condicionen quines són les histories que tenen interès informatiu, en determinen la importància que tenen i, per tant, la importància amb què la societat els percebrà.

Això és determinant en el sentit que és a través dels informatius com la gent s'informa. Després de l'anàlisi elaborada a partir dels telenotícies de TV 1 i de TV3, s'arriba a la conclusió que el govern de torn ha tingut un pes determinant en el plantejament de tracte de la independència catalana. I com s'ha fet? Doncs seguint una línia diferent en cada cadena.

El conjunt del tractament del procés per la independència catalana en els *Telenotícies* de Televisió de Catalunya és comparable amb la teoria de ciències polítiques i comunicació elaborada per Elisabeth Noelle Neumann, que l'alemanya bateja com a «espiral del silenci»¹⁶. En paraules del sociòleg Salvador Cardús, l'espiral del silenci «intenta explicar per què a la gent li costa mantenir una opinió que no és majoritària. L'espiral del silenci explica que les opinions que no són majoritàries són molt més difícils d'explicar que aquelles que són majoritàries. No és només una qüestió de caràcter individual sinó també de com es construeix l'opinió, perquè les opinions que nosaltres tenim són construïdes per les regides socials, per les lògiques».

Des de TV3 es dona un caràcter majoritari a favor de l'audiència, donant a entendre que aquells que miren els seus informatius tenen un caràcter favorable, o com a mínim no contrari, als moviment que s'ha estat coent des de 2010. Les fonts utilitzades són majoritàriament favorables al corrent nacional i a partir del 2012 es veu una clara tendència proteccionista en el seu discurs informatiu, que rebut atacs a Catalunya, destaca les dificultats posades des del Govern central a optar per vies democràtiques i evita tractar el tema des de l'altra vorera del carrer: els catalans que no són favorables al

¹⁶ NEUMANN, E (1995) *La espiral del silencio: opinion publica: nuestra piel*. Paidós Biblioteca

moviment. No es dóna veu al ciutadà que no ha assistit a la manifestació independentista o a la Via Catalana, com tampoc hi ha espai per a la crítica als actes i a les línies del govern més enllà que l'espai proporcionat a PP i a Ciutadans –per llei no escrita de representació temporal en els mitjans, equitativa als escons parlamentaris.

La finalitat dels informatius és donar una visió global de l'actualitat. Per això és la línia editorial la que escull les parts de la realitat que representen de més o menys importància per mostrar una imatge de la realitat. Allò que es parla en els informatius, és allò que es parla en el carrer.

TV3 dedica un total de 2 hores i vint minuts a informar de temes relacionats amb l'independentisme, en el conjunt dels sis dies analitzats, només el 2012 i 2013. En informatius de durada mitjana a l'hora, hora i deu minuts, els temes relacionats amb les reivindicacions independentistes arriben a ocupar 40 minuts en els casos de la Diada i fins a 30 en l'informatiu del dia previ i del posterior a l'Onze de Setembre.

El cas és, quin paper ocupen els altres temes d'actualitat en aquest àmbit? Un pes totalment secundari, de notícies de durada mitjana d'entre minut i mig i dos minuts. Sembla difícil, doncs, que es parli d'una altra cosa entre la societat catalana.

Si bé no es pot parlar d'un adoctrinament per part de TV3 en temes d'independència, sí que es pot fer d'un abús d'informació sobre la independència. La professora de ciències polítiques de la Universitat Autònoma de Barcelona, Anna Sanz, deia en la ponència de la XXI Jornada de Debat sobre Els mitjans de Comunicació i la Independència (Gener 2013) que «gran part de la societat catalana percep que mitjançant la política pot aconseguir un objectiu: la independència de Catalunya. El Govern de Catalunya, per la seva banda, està focalitzat en comunicar a l'opinió pública la seva política de transició nacional, i en canvi, no està disposat a donar tanta informació sobre altres polítiques públiques que també està duent a terme». La idea que es percep després de l'anàlisi efectuada corrobora aquesta teoria.

Els informatius no han fet un adoctrinament perquè no han anat a buscar l'independentisme sinó que hi han topat. Apunta Cardús que el sentiment pro independentista ha fet una gran pujada des de la sentència del Tribunal Constitucional a l'Estatut d'Autonomia Catalana. Això, seguit de diferents atacs a la identitat i a les

plataformes catalanes ha fet augmentar el percentatge fins arribar a un punt en què 6 de cada 10 habitants a Catalunya se senten més catalans que espanyols.

Així doncs, l'augment de temps tractat i la rellevància donada a l'independentisme en els informatius correspon a una exigència social. Més que en el temps —que també correspon al fet que es tracta d'una cadena autonòmica i per tant dóna més pes als temes catalans—, doncs, és en el tracte que es dóna a aquesta informació on es pot veure si ha estat polititzada o no.

Joan Manel Tresseres, expresident de la CAC, apuntava que TV3 es va desgovernalitzar amb el primer tripartit, però no va arribar a despartiditzar-se. La conclusió que defenso és que aquest partidisme es reflecteix en el to amb què es tracten els informatius per una banda, i amb la teoria de l'espiral del silenci per una altra.

La teoria de l'espiral del silenci qüestiona la capacitat de la selecció del públic, manifesta que els mitjans de comunicació no només fan de caixa de ressonància de les opinions que tenim sinó que les configuren. Les persones que es mostren, les idees que es mostren, serveixen perquè la societat es faci una idea de la seva posició o bé silenciï la seva posició davant un pensament plantejat com a majoritari i que, tal vegada, no es correspon amb el seu.

Segons la teòrica alemanya, aquest clima es planteja a través de tres passos: la visualització d'unes idees, la repetició d'aquestes —que acaba esdevenint una assimilació per part de l'audiència— i la presentació de determinades posicions com a majoritàries.

Aquets tres passos són equiparables al tracte que ha donat el canal públic català. Amb Carme Forcadell i Artur Mas com a màximes referències quant a identitat amb una persona i ideologia, amb la repetició dels actes en dies previs i posteriors al seu esdeveniment i posicionant les manifestacions com les del poble, les de tothom, buscant la pluralitat de fonts en el poble pel que fa a edat, sexe i nacionalitat i minoritzant les veus contràries o directament sense concedir-los un espai visual en els informatius.

A Televisió Espanyola el mètode ha estat diferent. Mantilla i Jessica Retis, en el llibre *Informativos diarios en la BBC i TVE* (2010) exposaven que els discursos informatius «no son inconscientes desde un punto de vista ideológico, sino que mediante el modo en que estructuran datos, ideas, emociones, incluso especulaciones organizan las relaciones de poder en las que interactúan». En aquest mateix llibre, on s'entrevista a diferents

treballadors de la casa de Televisió Espanyola, es deia que els professionals de TVE assumien que els informatius de la cadena sempre s'han associat amb l'ús partidista. Més enllà del significatiu que pot ser que els mateixos treballadors denunciïn la cadena per manipulació i tracte poc equitatiu i profund en diferents notícies –com hem explicat prèviament–, amb l'anàlisi efectuada, la conclusió a què arribaríem és que el Govern central efectua a través dels seus informatius el que s'anomena discurs de la por.

No és que no tractin el moviment català sinó que donen més pes a aquelles opinions que alerten de les conseqüències negatives que suposarà la independència. Es fan pronòstics de situacions en les quals quedaria Catalunya com a estat independent –com es pot veure en les declaracions dels seus polítics– i es dóna un missatge proper a la negativitat. Els exemples son, primer, que els talls que es posen de la portaveu del PPC i del PSC canvien en relació als del *Telenotícies*, sempre a favor de postures contràries a la via autodeterminativa. Alicia Sánchez Camacho acusa a Mas de posar fronteres i el PSC li diu que es veu desbordat pel procés, i ambdós alerten de eleccions plebiscitàries.

Després, en totes les manifestacions independentistes, des de l'any 2010 al 2013, s'ha notificat alguna conflicte que alterava l'ordre públic tot i que després s'hagi difuminat dient que la marxa va transcórrer en un clima cívica i festiu. El més destacat és que, en l'últim Onze de Setembre, s'equipara la irrupció de neonazis a la llibreria Blanquerna de Madrid per interrompre la celebració de la Diada en la seu del govern català, amb la crema de banderes i de la fotografia del rei –que, se subratlla, estava de cap per avall. Aquesta acció sembla una manera de contrarestar un fet censurable dels contraris a la independència amb un altre de proindependentista.

Per últim, pocs cops entraven en valoracions socials, històriques o polítiques, sobretot quan es tractava de reaccions polítiques del govern central espanyol, del que no subratllaven la seva postura de no declarar sobre la capacitat de convocatòria i resposta en la Via Catalana i la manifestació del 2012. Simplement s'exposaven els fets i s'evitava el debat intentant-lo traslladar cap a la política interna de Catalunya.

Amb això s'aconsegueixen dos objectius: per una banda, plantejar el tema independentista com alguna cosa negativa, i per l'altre, minimitzar la força de reivindicació del mateix moviment català.

Cal seguir els estratagemes utilitzats per ambdós informatius per veure la seva evolució en quatre anys cap al posicionament independentista. Ambdós, a partir del discurs i la retòrica de posar segons quins talls, evitar-ne d'altres i centrar-se en un o altre esdeveniment de tots els exposats, acaben produint uns informatius que semblen de mons oposats. Difícilment un independentista podria seguir la cobertura informativa dels *Telediarios* així com un espanyol se sentiria abordat per la informació nacionalista, les valoracions i el toc sentimental dels informatius de TV3 de 2012 i 2013. Tant l'estil com el contingut disten molt l'un de l'altre.

TV3 és el canal de referència per informar-se del 60% dels ciutadans, segons Tresserres. TVE és el canal oficial, el que dona certa imatge d'Espanya al món. Els dos tenen un pes molt rellevant en la societat, malgrat que encara que últimament vagi en augment la desconfiança cap als mitjans públics, segueixen sent referent informatiu de la societat. La conclusió final és que tant CiU com PP han inculcat en els informatius un missatge corresponent amb la línia governativa que reflecteix cada posició. No s'ha fet de manera notable, sinó a mida del discurs informatiu, amb l'espiral del silenci i la teoria de la por.

BIBLIOGRAFIA

- ASSOCIACIÓ D'AMICS UAB, (2014) *XXI Jornada de debat: Els mitjans de comunicació i la independència*. La universitat opina. Associació d'amics UAB
- BOE 1 Abril 2010: *Ley 7/2010, de 31 de marzo, General de la Comunicació Audiovisual*
- BOE 21 Abril 2012: *Reial decret llei 15/2012, de 20 d'abril, de modificació del règim d'administració de la Corporació RTVE, que preveu la Llei 17/2006, de 5 de juny*.
- CAC, (2013) *Memoria Anual: Informe pluralisme*
- CASERO, A; MARZAL.J (2011), *Periodismo en televisión: Nuevos horizontes, nuevas tendencias*. Comunicació social, Ediciones y Publicaciones. Colección Periodistica
- COCA, C *C  digos éticos y deontologicos en el periodisme espanyol*. Universidad del País Vasco
- FERRER, I (2011) *An  lisis de la espectacularizaci  n de la información en los informativos televisivos de actualidad [sic] diaria y su incidencia en el espectador*
- GIMENO,G (2007) *El Manual dels informatius i les noticies de la xarxa de televisions locals*. Barcelona: Xarxa de Televisions Locals: Xarxa Audiovisual Local
- KANTAR MEDIA, (2011) *Boletín Mensual de la audiència del TV: septiembre*
- KANTAR MEDIA, (2012) *Boletín Mensual de la audiència del TV: septiembre*
- KANTAR MEDIA, (2013) *Boletín Mensual de la audiència del TV: septiembre*
- MOLL  , R (1994) *L'Opinió als informatius de televisió: aproximació a tres casos*. Rosa María Moll   Llorens
- NEUMANN, E (1995) *La espiral del silencio: opinion publica: nuestra piel*. Paidós Biblioteca
- OLIVA, Ll. *Deu anys d'informatius a TV: Entre la revolució tecnol  gica i la intervenció política*. Anals del periodisme català
- PALACIO, M (2012). *La television durante la transicion espanyola*. Catedra Retis.J; Lamuedra.M; Matilla.A (2010), *Informativos diarios en bbc y tve: Los discursos de sus profesionales y receptores*. Ediciones de la Torre, Madrid 2010 Proyecto didáctico Quirón. Medios de comunicación y enseñanza. Coordinador: Agustín García Matilla

Webgrafia:

- Aideka: [Aideka estudis tv](#)
- Assamblea Nacional Catalana: <http://assemblea.cat/>
- CAÑAMERAS, A; LLAQUET, LI (2014) *TV3, ¿un medio independiente o independentista?* Recuperat 22 febrer 2014 <http://diarioelprisma.es/tv3-un-medio-independente-o-independentista/>
- Consell Audiovisual de Catalunya: <http://www.cac.cat/>
- EL PAÍS (2013). *De la sentencia del Estatuto a la Via Catalana*. Recuperat 15 de febrer de 2014
http://politica.elpais.com/politica/2013/09/07/actualidad/1378573852_724639.html
- FORTA (Federació d'organismes o entitats de ràdio o televisió autonòmics).
<http://www.forta.es/>
- FRANÇA, J (2013) *Els treballadors de TV3 reivindiquen el paper de la cadena amb una gran festa*. Recuperat 1 març 2014 http://www.eldiario.es/catalunya/Els-treballadors-TV3-reivindiquen-cadena_0_131587039.html
- FUNDACC <http://www.fundacc.org/fundacc/es/serveis/mitjans-comunicacio.html>
- GARCIA, E (2012) *La manifestación de la Diada, quinta noticia en el Telediario de la 1*. Recuperat 1 de març 2014
http://politica.elpais.com/politica/2012/09/11/actualidad/1347395635_973240.html
- IDESCAT. [en línia]. <http://www.idescat.cat>
- KANTARMEDIA: <http://www.kantarmedia1.es/archivos/index>
- LOURIDO, M (2013) *Los periodistas de TVE denuncian manipulación en el "caso Bárcenas*. Recuperat 5 març 2014
http://www.cadenaser.com/sociedad/articulo/periodistas-tve-denuncian-manipulacion-caso-barcenas/csrsrpor/20130917csrsrsoc_10/Tes
- NOGUER, M (2010) *Decenas de miles de catalanes se echan a la calle contra el recorte del Estatuto*. Recuperat 10 gener 2014
http://elpais.com/elpais/2010/07/10/actualidad/1278749824_850215.html
- ÒMNIVUM CULTURAL (2009). *Sobre la manifestació amb motiu de la sentència del TC*. Recuperat 10 Gener 2014
<http://www.observatoridelestatut.cat/index.php?blog=1&p=263&more=1&c=1&tb=1&pb=1>

- RACÓ CATALÀ (2012) *La Corporació redueix les estructures directives de TV3 i Catalunya Ràdio*. Recuperat 1 de març 2014.
<http://www.racocatala.cat/noticia/28609/corporacio-redueix-estructures-directives-tv3-catalunya-radio>
- Ràdio Televisió Espanyola: <http://www.rtve.es/alcanta/videos/telediario/>
- RAE (2004). *Informe para la reforma de los medios de comunicación de titularidad del estado*. Recuperat 1 de març
http://www.rae.es/sites/default/files/Informe_reforma_medios_publicos.pdf
- REDACCIÓN (2010) *Un millón de personas inuncan Barcelona en una històrica manifestacion de rechazo a la sentencia contra el Estatut*. Recuperat 10 Gener 2014
<http://www.lavanguardia.com/politica/20100710/53961206706/un-millon-de-personas-inundan-barcelona-en-una-historica-manifestacion-de-rechazo-a-la-sentencia-co.html>
- REDACCION (2013) *Polémica en TV3 por mostrar un mapa con Catalunya independiente*. Recuperat 10 Gener
<http://www.lavanguardia.com/television/programas/20140108/54397897815/tv3-mapa-telenoticias-independencia.html>
- ROMAN, D (2014) *Catalan TV Network Reflects Separatist Fervor*. Recuperat 22 febrer 2014
<http://online.wsj.com/news/articles/SB10001424052702304244904579276521794131700>
- TV3 <http://www.tv3.cat/corporatiu/>
- VALLESPIN, I; ROBLES, F: *Cataluña celebra su Diada marcada por el conflicto de lallengu*. Recuperat 11 gener
http://politica.elpais.com/politica/2011/09/11/actualidad/1315738314_203012.html

Pròpies

Entrevista a Joan Manuel Tresserres → Annex

Entrevista a Salvador Cardús → Annex

ANNEXOS

Entrevista Joan Manuel Treserres, membre del CAC 2006-2010

Com arriben a influir els mitjans públics en la política?

Influeixen molt els mitjans. TVE crec que influeix poc a Catalunya, a la resta d'Estat sí perquè les privades tendeixen a una certa turbulència de notícies estrelles. TVE té una vocació més doctrinal, que Sanchez Camacho sigui la política catalana que surti més ja m'explicaràs. Ells representen una concepció que substancialment es compartida per A3 i t5, però que ells són el canal oficial, el públic i el que té recursos per fer l'informatiu: corresponsalies internacionals, promociona una certa idea d'Espanya al món...

En el cas de Cat i TV3 aquest té un avantatge i és que no té una competència de caràcter privat realment i el canal que crea el discurs dominant informatiu a Catalunya és TV3. Les audiències no importen importa que el 60% de la gent el considera el seu canal de referència per informar-se.

Se l'acusa de l'adoctrinament catalanista, crec que és una xurrada perquè a més aquest adoctrinaments són contraproductius. Si no pares de fer un missatge molt catalanet això crea resistència, perquè és caspós, la gent no és tonta i no vol que li mengin el coco.

I no creus que s'està fent el mateix que amb el Barça?

Jo crec que no, en algun programa és possible. Portem un any que el tema de la gent de Catalunya és aquest. Això no ho han muntat, TV3 no en pot deixar de parlar. El que permet TV3 és tenir una mirada pròpia sobre el món que no és la visió espanyola. A mi em passa que si miro TVE, que ho faig poc, per mi és com si fóssim la tv de Uzbekistan. Si no hi hagués TV3 de les altres teles del món la referent seria probablement TVE, però ara quan la miro sembla que sigui una televisió que es fa a 6000 km.

Abans a TV3 se li atribuïa que feia producte que era equilibrat, plural i amb qualitat

Home, ara més que amb els convergents segur

S'ha canviat

Si, segur. Jo el que vaig fer va ser, primer. En el canvi Montilla el primer que volia fer era anomenar un nou director a la Corporació. Ho era el Joan Major, el Maragall en contra de l'opinió d'ERC, que va proposar en Puyal, a qui vaig anar a convèncer jo mateix per fer servir el seu nom per dirigir la Corporació, ell, en Maragall no el coneixia i el Canut li va dir que l'havia de convidar i van dinar els 3, va quedar entusiasmada, aquet tiu es fantàstic i va proposar que fós director de la Tele. Em van trucar i jo els vaig dir que segurament ho veuria com un plat de segon ordre. Vam quedar amb en Carod al vespre i amb un intent de convèncer li va dir: escolem Joaquim no t'ho demano per Catalunya que seria una cosa cursi, t'ho demano pels Països Catalans, que són més grans. I aleshores en Joaquim amb els ulls plorosos va dir que no, que ell lo de portar l'empresa es veia en cor però dirigir en la tele entrava molt en el cos a cos i que no. El Maragall es va quedar fotut i va dir que féssim propostes. Llavors en Marín i jo, 2003, vam anar dinar amb la Mónica Terribas i en Paco Escrivano i li proposem a la Terribas però ens va dir que es volia fer tractament in vitro, que no veu que sigui el moment, que es veu amb 6 mesos fent la nit al dia però no dirigint, i en Paco Escrivano s'hi ofereix i accepta, i arran d'això ho va ser ell.

El Joan Major director general i l'Escribano de la tele. Al cap de sis mesos l'Enric era el secretari de comunicació perquè el Carod ja havia plegat per tot allò de Perpinyà, això ens va agafar per sorpresa. L'Enric va anar a la Secretaria de Comunicació, perquè hi havia d'anar algú de nosaltres. Hi ha un compromís del tripartit amb la Corpo de tal manera que al final del període, independentment de que hi hagués la expulsió d'ERC del govern, el Govern de la Generalitat assumeix el deute històric de la corpo que s'havia generat en l'etapa Pujol, perquè quan hi va haver l'acord de Maastrich, la generalitat ja no es podia endeutar. La generalitat provava als pressupostos una partida per la corpo, el dèficit fiscal era bestial i la Generalitat no tenia aquests diners, llavors pagava la primera entrega i quan en els últims trimestres ja no tenia un duro anava el director general de la tele a buscar els diners per la corpo li deien "noi, no els tenim", com que no ens podem endeutar però tu si demana un crèdit per aquesta quantitat i nosaltres te l'avalem desde la Generalitat. Llavors era transferir dèficit de la Generalitat com a dèficit de la empresa pública. Com que la més important era la Corpo, on la Generalitat estalviava diners, aleshora la corpo va anar acumulant un dèficit: una part que potser era de no prou bona gestió, però el gruix era dèficit transferit desde la generalitat mateixa a la corpo.

Quan arriba el govern d'esquerra el que fem es menjar-nos més de 1000 milions de d  ficit i posar el contador a zero i sanejar la corpo. Ara estan com estan perquè vam fer aix  . Ho fa le Major amb el Maragall i després amb el Montilla ho acabem de lligar.

El Montilla volia anomenar a algú i jo li vaig dir que no, nosaltres no nomenarem ningú, aix   s'ha acabat. Hi ha en tràmit una llei. Acabem de tramitar la llei, fem la reforma de la Corporació, la desgovernalitzem i des de el Parlament que es facin els procediments. La llei comportava l'aprovació del mandat marc, fer el contracte de programass, majories qualificades, jidics... quan s'aprova la llei ve l'època de nomenaments. Va període de provisionalitat molt llarga perquè tothom anava putejant per no deixar d'acabar que s'aprovés i quan s'acaba la provisionalitat pleguen l'Escribano i el Major, que es van portar molt dignament perquè els últims mesos no tens cap al  icient, vam perdre el lideratge d'audiència i aquí ve l'etapa de convèncer el Montilla que la millor opció és la Monica. La Monica accepta, jo els arguments que li vaig donar son els mateixos perquè 4 anys després em truca la nit de Santa Llúcia Jordi Pujol, el 2010, ja havia guanyat el Mas les eleccions, amb qui tenia molta relació: Escolti, que li semblaria de concellera de Cultura? Perquè primer em va explicar que li havia proposat a en Mas que jo havia de continuar i jo li vaig respondre que no continuar  , seria un error de vost  s i meu perquè no ens entendr  iem. Al cap duns dies me truco i em pregunta per la Terribes, li dic que molt malament, perquè de concecellers de cultura en trobaria sota les pedres, però de directora de la tele, que tingui un elevadíssim rec acadèmic a nivell europeu (perquè va fer una tesis de la televisió regional a Europa dirigida per Filip Aslesigther, Univ Estrilingm em amgles). Que tingui aquet gran nivell rec internacional, professora titular UPF, ha trinfat en varis programes i especialment NIT DIA, reconeixement públic i respectada pels seus companys de feina. Aquesta persona es la que ha de liderar aquesta estapa. En Montilla va posar la Rosa Culell de secretaria, la proposta va ser Albert Saes (president) que es cristi  , ell podia fer de síntesi en les conviccions cristianes CIU PSC, algo que el fa fàcilment elegible en det circumstàncies, i havia treballat al Periódico, un evident òrgan intel  lectual del PSC. El preu que pagava esquerra   s que no tindria ningú en el concell d'administració i encara no hi te ningú.

Aleshores i va el Marin que dona tota la protecció a la Monica i la Culell dimiteix al cap de dos mesos. Canvi de govern, entra el Mas i van anar a carregar-se a la Monica i el Marin però tarden 15 mesos a fer-ho un any i mig en part perquè el Pujol els hi dona cobertura, em truca un dia i em va dir " li serà franc, en temes de la corporació em fio

més de vostè que dels meus”, literal. I parlant amb el Pujol dle tema de l’externalització comentant que ha estat una mamaratxxada, es dels primers polsos que guanyem perquè ho han fet molt malament.

S’aprova la llei, nomenaments i no s’intervé des de el govern a la corpo, qui defensa la corpo davant el Gov soc jo en el consell de Gov, cada dia, perquè cada setmana hi havia gent que es queixava de cristos i jo feia de paraxocs. Aleshores, la Corpo no sabrà mai prou el que vaig arribar a aturar i tenien partides addicionals, a parti 2009 20M més enllà del pressupost per estimular jubilacions anticipades, per no haver de fer el MERO, no era necessari fer-lo, tenim els números, es va fer expressament per ganes, per buscar el conflicte amb els treballadors.

Per tant, la tornada de convergència, per a que et facis el càrreg, fins hi tot quedant al Palau amb al Tura dèiem es l’histia que el Palau que es la seu del govern que som nosaltres, quan venen ells sempre tens la sensació com que hi estàs de lloguer i vingues l’amo a veure si ho tens tot net. Anaven allà com a casa seva, es van apropiat del govern del país a partir del 1980 i de fet els dos governs de coalició no van acabar mai de fer-se’l seu, els funcionaris ja hi eren i eren tots seus, ells van omplir la Generalitat durant 20 anys. Quan tu arribes cambies la cúpula, però la màquina és la mateixa. Per treballar no etens altre remei que guanyar-te la màquina, jo em vaig dedicar a fer assembles pels div centres dle dp de Cult i Mit de Com explicant la política, perquè no volia que la sabessin pel diari sinó que la sidcutissin amb mi. El fet de tenir bona rel amb el Pujol, em va començar a trucar i taladrar perquè li expliqués els temes de cultura, que mai li havien interessat. Jo li tinc respecte personal, políticament les discrepàncies eren brutal, ens havíem barallat per TV i cultura, però ell va agrair molt que li expliqués les coses, ell no en feia mal ús de res del que els deia i jo volia explicar que ells ho havien fet malament lo de cultura, i Bueno, mica en mica si que ho han anat arreglant. Jo em veig amb el Mascarell.

Igualment canvi de govern i hi posen a l’Eugeni Sallent...

Ningú sap qui es. La gent no ho sap. Quan era la Monica ho sabia tothom, ara no ho sap ningú. LE problema es que ell no baixa a la redacció, no està en contacte, no fa un esforç per liderar. Sembla que no estès en el conflicte. Hi ha rumors que diuen que al setembre plega el Brauli i ell podria ser el successor.

El pas del govern Montilla al govern Mas hi ha dos efectes. Quan hi va haver l'elecció del Marín hi va haver una batalla campal perquè ens havien fet un cop d'estat, no ens volien deixar triar un substitut pel Sáez, es quedàvem amb 11 membres i ells amb els del PP ja tenien majoria i van pactar-hi la contrareforma i fan nomenaments a dintre per anar controlant cada vegada més el discurs informatiu. Ells tenen una concepció instrumental del mitjàns. Afortunadament la tele no funciona com ells es pensen, no són competents, tot el que fan irrita als treballadors. D'una línia informativa favorable a convergència el resultat és una expectativa caiguda electoral. El partit que no hi té ningú i no surt mai té exp de creixement. Perquè no han entès com funciona. A la llarga el que més t'ajuda és que et comportis dignament. Queda una becant al CAC, per esquerra. Arriba un moment que tota la resta de membres del CAC són exparlamentaris, era un grup de prejuvenils que en fa una concepció instrumental.

La nova llei un dels temes de debat serà tornar a fer nou el nivell de gestió, amb nosaltres ja es va desgovernalitzar, però no es va despartiditzar. El problema són els partits en el mateix parlament i en l'elogi que tenen de quotes, i en l'alidó i tots són experts en dir-se coses, que no es tracte de repartir-se res, es tracte de que l'empresa funcioni bé, és un servei públic ostia! Es tracte de que funcioni d'acord amb l'interès general, el de la gent per assolir els objectius que fixa el mandat març i el contracte programa, això no és un joc d'influències, no és un mini parlament ostia, i ha de ser gent que en sàpiga i sigui del sector perquè hi pugui aportar

Hem proposat que en els org de gestió hi hagi un percentatge de rep dels treballadors, jo no veig altra manera d'evitar les mamarratxades que fan. Jirincs parlamentaris d'acord x no és suficient, s'han de posar totes les plases x concurs i que s'evalui per un òrgan independent al parlament, que ja no és el CAC perquè està regit per exparlamentaris. Un currículum i un projecte, has d'anar a fer alguna cosa. I que sigui públic, perquè tinguin vergonya de fer el que fan, no es pot presentar al Cicrea, és ridícul. Si en els procediments a seguir no ho montes perquè es faci el ridícul, has de trobar mecanismes que siguin disuasoris.

Es va deixar en una línia on es confiava, el problema ha estat que ha arribat CIU que s'ha intentat fer tant seu que s'ha mogut en contra

No poden no parlar-ne. Durant l'etapa d'ERC hi va haver un rep de l'Eugenoves sobre els processos sobiranistes a Europa: Groenlàndia, Escòcia i Flandes... i alguna altre

cosa, dos o tres rep molt decantats cap a aquet tema. Es un tema que amb 4 anys no pots ignorar. TV3 el que fa és homologar la possibilitat d'una mirada sobre el mon, ara ja hi ha gent que ha nascut i crescut amb TV3 i hi ha coses que són normals. Els meus fills no s'han plantejat ser espanyols, es una cosa que no et cal, no hi ha antiespanyolisme ni crec q TV3 la faci, però tens la sensació que desde cat pots formar part d'una realitat que pot ser completa, que no tens estat i et falten coses, es completament homologables que ser danès. Arriba un moment que dius suficient, i és un problema de la voluntat col·lectiva, més idiotes que els hugandesos o els suecs, si ells o poden fer per a que no podem nosaltres.

La crisis de CAT amb l'estat ofereix una finestra en la que s poden introduir transformacion socials, no totes, perquè seguim dependnet d'europa, però dins dun marc de certs valors i connexions a la globalitzacions pots fer un marc on det desigualtats i privilegis no hi siguin, imperin alguns valors, renda mínima per tothom, gent amb mes diners més imporatos, no sicats, canviar les tributacions...això es possible. A escala espanyola no. Hi ha un control de tot, el PP i el PSOE estan d'acord amb el substancial i el que els interessa es seguir manant sempre, es senten espanyols, estan encantats d'haver-se conegut i consideren que estan bé com estan, que no han de canviar.

TV3 des d'aquet punt de vista es menys rígid i encarcerat. Hi ha algun convergent reconvertit i sels pot anar la ma i poden fer el mateix que amb la cultureta que es aqueta cosa de catalaneta de mirada estreta i d'escombrar cap a casa i de peix al cova i ideologia, por a la globalització mestissatge i que passi corrent d'aire

El conflicte ha posat els treballadors molt en guàrdia respecte a la corporació actualment i per tant la capacitat de direcció de manipular es molt escassa.

Subdirector Periódico ara afí a la indepe, ha fet el tomb.

Des de TVE s'està intentant restar-li la importància de l'independentisme? Veiem com en els informatius ho posen en segon pla, fins hi tot la BBC va obrir amb la cadena i en canvi ells no

Si ets de cat i mires l'oinformatiu de TVE n'has de tenir moltes ganes. TVE te la preocupació de que noes converteixi en un super tema i no ho podran evitar. Ara que la gent d'allà no en pot fer criteri i ho poden vendre molt banalitzat, com una forma

d'egoisme, dels catalans de ser mals espanyols, la gent all   s'irrita i   s fàcil de manipular-ho. Amb aix   si que fa aquet discurs

Ells no parlen ni d'un moment històric

D'entrada ells han negat la realitat i han parlat del souffle i han ridiculitzat la situació com si fos una cosa conjuntural, producte de la crisi, i ara volen concert com els vascos i es un problema de transformació molt profunda però no ho veuen

Esta influïda TVE políticament

Aquí la gent no te mes influència de TV3 perquè no pot, però ho procuren, i els treballadors també tenen una certa experiència amb resistir-s'hi. A TVE tot és molt més jeràrquic, no hi ha autoritat reguladora, TVE es molt més la *voz de su amo*. TVE... El Suarez n  havia estat president... El grau d'intervenció dels poders públic sobre la línia editorial   s molt més gran i la gent de dins est   acostumada a obeir. A TV3, el que tenen els convergents es que al final son una mica pragmàtics i els acaba interessant m  s, tant o m  s perillós que el tema de la ideologia (en el que també són molt sectaris)   s el tema econòmic, e de la cartera, condicionen molt a qui contractes i a qui no.

Els informatius d'un i altre cadena, estem parlant del mateix mon?

No, perquè el punt de vista és molt diferent i al final una cultura és substancialment dos plans: el que és capaç de produir ella mateixa i la capacitat de mantenir una mirada pròpia desd de la qual t'apropies del que produeixen els altres i els reassignes sentit. Nosaltres som una cultura perquè produïm en català i des de Catalunya series, som capaços de reassignar el sentit a una pel  l  cula de Hoollywood y reassignarla en la cultura.

Cursos Santo Domingo, Lionel Fernández utlima etapa i volia que lajudes a dissenyar política mitjans públics i vaig fer un curs per als funcionaris, tenia aspiracions a acabar a la ONU com a representant del Carib. A Santo Domingo si es f  s un refer  ndum entre independència i estat n   50X de EEUU guanyaria el segon. Perquè tenen 3 milions de persones vivint all   i els altres son els parents pobres i la gent arriba i els mitjans els productes estan externalitzats, m  s enllà del merengue tot lo altre esta externalitzat han perdut el sentit de la cultura nacional.

Entrevista al sociòleg Salvador Cardús

En la xerrada *Mitjans de comunicació i independència* vostè va exigir que malgrat el subjectivisme inevitable els mitjans havien de dir la veritat

La paraula veritat és excessiva, es context d'un deba on mires de ser contundent. Els fets son sagrats i les opinions son lliures, els mitjans de comunicació haurien de diferenciar més clarament el que son fets que es poden narrar i relatar, sempre hi ha perspectives des dels quals te'ls mires, es molt difícil apartar-ho de les valoracions i tenim tendència a confondre fets amb les opinions.

Fins a quins punts el mitjans públic poden arribar a influir en la societat

En aquet cas el que ha passat és el mateix que el que ha passat amb la política institucional que es que el mitjans de comunicació s'han vist desbordats per la realitat i han hagut d'acomodar-se a aquesta realitat que es marcava. TV3 mai no ha sigut una tv especialment nacionalista, al contrari, sempre ha estat acomplexada des del punt de vist nacional ha menystingut la mateixa cultura catalana que hi ha aparegut molt poc, quantes vegades hi has sentit parla Raimon, Maria del Mar Bonet, escriptors catalans d'una manera regular... precisament com que va néixer sota la posició de que podria ser una televisió antropològica s'han esforçat en poder ser cosmopolites i sovint han perdut de vista el marc de referència en el que es dona, i jo sovint crec que el que s'ha trobat tv3 es de cop i volta mab una realitat social que no podia obviar. 1'5 m de persones manifestant-se a BCN, movilizacions en consultes populars... en 18 mesos es van organitzar més de 4.000 actes públics a favor de la independència. Si agafaves la Vanguardia semblava que no passava res i si agafaves e TV3 igual. Estem parlant de fets d'una magnitud d'un moviment base popular enorme que per molt que la política insitucional no ho vulgui veure perquè incomoda i els mitjans també pensen la botifarrada i la taula rodona són coses petites.. però en conjunt són 4.000 actes públics d'independència que és una brutalitat

Principis de 2012 de juliol vaig contar quants actes públics organitzaven les 5 principals organitzacions indepes més importants cada setmana de gener a juliol hi havia una cinquantena d'actes públics a favor de la independència això te una magnitud de fets que va arribar un moment en que arriba a odnar-li una importància. Per a mi el canvi ha estat aquet, una exigència de la societat. No em consta ni que des del punt de vista dels responsables de la tv, dels equips que han dirigit o presentat els telenotícies sels vegi una actitud abrondament independentista. Crec que no hi ha hagut un viatge independent sinó que els fets s'han anat imposant i era impossible no donar-li la rellevància que tenien.

A partir de 2012 hi va haver un posicionament, Mas va tirar pel dret, també ho va fer TV3? Va arribar tal punt que han arribat a destinar més minuts a temes de la independència com el tema de casos de corrupció. Això est alligat amb els interessos polítics?

Sí. S'ha de mesurar perquè no tinc ni idea que fan a TVE. En els espais de debat tant cat radio com tv3 sempre destinen un espai proporcionalment més importants a les opinions contràries a l'independentisme, Sardà, el personatge de ciudadanos o del PP, en termes

proporcionals els donen molta més presència. No es pot dir que es faci una televisió on no apareixi la veu contrària

Els mitjans públics han seguit una pràctica bastant escrupolosa, equivalent amb el que hi havia, era molt difícil no donar rellevància a alguna cosa que políticament ha sigut molt substantiva. Alhora, s'ha de veure quan de temps han destinat a altres temes.

Aquest adoctrinament que també es va posar en debat per part dels mitjans públics no s'ha donat?

Jo crec que ha estat una resposta de la realitat. Voluntat adoctrinadora TV3 i la gent que hi ha per allà no els hi sé veure, no em consta, i fins hi tot el fet que ara estem visquem anys de retallada important de pressupostos tv i mitjans públics fa que hi hagi actitud molt poc favorable al govern. Seria difícil veure que tv3 fa un tracte favorable o de reverència al govern més aviat es un tracte distant, fred, que arrossega els mateixos conflictes laborals que s'estan plantejant. Les percepcions subjectives sobre el mitjans n'hi estic escaldat.

La via catalana va tenir un seguiment fins hi tot a la BBC i en canvi als informatius de TVE es van posar en un cinquè lloc i fins hi tot van haver de rectificar. Podríem parlar d'aquesta espiral del silenci...

La teoria de l'espiral del silenci intenta explicar perquè a la gent ens costa mantenir una opinió que no es majoritària, pel que sigui. la gent que opina el contrari està molt mal vista. L'espiral del silenci explica que els opinions que no son majoritàries son molt més difícils d'explicar que aquelles que son majoritàries, es mes fàcil expressar una opinió que et vinculi amb el grup que no una que t'aïlli, la por al quedar sol. No es només una qüestió de caràcter individual sinó també de com es construeix la opinió, perquè les opinions que nosaltres tenim son construïdes per les regides socials, per les llogiques de relació, penses com pensen els teus amics. L'espiral del silenci no és un anomalia, ni res dolent, no es una percursitat es un mecanisme social que s'ha estudiat sobre com es construeix la opinió publica i aquesta dificultat d'ex`pressar opinions que no son le smajoritaries. En aquest sentit sí es veritat que la voluntat dindep en aquet moment es majoritària, es obvi que expressar el contrari ha de ser més difícil, no perquè ningú ahgi fet res o els mitjans manipulin simplement per això. Fa 10 anys era al revés i no sempre erets prou valent de defensar-la.

L'espiral del silenci no es impedir que la gent opini, sinó que opinar quan no ets majoria te complicacions.

Segona, els que es queixen valdria la pena que miressin quin es laspectre global dels MC. TV3 es vista per 16% d'espectadors hi ha un 20% que veuen el que esa espanya nosé si TV3 es capaç d'imposar una opinió majoritària però està clar que el 80% veuen la resta. Igual que la vanguarda i el periodico 250.000 unionites i federalistes contra els altres. Aquí hi ha una cosa que tenim un problema, sempre havíem pensat que els MC tenien un gran impacte sobre la opinió publica i ara trobem una opinió publica de gent que sesta construït al marge del que son aquestes mitjans majoritaris. Si ha cat hi ha un 60% de gent que vol la independència i només un 20% mira TV3 aquets aopinio s'ha construït al marge de la TV. Es la gran pregunta sense resposta. Penso que te molt a veure amb el paper de les xarxes socials, amb unes lògiques d'interaccio que ja no

passen necessàriament per MC, conferències, debats, llibres...hi ha altres vehicles de construcció d'opinió política que no són els convencionals.

Els telenotícies han deixat de ser els programes més vistos

Perquè la gent s'apunta al càrreg?

Estan passant coses que no era previsible, si m'ho haguessin dit fa 5 anys... quan s'acabi em podria passar tota la vida estudiant-ho. Com a sociòleg no esperava que evolucions d'aquesta manera i rapidesa. Gent que mai no havia estat vinculat en aquestes mobilitzacions ara hi és, els de tota la vida ens sorprenem. Però si es vol tenir èxit es a base de ser majoria. La gent a passat a voler la independència sense ser independentista, sense militància política.

Que pot haver passat?

(gravació 2)

Hi ha tres factors. Hi ha hagut uns canvis a llarg termini els quals, com que són lents no n'acabes de tenir una percepció clara, però que es poden veure: ens vam dedicar a agafar les enquestes on es preguntava a la gent si se sent més català que espanyol i viceversa. Varem agafar les enquestes des del 1979 fins ara. El 79 4/10 es sentien sobretot espanyols i només el 27% català. En aquet temps hi ha hagut una evolució continuada fins al punt que els que es senten només espanyols no arriben ni al 20%, en canvi més catalans que espanyols –que abans no era així- han anat pujant fins el 6/10. Això és un primer factor explicatiu: tenir un govern a Catalunya, escoles catalanes, un sistema català sanitari, TV3, poder-te identificar pel país una representació directa, com els mossos d'esquadra, fa que la gent se senti més vinculada, simplement la vida de cada dia vius en un país que té cara i ulls. Abans eren quatre gats, els del Cavall Fort i el Raimon... ara les festes majors estan extenses de cultura catalana. Sense això no podies parlar d'independència, les institucions pròpies és un primer factor.

L'altre és aquest: quan li preguntaves a la gent si estava a favor o no de la independència, l'any 90, perquè abans no es preguntava, només n'estaven a favor un 32%, la majoria de catalans estàvem en contra. Que va passar? El 2003 portàvem 3 anys d'Aznar molestant amb les seves polítiques de provocació, just abans de l'Estatut. ERC dobla en vots i diputats i comencen a baixar CIU i PSC. Aquí la gent començava a estar empenyada i els que volien la independència van créixer. Això és el 2003. Llavors va aparèixer el Zapatero i la gent es va desemprenyar, això és allò que en Juliana en deia “el català empenyat”. Fins que el 2007 baixen els que estan en contra de la independència de cop, es deu a que el 2006 ha fracassat la reforma de l'estatut, el fracàs de la reforma de l'Estatut és el que marca el canvi de tendència. La reforma era un intent de buscar horitzons dins Espanya, aquesta diu que no, i s'aprova un Estatut absolutament retallat, fet una porqueria, el 2010 encara ho acabaran d'espatllar, però és a finals 2006 principis 2007 quan ens en comencem a donar i hi ha tot aquesta mobilitzacions populars. Tot això és el resultat d'aquesta mobilització pel dret a decidir, aquesta consulta popular, el moviment d'ebase que fa que al final, al 2012 el president Mas digui la gent demana una altra cosa, els mitjans de comunicació n'hi ha de prendre atenció... hi ha un canvi d'opinió, la gent es mou i és lògic que els mitjans manifestin aquest canvi.

3. Que fa que la gent reaccioni d'aquesta manera davant de l'Estatut? Una cosa que se'n diu la voluntat d'humiliació (POWER i VIDEOS) Per a mi a clau de la reacció del país davant de tot això està aquí: vídeo Ibarretxe, el procés d'humiliació hi ha uns estudis. L'estatut va ser un fracàs però hi va haver per part d'uns polítics la voluntat d'humiliació que va ser això; "los cepillamos antes de entrar" aquet era el president de la comissió constitucional que va haver d'estar discutint l'estatut (-16:30)

Perquè la gent d'Esp reacciona així?

Els espanyols tenen una versió del que és Espanya històricament en el qual la diversitat no ha format part d'aquesta representació mental: ex programes de cap d'any, tertúlies, quantes vegades català, basc, gallec...? tant idioma com figures o posicions. Gairebé mai. La diversitat lingüística i cultural i de sensibilitats polítiques no ha format part de la representació del que s'ha fet Espanya del que és el territori. El punt de partida ja és difícil, i de cop i volta surten els independents, que volen parlar català, com si es fes per molestar i es fes per anomalia, fos de poble i tronada. A més en el moment en que es planteja el desafiament independentista la informació que reben és la que hem anat veient com si fóssim nazis o gent que cohesiona i castiga si no es parla en català, si és la representació és lògic que la reacció sigui negativa.

Jo entenc que per espanyols perdre Catalunya és perdre una part de la seva representació diríem mental, la reacció negativa no m'estranya, és molt difícil introduir racionalitat en un delet d'aquesta mena

S'alimenta l'un a l'altre la visió contrària? Retroalimentant?

Sí més no s'utilitza, en general des de Catalunya no hi ha una reacció manifesta d'antiespanyolisme, no és l'actitud majoritària: ni concellers ni Mas ni Junqueres que en malparlin o ataquin ,en tot cas defensin el dret a votar o denunciem que no es paguin els deutes que s'havien compromès, hi ha reivindicacions però actitud de tractar als esp almenys en les instàncies institucionals no.

La via Cat no era antiespanyola, no es va veure agressivitat contra espanya.

Sense negar que algun de les coses que es denunciïn o arguments que es fan servir puguin alimentar un cert anticatalanisme, qui ho ha fomentat va ser la campanya PP després de l'estatut que va anar x tot espanya demanant firma contra dels catalans, això ha fomentat anticatalanisme i catalanisme, provocant reaccions i Esp s'ha alimentat.

No és una lluita en que tothom juga amb la mateixa mala baba o armes, és desigual, entre altres coses perquè alguns tenen molta força i els altres en tenen poca. Si estiguéssim en igualtat de condicions no se que passaria, els catalans són més febles i no ataquen o poden amb les mateixes ares. Si l'independentisme estigués construït sobre un discurs antiespanyol no funcionaria.

Situació equiparable campanya electoral...

S'anirà accentuant la tensió. Les institucions espanyoles estan intentant deslegitimar la mateixa idea de la possibilitat de fer una consulta, pressionaran sobre la opinió pública catalana a base de fer por, quedarem a l'estratosfera, a la galàxia volant, passarem gana,

anys de misèria, fora d'Europa, ensenyar el passaport per anar al P.València, imbecilitats d'aquesta naturalesa que no tenen gaire efecte però que pot arribar a espantar a una part d'el apoblació. Crec que aquesta pressió s'anirà accentuant cada vegada més, el clima de tensió fins que no arribem al 9N i veiem que passa.

Mitjans ho portaran fins els punts que sembla que parlem de dos mons diferents?

Sí, des de fa molts anys ha estat així. Semblen dos mons diferents tant d'estil com de contingut, sembla que al món no hi passi el mateix, fins hi tot a l'hora d'interessar-se pel món. Arriba un moment que els marcs de referència són tant diferents que no hi ha diàleg possible, perquè per dialogar has de parlar del mateix, per poder opinar a favor o en contra, ara ha arribat un punt que ja estem parlant de coses diferents i es fa molt difícil el diàleg aquest perquè el món mental de molts dels catalans ja estan en una altre banda i els altres en una altre. I els mitjans de comunicació reflecteixen això. En aquest cas han estat menys ells que ho han volgut que no que la realitat els ha forçat a un discurs o relat que és diferent del que havien estat fent fins ara.